

MINÄ-VIITTEISYYS SUOMALAISSA MUOTI- JA LIFESTYLEBLOGEISSA

Suomen kielen
pro gradu -tutkielma
Oulun yliopisto
30.4.2017

Laura-Sisko Niva

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1. Tutkimusaihe ja -tavoitteet	1
1.2. Tutkimusaineisto	2
1.3. Tutkimusmenetelmä	2
1.4. Blogi tutkimuskohteena	3
1.4.1. Blogi tekstilajina	3
1.4.2. Muoti- ja lifestyleblogit tekstilajina	4
1.5. Aiempi tutkimus	5
2. TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN VIITEKEHYS	7
2.1. Tekstintutkimuksen lähtökohtia: teksti, diskurssi ja konteksti	7
2.2. Persoonaisuuden ilmaisukeinot	8
2.2.1. Kirjoittajaan viittaamisen keinot	9
2.2.2. Ensimmäinen persoona ja geneerinen subjekti	9
2.2.3. Passiivi	10
2.2.4. Nollapersoona	11
2.3. Kirjoittajan osallistuminen vuorovaikutukseen	12
2.3.1. Osallistumiskehikko ja esittämismuotti	12
2.3.2. Läsnäolo ja suuntautuneisuus	15
2.4. Systemis-funktionaalinen kieliteoria	17
2.4.1. Ideationaalinen metafunktio	18
2.4.1.1. Prosessityypit	19
2.4.1.2. Osallistujaroolit	21
2.4.2. Interpersoonainen metafunktio	22
2.5. Affektisuus	23
3. AINEISTON ANALYYSI	26
3.1. Eksplisiittiset yksikön ensimmäisen persoonan MINÄ-viittaukset	27
3.1.1. Tunteva ja tekevä toimija-minä	27
3.1.2. Minä kuvailun kohteena	30
3.1.3. Tekstuaalinen minä	34

3.1.4. Tiedollinen minä	38
3.1.4.1. Minää esiintuovat mielipiteen ilmaisut	39
3.1.4.2. Minää häivyttävät mielipiteen ilmaisut eli asiantuntijaksi asettuminen	41
3.1.4.3. Tekijyyden ja toimeksiantajuuden vaihtelu teksteissä	43
3.2. Minän osallistujaroolit	48
3.2.1. Aktiivinen minä	49
3.2.2. Minä kohteena ja kokijana	53
3.3. Affektinen aines	57
3.3.1. Asenteellinen sanasto	58
3.3.2. Voimasanat ja kiteytyneet rakenteet	69
3.3.3. Interjektiot	73
3.3.4. Puhekielisyys	75
3.4. Eksplisiittiset monikon ensimmäisen persoonan viittaukset	79
3.5. Implisiittiset minä-viittaukset	81
3.6. Kirjoittajille teksteissä muodostuvat roolit	83
4. PÄÄTÄNTÖ	88
LÄHTEET	95

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimusaihe ja -tavoitteet

Pro gradu -työssäni tutkin minä-viitteisyyttä suomalaisissa muoti- ja lifestyleblogeissa. Keskityn erityisesti tarkastelemaan suomalaisten muoti- ja lifestyleblogien eksplisiittisiä ja implisiittisiä minä-viittauksia. Valitsin blogit tutkimuskohteekseni siksi, että ne ovat vielä verrattain uusi ja ajankohtainen ilmiö. Blogi on mielenkiintoinen sekoitus päiväkirjamaista henkilökohtaisuutta sekä vuorovaikutteisen uusmedian tuomaa julkisuutta. Blogin kirjoittaja voi teksteissään käsitellä monenlaisia aiheita: hän voi kertoa arkipäivän kuulumisistaan, paljastaa henkilökohtaisia ajatuksiaan ja kokemuksiaan, kommentoida jotain ajankohtaista aihetta tai tarjota erilaisia neuvoja ja vinkkejä. Samalla hän luo teksteissä itselleen erilaisia rooleja. Blogissa voikin nähdä piirteitä useasta eri tekstilajista, aina henkilökohtaisesta päiväkirjasta tai kirjeestä julkiseen mielipidekirjoitukseen ja keskustelupalstaan. Varsinainen päiväkirjakirjoitus on luonteeltaan tunteellista ja monologista, kun taas blogikirjoituksille on ominaista suuren yleisön tavoittaminen ja kommentointimahdollisuuden myötä interaktiivinen dialogisuus.

Henkilökohtaisuuden myötä kirjoittaja on aina jollain tavalla läsnä blogiteksteissä erilaisten kielellisten valintojen kautta. Minä-viittaus saattaa olla suoraa tai epäsuoraa. Yksikön ensimmäisen persoonan muodon viittaussuhteet jäsentyvät silti aina suhteessa muihin, tässä tapauksessa blogin lukijaan. Kirjoittajan ja lukijan välinen vuorovaikutus onkin yleisin blogitekstien interaktiivisen dialogisuuden muoto. Muoti- ja lifestyleblogien tekstit ovat silti selkeästi hyvin minä-keskeisiä, koska blogit rakentuvat vahvasti kirjoittajansa ympärille. Kirjoittaja on siis usein itse bloginsa aiheiden lähde. Tavoitteenani onkin tarkastella, millä tavalla kirjoittajan minä-viitteisyys näkyy blogikirjoituksissa: millaisten kielellisten keinojen avulla hän viittaa teksteissä itseensä, millaisia rooleja kirjoittajalle rakentuu ja millä tavalla hän merkityksellistää ympäröivää maailmaa suhteessa minään.

1.2. Tutkimusaineisto

Tutkimukseni aineisto koostuu kolmen suomalaisen muoti- ja lifestyleblogin syyskuussa 2015 julkaistuista teksteistä. Aineistonkeruussani käytin hyväkseni Bloglovin'-seurantapalvelua sekä sen Find blogs -osiota (<http://www.bloglovin.com/blogs/recommendations>). Sitä kautta seurantapalvelu tarjosi minulle suomalaisia blogeja muun muassa tilaajamäärien perusteella. Tutkimukseni blogit valitsinkin juuri Bloglovin'-lukijoiden määrän perusteella, sillä oletin, että suuri tilaajamäärä korreloisi blogien julkaisuitiheyden ja siten blogikirjoitusten määrän kanssa. Ennako-oletus piti pitkälti paikkaansa: Syyskuussa 2015 sivuston kolme luetuimpien blogien joukkoon kuuluvaa blogia, Mariannan, Annika O. ja Mungolife, sisälsivät yhteensä 81 kappaletta blogikirjoituksia. Mariannan sisälsi blogikirjoituksia 20 kappaletta, Mungolife 27 kappaletta ja Annika O. 34 kappaletta.

Blogitekstit sisältävät usein tekstin lisäksi kuvia, videoita ja linkkejä. Lisäksi blogikirjoitus koostuu myös otsikosta ja niin sanotuista kategoriatunnisteista. Jätän nämä edellä mainitut silti tekstianalyysistani pois ja keskityn pelkästään itse blogikirjoituksiin. Erityisesti kuvat, otsikot ja tunnisteet antavat minulle silti hyödyllisiä vihjeitä blogikirjoitusten sisällöstä. Esimerkiksi Annika O. -blogissa on blogikirjoittajan eli bloggaajan ottamia kuvia, hänestä itsestään otettuja kuvia sekä tunnisteita *meidän koti*, *oma tyyli*, *outfits* (bloggaajan asut) ja *vastaukset*, joiden on helppo päätellä liittyvän suoraan blogikirjoittajaan.

1.3. Tutkimusmenetelmä

Tutkimukseni on kvalitatiivinen eli laadullinen tekstintutkimus. Näkökulmani tutkimuksessa on tekstintutkijan ja tutkimuskohteenani on aineiston kieli. Pyrkimyksenäni on tarkastella keräämääni aineistoa useasta eri teoreettisesta näkökulmasta, sillä monipuolisuudesta on hyötyä erilaisten kielellisten keinojen erittelyssä ja analysoinnissa. Tekstintutkimukseni teoriapohjassa hyödynnän suomen kielen aiempia persoonamuotoja ja roolin rakentumista tarkastelevia tutkimuksia sekä erityisesti M. A. K. Hallidayn kehittämää systeemis-funktionaalista kieliteoriaa, josta käytän jatkossa lyhennettä SF-kieliteoria. SF-kieliteoriassa teksteistä tutkitaan kolmea

eri merkitystä: vuorovaikutusta, kielellistä esitystä ja sisältöä. Kieltä lähestytäänkin useasta eri näkökulmasta. (Hiidenmaa 2000: 162.) SF-kieliteoria on kehitetty englannin kieleen, eikä teoriaa välttämättä voi aina täysin siirtää koskemaan suomen kieltä (Heikkinen 1999: 27). Tämä on hyvä muistaa tutkimusta tehdessä. Pysin kuitenkin mahdollisuuksien mukaan soveltamaan teoriaa suomen kieleen käyttäen apunani aikaisempia suomen kielen tutkimuksia, joissa on hyödynnetty SF-kieliteoriaa. SF-kieliteorian lisäksi hyödynnän tutkimuksessani Erving Goffmanin teoksessaan *Forms of talk* (1981) esittämää teoriaa esittämismuotista sekä muun muassa Wallace L. Chaven (1982, 1985) ja Suzanne Egginsin (2004) ajatuksia läsnäolosta.

1.4. Blogi tutkimuskohteena

1.4.1. Blogi tekstilajina

Blogi on verkkosivu tai -sivusto, johon blogin pitäjä eli bloggaaja tuottaa säännöllisesti sisältöä. Julkaistu sisältö voi olla mitä vain yhdestä sanasta pidempään kirjoitukseen, kuvaan tai videoon. Näitä julkaisuja kutsutaan usein termillä postaus. Blogissa on mahdollista lukea myös aiemmin tuotettuja sisältöjä. (Kilpi 2006: 3; Teronen 2007: 7.)

Blogi on jo vakiintunut suomen kielen sanaksi, mutta sen määrittely on ehtinyt hieman muuttua vuosien aikana: Kielitoimiston sanakirjan (2014) mukaan blogi on verkkosivusto, johon tehdyt aikajärjestyksessä olevat merkinnät ovat päiväkirjamaisia, tai netti- tai verkkopäiväkirjoja. Sen sijaan vuonna 2003 Tietotekniikan termitalkoot -projektiryhmä suositteli ainoiksi käytettäviksi termeiksi verkko- ja nettipäiväkirjaa (Seppälä 2003: 10). Blogia onkin tekstilajiltaan usein verrattu perinteiseen päiväkirjaan, mutta viime vuosina se on selvästi eriytynyt omaksi tekstilajikseen (Weissenborn 2008: 4–5). Päiväkirjalle ja blogille yhteistä on henkilökohtaisuus, itseilmaisus ja affektiivisuus. Varsinainen päiväkirjajointus on luonteeltaan tunteellista ja monologista, kun taas blogikirjoituksille on ominaista suuren yleisön tavoittaminen ja kommentointimahdollisuuden myötä interaktiivinen dialogisuus. Julkisuutta voineekin pitää erottavimpana tekijänä: blogikulttuurissa on viime vuosina tapahtunut selkeä intiimiyden käsitteen muutos, ja blogin kirjoittaja usein paljastaa asioita itsestään ylläpitääkseen lukijoidensa kiinnostusta. (Kilpi 2006: 5.)

Henkilökohtainen päiväkirja on lopulta vain yksi monista blogimuotoa hyödyntävistä genreistä. Nykyinen blogi on julkaisumuotona usean eri käytännön konvergenssi: siinä on elementtejä kotisivujen, keskustelupalstojen ja linkkiliistojen ohella niin lehtikolumneista ja mielipidekirjoituksista kuin henkilökohtaisesta päiväkirjasta ja kirjeestäkin. Samalla blogit toimivat eräänlaisina käytännöllisen tiedon tuottajina ja jakajina sekä mielipiteiden ja yhteiskunnallisen keskustelun areenana. Niiden voikin nähdä edustavan tietynlaista osallistavaa ja keskustelevaa kansalaisjournalismia. (van Dijck 2004; Majava 2006: 53; Östman 2007: 2, 7–8.) Uuden tyyppisenä verkkoviestimenä blogit ovatkin suosionsa ansiosta sellaisessa asemassa, että niiden voi nähdä jo nousseen muiden medioiden rinnalle.

1.4.2. Muoti- ja lifestyleblogit tekstilajina

Muoti- ja lifestyleblogit ovat blogin alalajeja. Näiden kahden alalajin välille on toisinaan vaikea tehdä selkeää eroa, ja siksi käsitelenkin niitä yhtenäisenä tarkastelukohteena. Muoti- ja lifestyleblogit ovat suosittu nykypäivän ilmiö. Näistä pääosin nuorten naisten kirjoittamista, elämäntyyliä ja pukeutumista käsittelevistä blogeista on viime vuosina tullut merkittävä osa muotimaailman diskurssia ja naisille suunnattua mediakulttuuria (Hautakangas & Noppari 2012: 7). Suomessa blogit alkoivat nousta pinnalle 2000-luvun alkupuolella. Median uutisaiheeksi muotiblogit nousivat vuonna 2007, jolloin esimerkiksi Helsingin Sanomat julkaisi aiheesta kirjoituksen. Nykyään muoti- ja lifestyleblogien aiheet, juttutyypit ja kerrontatavat ovat varsin tuttuja tyttöjen- ja naistenlehdistä ja muista kaupallisista lifestylemediasisällöistä. Erityisesti muotiblogeissa itseilmaisu kiertyy keskeisesti kulutusvalintoihin, ja yksinkertaisimmillaan kyse voi olla bloggaajan vaatteista ja asuvalinnoista. Niiden keskeisenä elementtinä ovat alusta alkaen olleet niin sanotut päivän asu -kuvat. (Hautakangas & Noppari 2012: 11, 19, 24.) Erityisesti muotiblogitekstit ovat siten selvästi alkaneet eriytyä omaksi tekstilajikseen, kun taas lifestyleblogi voi vielä muistuttaa enemmän avointa verkkopäiväkirjaa. Lähtökohtaisesti lifestyleblogi keskittyy muotiblogia enemmän bloggaajan henkilökohtaisiin ajatuksiin, kuulumisiin ja yleisen elämäntyylin esittelyyn. Näiden kahden blogityypin raja on silti häilyvä, koska käsiteltävät aiheet voivat olla hyvinkin pitkälle samankaltaisia.

Joanne Jacobsin (2003) kriittisen näkemyksen mukaan blogien kiinnostavuus perustuu ensisijaisesti kirjoittajien yksityiselämän seurantaan. Tämä näkyy myös muoti- ja lifestyleblogeissa: blogit toimivat kanavana, jonka kautta kirjoittaja esittää ajatuksiaan ja itsenäisyyttään, jopa itseään. Samanaikaisesti kirjoittajat pyrkivät saavuttamaan mahdollisimman laajan lukijakunnan ja mittaavat menestymistään blogiensa suosiolla. Tämä täyttää narsistisen persoonallisuuden kriteereinä toimivan riippuvuuden toisista ja oman riippumattomuuden korostamisen. Korostaminen ilmenee pinnallisia piirteitä saavana itsetutkiskeluna ja laskelmoituna viettelemisenä. Blogit, erityisesti muoti- ja lifestyleblogit, ovat siten verrattavissa tosi-tv:n formaattiin, ja niitä voidaan pitää modernin yhteiskunnan yhtenä leimallisimpana narsistisen kulttuurin ilmentymänä. Blogien kirjoittajat eivät silti itsessään edusta narsistista persoonaa, vaan he heijastavat viestintäkulttuurin minäkeskeisyyttä ja narsistisuutta yleensä. (Jacobs 2003: 2–6.)

1.5. Aiempi tutkimus

Erilaisia persoonaviittauksia on Suomessa tutkittu melko paljon. Esimerkiksi Marja-Liisa Helasvuo ja Lea Laitinen (2006) ovat tarkastelleet ja analysoineet suomen kielen persoonaviittauksia. Lisäksi Laitinen (1995) on tarkastellut myös suomen nollapersoonaa. Vesa Heikkinen ja Mikko Lounela (2009) taas ovat tutkineet minäviittausta ja selvittäneet, millaista todellisuutta yksikön ensimmäisen persoonan verbeillä ja yksilön ensimmäisen persoonan omistusliitteen saavilla nomineilla ja nominaalisilla verbimuodoilla kuvataan. He ovat myös tutkineet, millaisia merkityksiä tekstien eksplisiittisillä minä-valinnoilla on. Lisäksi Katariina Pasuri (2012) on pro gradu -työssään tarkastellut kriitikon rooleja sanomalehtien elokuva-arvosteluissa ja Merja Heikkinen (2012) geneerisiä persoonailmauksia Markus Kajon pakinoissa.

Blogeista on Suomessa tehty useita tutkimuksia erityisesti viestintätieteiden, sosiologian ja taloustieteen alalla, mutta lingvistinen tutkimus on ollut vielä jokseenkin vähäistä. Martina-Ute Weissenborn (2008) on tutkinut pro gradu -työssään päiväkirjamaisissa blogiteksteissä esiintyviä vieraskielisiä aineksia, Noora Hakanen (2009) muotiblogia tekstilajina ja Mirka Kyllönen (2012) puolestaan kirjoittajan ja lukijan läsnäoloa blogissa *Kaikki mitä rakastin*. Krista Sainio (2013) on tarkastellut blogeissa käytettyjä adjektiiveja kielen, markkinoinnin ja sukupuolentutkimuksen näkökulmasta. Erityisesti

systemis-funktionalista kielioppia ja diskurssianalyysia hyödyntäneistä tutkimuksista nostettakoon esiin vielä Karoliina Haverisen ja Maria Valkaman pro gradu -työt: Haverinen (2009) on tutkinut kansanedustajaehdokkaiden itsestään luomaa julkisuuskuvaavaa ennen vaaleja kirjoittamissaan blogeissa ja Valkama (2011) taas laihdutusblogien kieltä systemis-funktionaalisen kieliteorian valossa.

Oulun yliopistossa julkaistuista tutkimuksissa mainittakoon Johanna Riekin (2013) ja Anni Pulkkinen (2015) pro gradu -työt: Riekin on tutkinut kahden eri toimittajan blogikirjoituksissa esiintyvää intertekstuaalisuutta, kun taas Pulkkinen puolestaan on tarkastellut hääblogeissa käytettyjä adjektiiveja ja niiden myötä aktivoituneita diskursseja.

2. TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1. Tekstintutkimuksen lähtökohtia: teksti, diskurssi ja konteksti

Tekstintutkimus on perinteisesti syventynyt tarkastelemaan, mikä teksti on ja miten se tuottaa merkityksensä. Se tutkii, miten tekstit rakentuvat ja missä niiden merkitykset sijaitsevat. (Pasuri 2012: 7.) Arkiajattelussa tekstin ymmärretään usein kuvaavan todellisuutta. Hyvä asiateksti nähdään objektiivisena kuvauksena ja sen metaforana käytetään ikkunaa, joka heijastaa asiat sellaisena kuin ne ovat. Tekstintutkimuksessa teksti nähdään silti toisin: Se on yhteisön merkityksenannon, tulkinnan ja toiminnan väline, joka ei ole yhteydessä maailmaan vaan toisiin teksteihin, minkä avulla se saa merkityksensä. Kieli ei siis vain heijasta todellisuutta, vaan tekstin merkitykset rakentuvat kielisysteemin yhteydestä. Luemme tekstiä siis yhteydessä muihin kulttuurissa oleviin teksteihin, myös kirjoittamattomiin teksteihin, kuten esimerkiksi arvoihin. Eri lukijat voivatkin nähdä samassa tekstissä erilaisia merkityksiä. (Karvonen 1995: 545–546.)

Lingvistinen kielentutkimus etsii vastausta siihen, mitä kieli on ja miten sitä käytetään. Tekstintutkimusta tehdään useilla eri tieteenaloilla, mutta muut tekstintutkimuksen alat näkevät tekstit lähtökohtaisesti välineinä, joiden avulla voidaan tarkastella esimerkiksi kirjoittajan arvoja. Lingvistinen kielentutkimus keskittyy tarkastelemaan kieltä itseään ja sen käyttöä. (Hiidenmaa 2000: 164; Pasuri 2012: 8.)

Pirjo Hiidenmaan (2000: 164–167) mukaan tekstintutkimuksen keinoin voidaan tutkia niin puhuttua kuin kirjoitettuaakin kieltä. Myös Norman Fairclough lukee tekstiksi sekä puhutun että kirjoitetun kielen, mutta hän laajentaa käsitystä vielä siten, että myös esimerkiksi musiikki, kuva tai rakennus voidaan nähdä tekstinä ja siten mahdollisena tutkimuskohteena (Fairclough 1995: 4, 187). Ennen kaikkea teksti on siis käytössä olevaa kieltä, jolla on aina jokin käyttöyhteys. Se on myös aina sidoksissa aikaan, paikkaan, tilanteeseen sekä henkilöihin ja sillä on aina jokin funktio, tehtävä ja tavoite. Jotta teksti on ymmärrettävää, sen on sisällettävä kulttuurissa olevia merkitysjärjestelmiä eli diskursseja. (Hiidenmaa 2000: 164–167.) Toisin sanoen diskurssit määrittelevät, miten jostain asiasta voidaan tietyssä kulttuurissa keskustella niin, että puhuja tulee ymmärretyksi omassa sosiaalisessa yhteisössään. Diskurssit

sisältävät erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta ja ilmiöitä tietyn yhteisen ymmärryksen pohjalta. (Pasuri 2012: 8.)

Tekstin- ja diskurssintutkimusta voidaan pitää eräänlaisena jatkumona. Toisessa ääripäässä on niin sanottu puhdas tekstintutkimus, jonka avulla tutkitaan, miten tekstissä ilmaistaan merkityksiä kielen keinoin. Toisessa päässä taas on niin sanottu puhdas diskurssintutkimus, jonka avulla tutkitaan, miten tekstin avulla puhutaan eri aiheista ja millaisia merkityksiä kyseiseen aihealueeseen liitetään. (Hiidenmaa 2000: 169.)

2.2. Persoonaisuuden ilmaisukeinot

Suomen kielessä on useita eri tapoja viitata henkilöön. Erilaisten persoonaviittausten kautta tekstiin syntyy erilaisia rooleja ja vuorovaikutussuhteita. (Kyllönen 2012: 10.) Tutkimukseni kohteena ovat sekä tunnusmerkittömät, spesifit persoonaviittaukset että geneeriset, yleistäviksi tai avoimiksi tulkittavat persoonaviittaukset. Tutkimukseni kannalta olennaisimmat persoonaviittaukset ovat yksikön ensimmäisen persoona, passiivi ja nollapersoona. Kaikki ne ilmentävät omalta osaltaan kirjoittajan läsnäoloa tekstissä. Vaikka passiivia ja nollapersoonaa on usein kuvailtu keinoiksi vältellä persoonailmaisuja, tuovat ne silti todellisuudessa oman havainnoivan subjektin tekstiin. (Makkonen-Craig 2005: 223; Pasuri 2012: 22.)

Perinteisten persoonapronominien avulla puhetilanteiden viittaussuhteet on helppo esittää selkeästi ja spesifisti. Suomen kieli sallii silti useita sellaisia puhetilanteita, joissa tekijä voidaan jättää kertomatta tai tehdä epämääräiseksi eli persoonaviittaus jää avoimeksi. Niistä ei välttämättä käy suoraan ilmi, kuuluuko puhuja itse viittauksen piiriin tai kuuluuko siihen kuulija. Erityisesti erilaiset tunneverbit (*väsyttää, pelottaa, ärsyttää*) ja toisaalta sallimista tai velvoittamista ilmaisevat niin sanotut modaaliverbit (*täytyy, voi, saa*), ovat rakenteeltaan sellaisia, ettei niiden yhteydessä ole välttämätöntä ilmaista kaikkia osallistujia. Riippuu ilmauksen kontekstista ja sisällöstä, kuinka suoraan se on liitettävissä puhujan tunteisiin tai kokemuksiin. Kuulijan osalta puhetilanteen viittaukset rakennetaan niin, että hän voi joko mennä mukaan tai olla menemättä. Suomalaiselle puhekuulttuurille näyttäisikin olevan tyypillistä eräänlainen

väljyys ja tulkinnanvaraisuus viitatessa ihmisiin, varsinkin puhetilanteen osallistujiin. (Seppänen 2000: 16.)

2.2.1. Kirjoittajaan viittaamisen keinot

Persoonaisuutta tekstissä ilmaisevat kaikki ne ilmaukset, joissa kirjoittaja viittaa jollain tavalla itseensä tai omiin mielipiteisiinsä. Päiväkirjamaiset blogit ovat luonteeltaan ja tavoitteiltaan sellaisia, että kirjoittajan viittaaminen itseensä ja ajatuksiinsa on niissä olennaista. Paitsi että kirjoittaja keskittyy itseensä, hän myös merkityksellistää ympäröivää maailmaa suhteessa itseensä. Käytännössä kirjoittajan minä on aina implisiittisesti läsnä tekstissä. Blogin kirjoittaja kertoo siis omista henkilökohtaisista havainnoistaan, kokemuksistaan ja tuntemuksistaan suhteessa ympäröivään maailmaan. Se, miten nämä havainnot ja kokemukset eksplikoidaan, nousee olennaiseksi ilmiöksi tekstien interpersoonaisuuden metafunktion tarkastelun kannalta (Pasuri 2012: 23).

2.2.2. Ensimmäinen persoona ja geneerinen subjekti

Päiväkirjamaisessa, kirjoittajan minän ympärille muodostuvassa blogissa yksikön ensimmäisen persoonan muodot ja minä-pronominini ovat luonnollisia kirjoittajaan viittaamisen ilmentymiä. Pekka Pällin (2003: 93–94) mukaan minä puhuu aina jostain roolista käsin: yksinkertaistettuna puhuja liittyy osaksi toisia ihmisiä ja erottuu toisista sanomisillaan ja argumentoinnillaan. Minä-muotoisuus puheessa ei siis tarkoita sitä, että puhujasta rakentuisi autonominen, ryhmistä irrallaan oleva yksilö. Minän käyttö on ennemminkin yksilön määrittelemistä sosiaalisesti toimijaksi. Tämä näkyy selvästi esimerkiksi puhetoissa, joissa puhuja tuodaan esille. Tällöin puhujana on yksilö, mutta puhumisen mielekkyys ja tekstin merkitystulkinnat syntyvät ennen kaikkea siitä, että puhuja on jokin muu kuin pelkkä irrallinen subjekti. Minänä puhuessaan ja kirjoittaessaan yksilö on yhteiskunnallinen toimija ja minä asettuu siten sosiaaliselle alueelle. (Pälli 2003: 93–94.)

Minänä puhuminen tuo esiin paitsi yksilöllisen ja yhteiskunnallisen toimijan roolin, myös yksilön roolin havaintojen sekä havaintoihin perustuvien johtopäätösten tekijänä.

Havaintojen tekijän rooli on myös ehkä ennen kaikkea retorista toimintaa, joka oikeuttaa esitettyjä argumentteja ja yksilöä jopa olemaan jotain mieltä. Samalla tällainen minä-puhe myös tuottaa yksilön identiteettiä: se suhteuttaa sitä, mitä yksilö itse on, osaksi sitä mitä toiset ovat ja mitä eivät ole. Yksilönä oleminen onkin olemista toisiin ja yksilön persoonallinen oleminen (persoonallisuus) on olemista suhteessa yleistettyyn toiseen. Persoonallisuus, mahdollisuus olla minä, vaatii siis yleistettyjä toisia, jotka ovat yhteiskunnallis-sosiaalisen organisaation tuottamia mahdollisuuksia. (Pälli 2003: 93–94.)

Luukka (1992: 136) toteaa, että vaikka tekstin tuottajalla on yleensä enemmän tietoa esittämästään asiasta kuin tekstin vastaanottajalla, hän voi tehdä tyyllillisen valinnan sen mukaan, kuinka paljon hän haluaa korostaa tai häivyttää asemaansa. Kuten edellisessä luvussa jo käy ilmi, minää voidaan suomen kielessä häivyttää erilaisin kielellisin keinoin: Puhuja tai kirjoittaja voi häivyttää persoonaansa esimerkiksi passiivin käytöllä, sillä suomen passiivi ilmoittaa tekijäksi epämääräisen henkilön. Passiivin lisäksi minän korostamista voidaan välttää geneeristen ilmausten avulla. (Luukka 1992: 143.)

2.2.3. Passiivi

Suomen kielessä on useita passiivin luonteisia rakenteita, joista yleisin ja monikäyttöisin on yksipersonainen passiivi. Yksipersonaisessa passiivilauseessa ei ole ilmisubjektia, ja sen finiittiverbi on passiivimuodossa. Se on yksi tapa kuvata asiaintiloja ilmaisematta tekijän tai muun keskeisen osallistujan identiteettiä. Yksipersonaisen passiivilauseen lisäksi suomessa on monipersonaisia passiivirakenteita: muutospassiivi (*tulla hoidetuksi t. hoidettu*), tilapassiivi (*olla hoidettavana*) ja johdospassiivi (*hoitua*). (ISK § 1313.)

Muiden kielten pragmaattisissa tutkimuksissa passiivia pidetään erityisesti läsnäolon vastakohtana: se on etäännyttävä piirre, jolla puhuja ottaa etäisyyttä itseensä, yleisöön ja itse puhujatilanteeseensa (Chave 1982: 45–46). Suomen kielessä passiivimuotoinen verbin subjekti on yleensä inhimillinen mutta indefiniittinen. Tekijä voi toisaalta olla myös ei-inhimillinen, kuten esimerkiksi lemmikkieläin, tai definiittinen, jos tekijän voi päätellä kontekstista. Passiivi on definiittisesti tekijällinen esimerkiksi puhujan

viitatessa itseensä muodolla *tässä sitä nyt ollaan*. (Luukka 1994: 234; Pälli 2003: 108.) Passiivi on ensisijaisesti monikollinen viittaus, mutta kyseessä voi olla yksikin henkilö. Päätely on yleensä mahdollista kontekstin perusteella. (VISK 2008 § 1313, 1325.)

Pällin (2003: 109) mukaan pohdittaessa passiivia tekijän ja puhujan ryhmän esiin tuomisen kannalta joudutaan turvautumaan tekstiin, kontekstiin ja ulkoiseen evidenssiin eli siihen, mitä voimme päätellä puhujan kuulumisesta siihen ryhmään, josta hän puhuu. Ennen puhujan ”kuulumista” on silti tehtävä päätelmiä sen suhteen, mihin ryhmään passiivilla ylipäätään viitataan ja millaisin mahdollisin rajauksin se tapahtuu (Pälli 2003: 109).

2.2.4. Nollapersoonaa

Iso suomen kielioppi määrittelee nollapersoonan ilmiöksi, jossa lauseesta puuttuu substantiivilauseke sellaisessa tilanteessa, jossa siinä tarkoitetaan ketä tahansa ihmistä, johon sanottu soveltuu, myös puhujaa itseään tai puhuteltavaa. Nollapersoonaa on selvimmillään nollasubjekttilauseissa eli lauseissa, joista puuttuu subjekti ja joissa verbi on yksikön kolmannessa persoonassa, mutta se on mahdollinen myös muissa lauseasemissa, joissa tyypillisesti esiintyy ihmistarkoitteinen substantiivilauseke:

Nollasubjekttilauseita: *Täällähän jäätyy.* | *Ei noin voi sanoa.* | *Jos myöhästyi, jäi ilman ruokaa.* | *Tarkeneeko siellä hameessa?* | *Uskaltaisikohan tuota syödä?*

Nolla muissa lauseasemissa: *Tuollainen ärsyttää.* | *Olisipa enemmän aikaa.* | *Täällä jäätyy korvat.* (VISK 2008 § 1347.)

Lea Laitisen mukaan nollapersoonaa käyttäytyy kieliopiltaan kuin yksikön kolmas persoona. Yksikön ensimmäisen ja toisen persoonan tavoin se on aina tarkoitteeltaan inhimillinen ja sisältää myös refleksiivisen tietoisuuden itsestä. Nollapersoonan avulla puhuja voi silti häivyttää joko itsensä tai kuulijansa eli nollan avulla vältellään edellä mainittujen ensimmäisen ja toisen persoonan käyttöä. Toisaalta sanottu koskee aina vähintään puhujaa tai kuulijaa ja toimii yleistäjänä: nolla voidaan tulkita myös spesifiksi, viittamaan itse puhujaan, puhuteltavaan tai sekä puhujaan että puhuteltavaan.

Konteksti vaikuttaa olennaisesti tulkintaan. (Laitinen 1995: 354–355, 2006: 209–213, VISK 2008 § 1347.)

Nollapersoonan yleistävyys vaihtelee. Yleistävimmillään se on silloin, kun asioita kuvataan siltä kannalta, miten ne vaikuttavat ihmiseen yleensä tai miten hän voi niitä käyttää. Nollapersoonaa yleistää esimerkiksi geneerisessä ilmauksessa *Koirasta saa uskollisen ystävän* tai sen tyyppisissä metatekstuaalisissa kommentteissa, kuten *Jos näin voi sanoa*. (VISK 2008 § 1348.)

Kuten edellä ilmenee, nollapersoonarakenteet sopivat parhaiten tilanmuutosten, aistihavaintojen ja kokemusten kuvauksiin. Nollasubjekti on siis kokijan, hyötyjän, vastaanottajan tai tilamuutoksen patientin roolissa, ja nollapersoonalauseen predikaateiksi sopivat tilamuutosta, kokemusta ja vastaanottamista ilmaisevat verbit. Suomen kieliopissa nollapersoonaa onkin yksi tapa kiteyttää nimenomaan ihmiskeskeinen kokemus. (Laitinen 1995: 337, 340, 2006: 209–213.)

2.3. Kirjoittajan osallistuminen vuorovaikutukseen

2.3.1. Osallistumiskehikko ja esittämismuotti

Osallistumiskehikko ja esittämismuotti kuuluvat keskusteluanalyysin käsitteisiin ja ovat oleellisia erityisesti koodinvaihtoa tutkittaessa: ne liittyvät lausuman tuottajan ja vastaanottajan moniulotteisiin rooleihin sekä vaihteleviin vuorovaikutustilanteisiin. Osallistumiskehikon käsitteellä kuvataan sitä tapaa, jolla keskusteluanalyysissa hahmotetaan vuorovaikutustilanne. Keskusteluanalyysisessä tutkimuksessa vuorovaikutustilanteen nähdään koostuvan kahdesta tai useammasta osallistujasta, joilla on vaihtelevia diskurssi-identiteettejä. Nämä osallistujien erilaiset ja vaihtelevat roolit vuorovaikutustilanteessa muodostavat yhdessä puhetilanteen osallistumiskehikon. (Seppänen 1997: 156–157.)

Esittämismuotin teorian luonut sosiologi Goffman (1981: 129) esittää, että vaikka kahdenkeskinen keskustelutilanne lienee tavanomaisin puhetilanne, ei se suinkaan silti ole ainoa vuorovaikutuksen muoto. Näkemys, että puhetilanne on vain kahden

osallistujan välinen tapahtuma, jossa toinen osallistuja keskittyy puhumiseen ja toinen kuuntelemiseen ja johon ympäristö ei mitenkään vaikuta, on liian yksinkertaistettu ja kapea esitys aiheesta. Käsitteet *puhuj*a ja *kuulija* riittävät kyllä sellaisenaan kahdenkeskisen tilanteen kuvaamiseen, mutta vähänkään monimutkaisempia vuorovaikutustilanteita tutkittaessa ne jäävät auttamatta liian karkeiksi. Goffman pyrkiikin kuvaamaan vuorovaikutustilanteen osapuolia kahden pääkäsitteen avulla: puhujan hän korvaa käsitteellä esittämismuotti ja kuulijan käsitteellä osallistumiskehikko. Alun perin Goffman on käyttänyt osallistumiskehikon käsitettä kuvaamaan kuulijapuolen moninaisuutta. Myöhemmin osallistumiskehikon käsite on silti laajentunut ja vakiintunut käsittämään kaikki vuorovaikutustilanteen läsnäolijat, mukaan lukien siis myös puhujan. Nykyään sen voikin yleistää tarkoittavan sellaista viestintätilannetta, jossa jokaisella keskustelijalla on oma roolinsa. (Goffman 1981: 124–133, 144–155; Seppänen 1997: 159.)

Omassa tutkimuksessani keskityn edellä esitellyistä käsitteistä erityisesti esittämismuottiin, sillä se mahdollistaa hyvin monenlaisten puhetilanteiden aspektien analyysin. Esittämismuotin avulla on mahdollista käsitellä esimerkiksi sellaisia tilanteita, joissa äänessä olija ei edusta pelkästään itseään tai omia ajatuksiaan. Goffmanin mukaan esittämismuotti jakautuu kolmeen osaan: Ensimmäisenä muottiin kuuluu **esittäjä**. Esittäjän käsite viittaa siihen keskustelun osallistujaan, joka konkreettisesti tuottaa lausuman ääneen. Jos ääneen lausuja tuottaa omin sanoin omia ajatuksiaan, on hän samalla myös ilmaustensa auktori eli **tekijä**. Äänessä olija voi myös lainata jonkun toisen ilmaisuja ja sanamuotoja, jolloin hän käyttää vierasta auktoria. Tekijä on se, joka valitsee ilmaistavat sisällöt ja sanat, joilla ne ilmaistaan. Kolmantena muottiin kuuluu **toimeksiantaja**. Toimeksiantaja on se, jonka ajatuksia ja arvoja puhe ilmaisee. Lausutut sanat tukevat tämän toimeksiantajan asemaa ja se on sitoutunut siihen, mitä lausumassa ilmaistaan. (Goffman 1981: 144–146.)

Usein esittäjä, tekijä ja toimeksiantaja ovat yksi ja sama henkilö: äänessä oleva henkilö ilmaisee omia ajatuksiaan itse valitsemillaan ilmauksilla ja on itse sitoutunut esittämiinsä käsityksiin. Toisenlaisiakin mahdollisuuksia voi silti olla: Eeva-Leena Seppänen esittää esimerkkinä uutistenlukijan, joka lukee toimittajan kirjoittamaa tekstiä, jossa referoidaan poliitikon mielipiteitä. Lukija on siis esittäjä, toimittaja tekijä ja poliitikko toimeksiantaja. (Seppänen 1997: 158.) Suosituimmat muoti- ja

lifestyleblogit sisältävät nykyään paljon mainos- ja yhteistyöpostauksia. Lisäksi ne usein myös sisältävät erilaisia tuotearvosteluita, joiden luonne vaihtelee puolueettomasta arvioinnista aina mainospostaukseen. Suomen Kuluttaja- ja kilpailuviraston kuluttaja-asiamies linjasi vuonna 2013, että blogissa oleva mainos on voitava tunnistaa mainokseksi heti ensisilmäyksellä ilman tarkempaa tutustumista siihen. Yhteistyöstä tai vastikkeettomien etujen vastaanottamisesta tulisi kertoa avoimesti postauksien yhteydessä. Epämääräisiä ilmauksia, kuten ”osa tuotteista saatu blogin kautta” tai ”postilaatikkoon kolahti tuote X” ei tulisi käyttää, koska niiden perusteella lukija ei voi tietää, onko kyseessä mainos vai ei. Mainostava yritys on aina vastuussa lainsäädännön noudattamisesta blogin kautta markkinoidessaan. Bloggaaja, joka suosittelee yritykseltä saamiaan tuotteita, palveluita tai muita vastikkeettomia etuja blogissaan, markkinoi aina tosiasiaa yrityksen lukuun, vaikka hänellä ei olisikaan velvollisuutta kertoa tuotteesta blogissaan. Tämän takia yrityksen, joka lähettää tuotteitaan blogin kirjoittajalle siinä tarkoituksessa, että niistä kirjoitetaan positiivisia arvioita, tulee ohjeistaa bloggaajaa toimimaan niin, että yhteistyöstä tai vastikkeettomien etujen vastaanottamisesta kerrotaan selkeästi ja avoimesti kirjoitusten yhteydessä. (Kuluttaja- ja kilpailuviraston kotisivut, ratkaisut ja julkaisut 2013.) On siis selvää, että muoti- ja lifestyleblogit sisältävät monenlaisia tekstejä, joiden esittämismuottien roolit voivat vaihdella. Tämän tutkimuksen kannalta esittämismuotin kiinnostavia käsitteitä ovatkin tekijä ja toimeksiantaja. Kirjoittaja on luonnollisesti aina oman tekstinsä esittäjä. Tekijyyttä ja toimeksiantajuutta tarkastelemalla voidaan silti selvittää, kenen sanoja kirjoittaja lopulta esittää.

Goffmanin osallistumikehikko on luotu palvelemaan puhetilanteen analyysia, mutta hieman sovellettuna se sopii myös kirjoitetun kielen analyysiin - perustuuhan kirjoitettu kieli muutenkin aina pohjimmiltaan puhuttuun. Esimerkiksi Minna-Riitta Luukka (1994: 26) toteaa, että muun muassa kielen intersoonaisen funktion merkitys ja ilmenemismuodot eli vuorovaikutuksellisuus vaihtelevat eri tilanteissa ja tekstityypeissä. Monissa kirjallisissa tekstilajeissakin, myös blogeissa, vuorovaikutuksellisuus on melko runsasta. Vuorovaikutteisten piirteiden esiintymiseen tekstissä vaikuttavat vahvasti tekstin tuottajan ominaisuudet ja mieltymykset, viestintäyhteisön normit sekä useat tilannemuuttujat (Luukka 1994: 26). Blogi on suhteellisen vapaamuotoinen tekstilaji ja siinä viestintäyhteisön normit voivat olla huomattavan erilaiset kuin esimerkiksi sanomalehdissä. Blogin kirjoittaja osoittaa usein

sanansa suoraan blogin lukijoille ja rakentaa vuorovaikutusta monin eri tavoin. (Kyllönen 2012: 7.) Osallistumiskehikon käsitteen käyttöä voi siis perustella myös ajatuksella tekstin dialogisuudesta.

Kyllönen (2012: 7) arvioi pro gradu -työssään, että tällaisen interaktiivisuuden perustuvan tekstilajin tutkimuksessa osallistumiskehikko on hyödyllinen työkalu: kyseiseen tekstilajiin kuuluu olennaisena osana kirjoittajan persoonallinen viestintä ja vuorovaikutus lukijoiden kanssa muun muassa kommenttiosiossa. Vaikka omassa tutkimuksessani keskityn vain blogin kirjoittajaan, uskon osallistumiskehikon käsitteen avulla saavani hyödyllistä tietoa muun muassa kirjoittajalle teksteissä rakentuvista erilaisista rooleista. Kuten edellä mainitsin, keskityn näistä kahdesta silti enemmän esittämismuotin käsitteeseen.

2.3.2. Läsnäolo ja suuntautuneisuus

Kielessä runsaasti keinoja henkilöiden esiintuontiin ja häivyttämiseen, itseilmaisuun ja vuorovaikutuksen rakentamiseen. Kirjoittajan läsnäoloa onkin tutkittu ja kuvailtu useista eri teoreettisista näkökulmista. Wallace L. Chave (1982, 1985), Suzanne Eggins (1994, 2004) ja Edvard L. Smith (1986) kuvailevat läsnäoloa kirjoittajan ja lukijan läsnäolon, suuntautumisen, sitoutumisen ja etäisyyden käsitteiden avulla. Kyllösen (2012: 7) tavoin tarkoitan tässä tutkimuksessa termillä läsnäolo kirjoittajan näkymistä tekstissä erilaisilla tavoilla, muun muassa persoonaviittauksilla, affektisissa ilmauksissa ja vuorovaikutuksessa. Lukijan osuuden jätän tietysti omasta tutkimuksestani pois. Sitoutuminen taas on yksi suuntautuneisuuden osa-alue, ja se merkitsee nimenomaan emotionaalista sitoutuneisuutta ja vuorovaikutuksen läheisyyttä. Suuntautumista taas tulisi tarkastella kokonaisuutena: Keneen tai mihin kirjoittaja suuntaa puheenaiheensa fokuksen? Kenelle hän osoittaa sanansa ja millä tavalla hän ne esittää? Kuka on puheenaiheena? Kuka voi samaistua käsiteltävään aiheeseen? Läsnäolo ja suuntautuneisuus liittyvät siis vahvasti myös vuorovaikutukseen. (Eggins 2004: 99–100; Kyllönen 2012: 7.)

Halutessaan kirjoittaja voi eri tavoilla tuoda tekstiin henkilöitä läsnä olevaksi tai vaihtoehtoisesti häivyttää henkilöviitteisyyttä. Luokka esittää, että tyypillisimpiä

henkilöön viittaamisen keinoja ovat persoonapronominien ja persoonapäätteiden käyttö sekä myös henkilön nimen käyttö viitatessa kolmanteen persoonaan. Possessiivisuffikseilla voidaan viitata myös varsinkin kirjoittaja-minään. Henkilöiden häivyttämisen keinoista tyypillisimpiä taas ovat passiivimuotojen ja geneeristen ilmausten käyttö tekstissä. (Luukka 1994: 27.)

Chaven (1985: 116–117) mukaan läsnäoloa voidaan tarkastella kolmesta eri näkökulmasta: miten puhuja tai kirjoittaja osoittaa suuntautumisen itseensä, miten hän osoittaa suuntautumista toiseen osapuoleen eli yleisöönsä ja miten hän kiinnittää sanomansa senhetkiseen vuorovaikutustilanteeseen. Chaven mukaan etäisille teksteille on ominaista abstraktisuus, passiivien käyttö ja nominalisaatio. Tekstin tuottaja ikään kuin häivyttää itseään ja piiloutuu asioiden taakse. Sitoutuneelle tekstille puolestaan ominaista on esimerkiksi ensimmäisen persoonan käyttö, tekstin tuottamisesta ja vuorovaikutuksen etenemisen seuraamisesta kertovat ilmaukset sekä emfaattiset eli paiottavat partikkelit. (Chave 1982: 45–48.)

Kielen virallisuutta tarkastelemalla voidaan tutkia esimerkiksi valtaa ja sitoutuneisuutta. Eggins (2004: 99–101) esittää, että sitoutuneisuutta voidaan tutkia jatkumolla korkea–matala. Myös Smithin (1986: 111) mukaan kirjoittajan ja lukijan suhdetta voi tarkastella muodollisuus–epämuodollisuus-jatkumon kautta. Hänen mukaansa muodollisuuden ja epämuodollisuuden vaikutelmaan tekstissä vaikuttaa se tapa, jolla kirjoittaja tuo lukijansa esiin ja osoittaa roolisuhteita. Epämuodollista vuorovaikutusta luo lukijan läsnäolo tekstissä. Lukijan läsnäoloa tekstissä indikoivat toisen persoonan pronominit, yleistävät toisen persoonan pronominit passiivin tehtävässä sekä viittaukset lukemistilanteeseen. Kirjoittajan läsnäolo voi näkyä niin epämuodollisemmassa kuin muodollisemmassakin tekstissä. Merkkinä kirjoittajan läsnäolosta tekstissä ovat muun muassa yksikön ensimmäisen persoonan pronominit, monikon ensimmäisen persoonan pronominit, viittaukset itse kirjoittamistilanteeseen sekä erilaiset arvioivat määritteet. Muodollista vuorovaikutusta taas luo kirjoittajan ja lukijan etäisyys. Etäisyys näkyy passiivirakenteiden runsaudessa sekä viittauksissa lukijaan ja kirjoittajaan kolmannen persoonan pronominiin avulla. (Smith 1986: 111.)

Läsnäoloon ja suuntautuneisuuteen liittyvät myös kirjoittajalle ja lukijalle teksteissä syntyvät roolit. Tieteellisten tekstien tekstuaalisia, interpersoonaisia ja kontekstuaalisia

piirteitä tutkinut Luukka (1994: 27) esittää, että puhujan tai kirjoittajan roolit voidaan jakaa kahteen perustyyppiin: toiminnalliseen ja tiedolliseen. Toiminnallinen rooli liittyy sekä tekstin tuottamiseen (puhumiseen ja kirjoittamiseen) että tekstin vastaanottamiseen (kuuntelemiseen ja lukemiseen). Tiedollinen rooli vuorostaan liittyy nimenomaan kirjoittajan asiantuntemukseen. Teksteissä voi korostua jompikumpi tai molemmat henkilöiden rooleista: Esimerkiksi minän toiminnallinen rooli tuo esiin puhujan tai kirjoittajan tekstin tuottajana tai stukturoijana. Tekstin tuottaja taas ennemminkin kommentoi puhetilannetta tai tekstiä selostamalla omaa toimintaansa. (Luukka 1994: 27.)

2.4. Systeemis-funktionaalinen kieliteoria

Tutkimukseni tärkeimpänä teoreettisena taustana toimii M. A. K. Hallidayn kehittänyt systeemis-funktionaalinen kieliteoria. SF-kieliteoriassa kieltä ei ajatella yksilön tietämisenä ja taitona vaan ennen kaikkea sosiaalisena ja yhteisöllisenä toimintana sekä voimavarana. Teoriassa tutkitaan tekstien, sekä puhuttujen että kirjoitettujen, merkityksiä. Merkityksiä tutkittaessa pyritään havaitsemaan tekijät, jotka ovat osa merkitysten muodostamista. Jokaisen merkityksellisen osan voi ymmärtää vain suhteessa toisiin osiin. (Luukka 2002: 89–94.) SF-teoria keskittyy siihen, miten kieli mahdollistaa erilaisten toimintojen tekemisen (Halliday & Matthiensen 2004: 29). Hallidaylle funktionaalisuus on ensisijaisesti sitä, että kieltä tutkitaan käytössä. Myös merkityksen osatekijät ovat funktionaalisia eli toimintaan liittyviä. Jokaista kielen osaa tulisikin hänen mukaansa selittää viittaamalla sen funktioon kielitieteeseen pohjautuvassa järjestelmässä. (Heikkinen 1999: 27.)

SF-kieliteorian mukaan kieli ja sosiaalinen todellisuus ovat välittömässä yhteydessä toisiinsa. Kieli opitaan ja sitä käytetään sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muiden kanssa eli kieli nähdään siten sosiaalisena toimintona. Kieltä tuleekin tarkastella tekoina, jotka puheessa ja tekstissä merkityksellistyvät valintoina. Puhuessaan ja kirjoittaessaan ihminen valitsee sopivan ilmaisun eri vaihtoehdoista, ja näitä vaihtoehtoja kutsutaan merkityspotentialiksi. Merkityspotentialissa tutkitaan sekä käytettyä ilmausta että sitä ilmausta, jota ei valittu käytettäväksi. Esimerkiksi jos puhuja tai kirjoittaja valitsee naispuolisesta henkilöstä ilmaisun *naikkonen*, hän jättää käyttämättä neutraalin ilmaisun

nainen ja negatiivissävytteisen ilmaisun *eukko*. Kaikki puhe ja kirjoitus ovat siis aina täynnä valintoja. (Halliday & Matthiessen 2004: 20–22.) Tekstit myös saavat merkityksensä aina tietyissä konteksteissa. SF-kieliteoriassa konteksti erotellaan tilannekontekstiin (tekstin tilanteeseen), kulttuurikontekstiin (tekstilajiin) sekä ideologiaan (arvojärjestelmään). (Halliday & Hasan 1985: 5–8; Heikkinen 1999: 119; Luukka 2002: 98–99).

Hallidayn mukaan kielen merkityspotentiaaleja voidaan kuvata kolmen eri metafunktion avulla: ideationaalinen metafunktio, interpersoonainen metafunktio ja tekstuaalinen metafunktio. Ideationaalinen metafunktio toimii todellisuuden hahmottamisen, tulkittamisen ja jäsentämisen tasolla. Se kattaa ne kielelliset keinot, joilla puhuja nimeää, luokittelee ja kuvaa maailmaa sellaisena kuin puhuja sen kokee ja havaitsee. Interpersoonainen metafunktio liittyy vuorovaikutussuhteisiin ja itseilmaisuuksiin. Sitä tarkastelemalla analysoidaan kaikkea sitä kielenkäyttöä, joka mahdollistaa sosiaalisen yhdessäolon, vuorovaikutussuhteiden luomisen ja ylläpidon sekä itseilmaisun: mielipiteiden, tunteiden, asenteiden ja arvioiden ilmaisemisen. Tekstuaalinen metafunktio taas liittyy koherentin tekstin luomiseen. Sen avulla voidaan tarkastella, miten kieli toimii tekstinä ja rakentaa tekstiä. (Halliday 2004: 58–63, 168.) Koska olen kiinnostunut siitä, miten kirjoittajan minä rakentuu tekstissä ja miten hän merkityksellistää ympäröivää maailmaa minän kautta, keskityn hyödyntämään erityisesti interpersoonaisuuden ja ideationaalisen metafunktion käsitteitä tutkimuksessani.

2.4.1. Ideationaalinen metafunktio

Ideationaalinen metafunktio käsittää ne kielelliset keinot, joilla puhuja nimeää, luokittelee ja kuvaa maailmaa sellaisena kuin hän ne havaitsee ja kokee. Halliday esittää, että kokemuksemme koostuu erilaisten tapahtumien virrasta. Se käy ilmi kielen lausumissa esiintyvissä kieliopillisissa muutoksissa. Jokainen muutos taas merkitsee jonkinlaista tapahtumaa, joka voi olla esimerkiksi tekemistä, aistimista, olemista, omistamista tai jotain sattumalta tapahtuvaa. (Halliday 2004: 168–175.) Tällainen kieliopillinen systeemi perustuu SF-kieliteorian mukaan transitiivisuussysteemiin. Transitiivisuussysteemin nähdään kuvaavan kokemuksellista todellisuutta eli sitä

toiminnan, suhteiden, osallistujien ja olosuhteiden maailmaa, joka antaa puheelle sisällön. Transitiivisuussysteemin voi jakaa erilaisiin prosessityyppeihin, jotka esittelen seuraavassa luvussa.

2.4.1.1. Prosessityypit

Transitiivisuussysteemi käsittää yhteensä kuusi erilaista prosessia, joihin kaikki eri kielen verbit ovat luokiteltavissa: materiaaliin, mentaaliin, relationaaliin, behavioraaliin, verbaaliin sekä eksistentiaaliin prosesseihin. Päätyypeiksi näistä voidaan luokitella kolme ensimmäistä. Tietyn prosessin valintaan sisältyy aina tietynlaisia osallistujarooleja. (Eggins 2004: 206–214; Halliday 2004: 168.)

1) Materiaaliset prosessit ilmaisevat jonkin elollisen olennon ulkoista kokemusta, esimerkiksi fyysistä toimintaa. Toiminta voi olla laadultaan joko tavoitteellista tai ei-tavoitteellista. (Halliday 2004: 179–197.)

Käyn suihkussa. | Suhde päätyi kuuden vuoden jälkeen. | Hän tuottaa paljon rahaa.

2) Mentaaliset prosessit ilmaisevat jonkin tiedostavan olennon sisäisiä mielen maailmoja. Ominaista niille on se, että ne vaativat jonkin kokijan, jolla on tietoisuus: ajattelijan, tuntijan tai aistijan. Mentaaliset prosessit liittyvät myös mielen tietorakenteisiin: havaitsemiseen, ymmärtämiseen, muistamiseen ja tietämiseen. (Halliday 2004: 210–248.)

Sirkus kiehtoo minua. | Näin taivaalla sateenkaaren. | Muistan, kun tapasin hänet ensimmäisen kerran.

3) Relationaaliset prosessit ovat olemassa olemisen prosesseja. Ne eivät silti kuvaa olemassaoloa itsessään, vaan kahden entiteetin välistä suhdetta toisiinsa. Relationaaliset prosessit yhdistävätkin käsitteitä ja kokemuksen osia toisiinsa: niillä identifioidaan, luokitellaan ja yleistetään asioita. (Halliday 1994: 119; 2004: 214–230.)

Joka neljäs afrikkalainen on nigerialainen. | Vaarilla on saari.

4) Behavioraaliset eli käyttäytymisprosessit kuvaavat ihmisen sisäisten toimintojen ulkoisia ilmenemismuotoja. Esimerkkejä ovat esimerkiksi ilmaukset *hymyileminen* ja *tuijottaminen*. Ne ilmaisevat myös ihmisen fysiologisia prosesseja ja näiden fyysisiä merkkejä, esimerkiksi *hengittäminen* ja *yskiminen*.

Ihmiset nauravat. | Ari punastui.

5) Verbaaliset prosessit ovat sanomisen prosesseja, joissa on aina kyse jonkinlaisen viestin välityksestä. Ne ovat ihmisen tietoisuudessa rakentuvia symbolisia suhteita, jotka ilmaistaan kielen muodossa. Verbaaliset prosessit ovatkin mentaalisten ja relationaalisten prosessien välimaastossa. (Halliday 2004: 252–256.)

Hän ei sanonut sanaakaan. | Raportti kritisoi toimenpiteitä. | Rehtori karjui.

6) Eksistentiaaliset prosessit liittyvät asioiden ja ilmiöiden olemassa olemiseen. Ne ilmaisevat sitä, millä tavalla erilaiset ilmiöt ovat olemassa tai miten ne tapahtuvat. Yleensä näissä lauseissa esiintyy *olla*-verbi, joten ne muistuttavat myös relationaalisia prosesseja. (Halliday 2004: 256–259; 1994: 138.)

Polun päässä on synkkä luola. | On olemassa vaihtoehtoisia tapoja ratkaista asia.

Tekstistä välittyvä kokemus rakentuu juuri näiden kuuden prosessityypin käytöstä. Prosesseja luokittelemalla on mahdollista tehdä johtopäätöksiä ja yleistyksiä. Reseptit ja muut erilaiset ohjetekstit sisältävät lähes ainoastaan materiaalisia prosesseja. Verbaalisia prosesseja esiintyy tyypillisesti muun muassa uutisteksteissä ja mentaalisia prosesseja taas epämuodollisessa keskustelussa. Vaikka erilaisia prosesseja on mahdollista kategorisoida ja siten tehdä edellä esiteltyjen kaltaisia johtopäätöksiä, myöskään tässä systeemissä joidenkin luokkien rajat eivät silti ole aina absoluuttisen selviä. Kuten lähes kaikessa kategorisoinnissa, myös tässä systeemissä luokkien rajat menevät toisinaan limittäin. Toisaalta osa jokaisen tekstin ominaislaatuisuudesta piilee juuri eri prosessityyppien sekoituksessa. (Halliday 2004: 172–174.)

2.4.1.2. Osallistujaroolit

Halliday määrittelee osallistujaroolit tekstin roolisuhteiksi. Niitä tarkastelemalla voidaan tutkia, millaisia rooleja puhujalle ja kuulijalle tai kirjoittajalle ja vastaanottajalle tekstissä rakentuu. Hän erottaa toisistaan sosiaaliset roolit, jotka ovat riippumattomia kielestä, sekä sellaiset sosiaaliset roolit, jotka muodostuvat kielenkäytössä, kuten esimerkiksi kysyjä ja vastaaja. (Halliday 1978: 143–144.) Jälkimmäisistä käytän Haverisen (2009: 20) tavoin termiä kielelliset roolit. Halliday huomauttaa, että sosiaalisten ja kielellisten roolien suhteet muodostuvat yleensä systemaattisesti. Esimerkiksi luokkahuoneeseen sijoittuvassa vuorovaikutuksessa opettaja on usein perinteisesti kysyjän roolissa ja oppilas vastaajan roolissa. (Halliday 1978: 143–144.) Myös Eggins puhuu osallistujaroolien yhteydessä kielenkäyttöön vaikuttavista sosiaalisista rooleista. Esimerkkeinä hän mainitsee opiskelijan ja luennoitsijan välisen suhteen sekä ihmisten välisen ystävyysuhteen. Erilaiset sosiaaliset roolit siis johtavat myös erilaiseen kielenkäyttöön. (Eggins 1994: 63, 2004: 99.)

Kuten edellisessä luvussa esiteltiin, on materiaalisissa prosesseissa kyse teoista ja toiminnoista. Materiaaliset prosessit voidaan jakaa transitiivisiin (*Mitä x teki?*) ja intransitiivisiin (*Mitä x teki y:lle?*) ryhmiin. Materiaalisten prosessien osallistujaroleja ovat agentti, kohde, esine, vaikutusala, vastaanottaja sekä tulos. Yleisimmät osallistujaroolit ovat agentti ja kohde. Agentti on se lauseen osa, joka tekee teon tai suorittaa toiminnan. Kohde on se osallistuja, johon teko tai toiminta kohdistuu. Joissakin materiaalisissa prosesseissa voi esiintyä myös edellä mainittujen osallistujaroolien lisäksi myös hyötyjärooli. Hyötyjä on se, joka hyöttyy prosessista. Hyötyjärooleja on kahdenlaisia: vastaanottaja (se, jolle jotakin annetaan) ja toimeksiantaja (se, jonka puolesta jotain tehdään). (Eggins 2004: 214–216.)

Mentaalisissa prosesseissa on kyse kognitiivisista prosesseista: tunteista ja aistimisesta. Mentaaaliset prosessit ovat luonteeltaan transitiivisia ja niihin kuuluu aina käsittelijä ja ilmiö. Käsittelijä on aina tietoisuuden omaava toimija. Ilmiö taas on se, jota käsittelijä ajattelee, tuntee tai aistii. Mentaaalisissa prosesseissa ja käyttäytymisprosesseissa on helppo havaita aiemmin mainittua prosessityyppien limittäisyyttä. Käyttäytymisprosessiin kuuluu aina käyttäytyjä. Siihen voi liittyä myös ilmiö sekä käytös, jolla ilmaistaan kyseessä olevaa käytöstä. (Eggins 2004: 227, 234.)

Verbaalisiin prosesseihin kuuluu normaalisti kolme osallistujaroolia: sanoja, vastaanottaja ja sanoma. Sanojan ei välttämättä tarvitse olla tietoinen osallistuja (vaikka se tyypillisesti on), vaan se voi mikä tahansa entiteetti, joka voi välittää viestin. Vastaanottaja on se, jolle verbaalinen prosessi osoitetaan. Se on siis verbaalisen sanoman vastaanottaja. Sanoma taas on verbaalisen prosessin nominaalistunut substantiivi-ilmaisu, joka ilmaisee verbaalisen toiminnan tulosta, esimerkiksi lausunto, kysymys tai tarina. (Eggins 2004: 235.)

Eksistentiaalisissa prosesseissa, jotka ilmaisevat olemassaoloa, on oltava ainoastaan jokin olemassa oleva entiteetti, sillä kuvaavathan ne olemassa oloa (Eggins 2004: 237–238). Sellaisissa relationaalisissa prosesseissa, jotka kuvaavat asioiden välisiä suhteita, on useita mahdollisia osallistujarooleja: esimerkiksi tunnistukseen liittyy tunnistettu ja tunnistin, luokitukseen luokitettu ja luokitin sekä omistajuuteen omistaja ja omistettu. (Eggins 2004: 239–245.)

Eri osallistujaroolien tarkastelu auttaa selvittämään teksteissä sitä, kenelle tekijyys ja toimijuus lankeaa ja kuka tai mikä asettuu tekemisen kohteeksi. Osallistujarooleja analysoimalla voidaan arvioida esimerkiksi minän aktiivisuuden asteita. (Kyllönen 2012: 20.)

2.4.2. Interpersoonainen metafunktio

Interpersoonainen metafunktio liittyy siihen, kuinka yksilö kielellisesti vaikuttaa ja osallistuu ympäröivään maailmaan (Halliday & Matthiessen 2004: 29–30). Interpersoonaista metafunktiota tarkastelemalla analysoidaan siis kaikkea sitä kielenkäyttöä, joka mahdollistaa sosiaalisen yhdessäolon, vuorovaikutussuhteiden luomisen ja niiden ylläpitämisen sekä itseilmaisun: mielipiteiden, tunteiden, asenteiden ja arvioiden ilmaisemisen. (Halliday: 2004: 58–63.)

Susanna Shore esittää, että interpersoonaisuus voidaan suomen kielessä jakaa kahteen tyyppiin: vuorovaikutukseen ja modaalisuuteen liittyvään. Vuorovaikutuksessa ilmenevä interpersoonaisuus koskee vuorovaikutukseen osallistuvilla rakentuvia rooleja puhe- tai kirjoitustilanteessa. Modalisuus taas realisoituu puheen tai kirjoituksen verbin

taivutuksessa, esimerkiksi konditionaalissa, potentiaalissa sekä monissa apuverbeissä ja määritteissä. (Shore 1991: 239.)

Glenn Stillarin mukaan diskurssiin osallistumista määrittää se interaktiivinen rooli, johon lausuman puhefunktio puhujan asettaa. Esimerkiksi kysymykset, käskyt tai huudahdukset tekevät vuorovaikutustilanteen osallistujista kysyjä tai vastaajia, puhujia tai puhuteltavia. (Stillar 1998: 33–35.) Lisäksi esimerkiksi puhutuissa teksteissä vastaanottaja on selkeämmin esillä kuin kirjoitetuissa. Myös esimerkiksi käyttöohjeissa vastaanottajan rooli on helpommin määriteltävissä kuin vaikkapa tieteellisessä artikkelissa. (Luukka 1994: 26.) Interpersoonainen metafunktio tarjoakin välineitä näiden vuorovaikutuksessa syntyvien roolien tunnistamiseen ja analysoimiseen.

Yksi tapa tarkastella vuorovaikutusta on myös kiinnittää huomio teksteissä esiintyviin vokatiiveihin, jotka ovat selkeä kohdistus lauseen puhutellulle, viestin vastaanottajalle. Vokatiivit voivat olla titteleitä, erisnimiä tai sanoja, jotka identifioivat yksilöitä tai ryhmiä. Niiden muodollisuusasteen avulla voidaan kuvata osallistujien välistä suhdetta. (Stillar 1998: 38–39.) Omassa tutkimuksessani en keskity blogin tekstien vastaanottajiin, joten ensisijaisesti vokatiivit eivät ole tutkimusfokuksessani. Toisaalta pidän mahdollisena, että kirjoittajan käyttämät vokatiivit voivat ilmaista jotain kirjoittajalle itselleen syntyvistä rooleista.

Interpersoonaisuus näkyy lisäksi myös affektisessa aineksessa asenteellisen sanaston ja lauselisäysten tasolla (Stillar 1998: 35–39). Affektisuutta esittelen enemmän seuraavassa luvussa 2.5. Interpersoonaisen metafunktion käsitteen avulla pyrin erittelemään ja analysoimaan kirjoittajan itseilmaisua. Kuten edellisessä kappaleessa huomautan, tarkoitukseni ei ole käyttää sitä kirjoittajan ja lukijan välisen vuorovaikutuksen syvempään tarkasteluun, sillä jätän sen osion tutkimukseni ulkopuolelle.

2.5. Affektisuus

Iso suomen kielioppi määrittelee affektiset ilmaukset sellaisiksi konventionaalistuneiksi konstruktioiksi ja muiksi kielenaineiksiksi, joilla puhuja voi osoittaa suhtautumistaan tai

asenoitumistaan puheenalaiseen asiaan tai puhekumppaniinsa. Affektisuutta voi tekstissä ilmaista useilla eri tavoilla: Affektisia ilmauksia esiintyy tavallisesti muun muassa arkaluontoisten asioiden esittämisen yhteydessä, pyynnöissä, kehotuksissa, hellittelyissä ja kiusoitteluissa. Arvioissa, kannanotoissa, päivittelyissä ja sadatteluissa puolestaan esiintyy asiantiloihin kohdistuvia affektisia ilmauksia. Lisäksi affektisuus voi näkyä puheessa tai tekstissä myös sellaisissa sanoissa, joihin affekti on leksikaalistunut. Tällaisia ovat muun muassa haukkuma-, voima- ja kirosanat, interjektiot sekä affektiset johdokset. Affektisuuden ilmaiseminen tulee silti erottaa kielellisestä tunteiden ilmaisusta ja kuvaamisesta. Esimerkiksi tunnetta tai tunnetilaa kuvaavaa tunnekausatiivilausetta ei määritellä kuuluvaksi affektisiin konstruktioihin. (VISK 2008 § 1707, § 1711.)

Affektiivisuuden avulla kirjoittaja tai puhuja voi siis ilmentää suhtautumistaan kielen eri tasoilla. Kirjoittaja voi tekstissään monien erilaisten kielellisten keinojen avulla tuoda ilmi tunnepitoisia ja asenteellisia suhtautumistapoja esittämiinsä asioihin: hän voi esimerkiksi ilmaista kuinka hyvinä, huonoina, mielenkiintoisina tai tärkeinä hän pitää omia ideoitaan ja ajatuksiaan. (Luukka 1992: 123.) Affektiset ilmaukset tuovat tekstiin lisämerkitystä ja niiden avulla voidaan tuoda esiin myös subjektiivista suhtautumista koskien esimerkiksi henkilöitä tai muita asioita (Mikkonen 2010: 68). Affektisuus liittyykin olennaisesti interpersoonaiseen metafunktioon eli vuorovaikutussuhteisiin, sosiaaliseen yhdessäoloon ja itseilmaisuun (Halliday 2004: 58–63.)

Ilmauksen affektisia merkityksiä ei ole tapana lukea kuuluviksi lauseen tai lausuman kirjaimelliseen merkitykseen eli propositionaaliseen sisältöön, vaan affektisiksi katsottavat keinot tuovat lauseisiin ja lausumiin lisämerkityksiä ja implikaatioita. Näitä lisämerkityksiä voidaan nimittää ekspressiivisiksi, sosiaalisiksi ja interpersoonallisiksi merkityksiksi. (VISK 2008 § 1707.)

Stillar esittää, että asenteellisuutta ilmaisevat muun muassa jotkin adjektiivit, sekä kuvailevat (*näsäviisas*) että korostavat (*äärimmäisen kaunis*), ja adverbit (*ihanasti*), samoin jotkin verbit (*myöntää*, *kiistää*). Lauselisät ja määritteet, esimerkiksi suhtautumissanat ja vokatiivit, puolestaan liittyvät lausumiin asenteellisia sävyjä. Suhtautumissanat voivat ilmaista puhujan arvioita koko lauseen sisällöstä (*onneksi*, *valitettavasti*) tai kertoa puhujan mielipiteen tai reaktion asiaan. Jotkin suhtautumissanat

taas ilmaisevat modaaliverbien tapaan mahdollisuutta, varmuutta sekä todennäköisyyttä (*mahdollisesti, varmasti, ehkä*). (Stillar 1998: 35–39.)

Affektisen aineksen analysoinnin avulla voidaan tarkastella muun muassa vuorovaikutuksen muodollisuutta ja epämuodollisuutta sekä tekstiin sitoutumista. Affektisuuden avulla voidaan myös tarkastella kirjoittajalle tekstissä syntyviä rooleja. Luukka, joka on tutkinut tieteellisten tekstien tekstuaalisia, interpersoonaisia ja kontekstuaalisia piirteitä, esittää puhujan ja kirjoittajan roolien jakaantuvan kahteen perustyyppiin: toiminnalliseen ja tiedolliseen. Kirjoittajan minää tutkittaessa toiminnallinen rooli liittyy tekstin tuottamiseen (puhumiseen ja kirjoittamiseen) ja tiedollinen rooli taas nimenomaan asiantuntemukseen. Teksteissä voi korostua jompikumpi tai molemmat rooleista. Esimerkiksi minän toiminnallinen rooli tuo esiin puhujan tai kirjoittajan tekstin tuottajana tai strukturoijana. Tekstin tuottaja ennemminkin kommentoi puhetilannetta tai tekstiä selostamalla omaa toimintaansa. (Luukka 1994: 27.) Koska tutkin pro gradu -työssäni niin ikään sitä, miten kirjoittajan minä merkityksellistää maailmaa, koen myös affektisuuden olennaisena teoreettisena viitekehysenä tutkimukselleni.

3. AINEISTON ANALYYSI

Blogi on minä-muotoinen tekstilaji, joka välittää kirjoittajansa subjektiivisia kokemuksia ja näkemyksiä julkisessa formaatissa lukijalle. On siis selvää, että blogissa kirjoittajan minä on hyvin eri tavalla pinnassa kuin monessa muussa tekstilajissa. (Sirkkunen 2006: 152; Kyllönen 2012: 27.) Seuraavissa luvuissa esittelen keräämäni aineiston analyysia. Aloitan aineistostani löytyvistä blogikirjoittajan läsnäoloa ilmaisevista ilmauksista. Analysoin, millaisia persoonamuotoja kirjoittajat käyttävät ja millaisissa yhteyksissä ne esiintyvät. Tutkimuskohteenani ovat yksikön ja monikon ensimmäinen persoonan, passiivin ja nollapersoonan esiintyminen teksteissä, sillä ne kaikki ilmentävät omalta osaltaan blogikirjoittajan läsnäoloa teksteissä. Aineistossa esiintyvät kirjoittajan läsnäoloa ilmentävät ilmaukset ovatkin jaettavissa eksplisiittisiin ja implisiittisiin persoonaviittauksiin. Blogitekstien ja analysoimani tekstiaineiston avulla teen lopuksi lyhyen arvion kirjoittajille teksteissä muodostuvista rooleista.

Eksplisiittisiä kirjoittajaan suuntautuvia kielellisiä ilmauksia ovat yksikön ja monikon ensimmäisen persoonan käytön lisäksi myös kirjoittamisprosessiin viittaaminen, vuorovaikutuksen seuraaminen ja arvioivat määritteet (Chave 1982: 45-49; Smith 1986: 111). Kielellisiä ilmauksia tarkastellessa tulee silti muistaa, että kaikki kirjoittajan minää korostavat viittaukset eivät kuitenkaan ole tekstissä samanarvoisia. Luukka (1992: 139) esittää, että esimerkiksi siirtyminä käytetyt ilmaukset *Käsittelen seuraavaksi X:ää* ovat luonteeltaan enemmän tekstuaalisia kuin tekstin tuottajan persoonaa korostavia. Sen sijaan ilmaus *Lähdin tutkimuksessani siitä, että--* sitouttaa kirjoittajan selvemmin tekstin sisältöihin. Ensimmäinen tyyppi tuo esiin puhujan tai kirjoittajan toimija-minän, jälkimmäinen taas tiedollisen minän. (Luukka 1992: 139.)

Aineistoni tarkastelussa ja esittelyssä olen hyödyntänyt erityisesti Kyllösen (2012) tutkimuksen analyysiosiota siltä osin kuin se omaan tutkimukseeni soveltuu. Luvussa 3.1. esittelen aineistoni eksplisiittisiä yksikön ensimmäisen persoonan minä-viittauksia: analysoin teksteihin kirjoittuvaa tuntevaa ja tekevää toimija-minää, minää kuvailun kohteena sekä tekstuaalista minää. Lisäksi tarkastelen kirjoittajan tiedollista minää: minää mielipiteen ilmaisijana ja asiantuntijana. Luvussa 3.2. tarkastelen tekstiin kirjoittuvan minän erilaisia osallistujarooleja ja aktiivisuuden asteita.

Luvussa 3.3. analysoin aineistoni affektista ainesta. Esimerkiksi Eggins (2004: 101) esittää kielen virallisuuden asteen, asenteellisuuden ja puhekielisyysindikoivan tekstiin sitoutumisen astetta. Tulkitsenkin runsaasti affektisuutta ja persoonallista tunnelmaisuutta sisältävät tekstit merkiksi kirjoittajan minän korostamisesta.

Luvussa 3.4. tarkastelen aineistoni eksplisiittisiä monikon ensimmäisen persoonan viittauksia ja luvussa 3.5. implisiittisiä minä-viittauksia. Eksplisiittisten persoonaviittausten lisäksi kirjoittaja voi viitata itseensä myös implisiittisemmin eli ilmauksilla, jotka eivät ole prototyyppisesti ensimmäisen persoonan muotoja. Implisiittisiä minä-viittauksia ovat esimerkiksi spesifit passiivilauseet ja kirjoittajaan viittaavat nollapersonarakenteet. Luvussa 3.6. määrittelen vielä kirjoittajille muodostuvia rooleja, jotka kirjoittuvat tekstiin persoonallisten ja modaalisten ilmaisujen sekä tekstien kontekstin perusteella.

3.1. Eksplisiittiset yksikön ensimmäisen persoonan minä-viittaukset

Seuraavissa alaluvuissa esittelen ja analysoin erilaisilla prosesseilla ilmaistavien toimintojen osuutta kirjoittajan läsnäolon ilmentäjinä sekä erilaisten roolien rakentajina. Luvussa 3.1.1 tarkastelen teksteihin kirjoittuvaa tekevää ja tuntevaa toimija-minää, luvussa 3.1.2 kuvailun kohteena olevaa minää ja luvussa 3.1.3 tekstuaalista minää.

Luvussa 3.1.4 käsittelen tiedollista, argumentoivaa minää. Erittelen minän mielipiteiden ilmaisua (luku 3.1.4.1), asiantuntijaksi asettumista (luku 3.1.4.2) sekä tekijyyden ja toimeksiantajuuden vaihtelua (luku 3.1.4.3). Tekijyyttä ja toimeksiantajuutta tarkastelen Goffmanin luoman osallistumiskehikon kautta.

3.1.1. Tunteva ja tekevä toimija-minä

Vesa Heikkisen ja Mikko Lounelan (2009: 235–236) mukaan puhujan tai kirjoittajan yksilöllisen minän ilmentymiä teksteissä ovat ne kohdat, joissa minä-valinta luo kuvaa puhujasta tai kirjoittajasta omanlaisenaan ihmisenä. Tällaisia yksilö-minää rakentavia kohtia ovat esimerkiksi viittaukset konkreettisiin, aikaan ja paikkaan ankkuroituihin

prosesseihin, joissa tekstin esittäjä on ollut osallisena. Yksilö-minä kirjoittuu teksteihin myös silloin, kun henkilö viittaa tekstissä omiin mentaalisiin prosesseihinsa, esimerkiksi tunteisiin, ajatuksiin ja uskomuksiin. (Heikkinen ja Lounela 2009: 235–236; Pälli 2003: 63–66.)

Pekka Pällin mukaan minänä puhuminen ilmentää yksilöllisyyttä usealla eri tavalla: se tuo esiin yksilöllisen toimijan näkökulman, yksilön havaintojen ja havaintoihin perustuvien johtopäätöksiensä tekijänä. Samalla tällainen minä-puhe myös tuottaa yksilön identiteettiä: se suhteuttaa sitä, mitä itse on, osaksi sitä mitä toiset ovat ja mitä toiset eivät ole. (Pälli 2003: 93–94.) Heikkisen ja Lounelan mukaan yksilö-minän tuomisella tekstiin on monia mahdollisia funktioita – yksi niistä on juuri tavoite korostaa puhujan yksilöllisyyttä (Heikkinen ja Lounela 2009: 235–236). Muoti- ja lifestyleblogien tekstit rakentuvatkin vahvasti kirjoittajansa minän ja sen yksilöllisyyden korostamisen ympärille.

Kolmesta muoti- ja lifestyleblogista keräämäni aineisto sisältää runsaasti mentaalisia ja materiaalisia prosesseja. Kuten Kaikki mitä rakastin -lifestyleblogin tekstejä tutkineen Kyllösen (2012: 28) tutkielmassa, myös oman tutkimusaineistoni teksteihin kirjoittuu selvästi vahva yksilö-minä, joka mentaalisiin ja materiaalsiin verbein sekä selostaa arkensa tapahtumia että pohdiskelee itseään, tunteitaan ja elämäänsä yleensä. Tämän näkisinkin selkeästi kuvastavan blogien päiväkirjamaista ja yksilöllistä, minä-viitteistä luonnetta. Aineistossani esiintyvät mentaaliset ja materiaaliset prosessit ilmaisevat muun muassa tekstissä kuvailtuun tilanteeseen (1a), arjen kuulumisiin (1b), bloggaamiseen (1c), erilaisiin elämän käännekohtiin (1d) sekä yleisesti elämään ja itseensä (1e) liittyviä tapahtumia ja ajatuksia.

(1a) *Käytän usein koko luomelle vaaleaa mattaista sävyä pohjana, sen jälkeen varjostan luomivakoa harmaanruskealla, korostan helmiäissävyllä luomen keskikohtaa ja sisänurkkaa, ja teen tummimmalla sävyllä rajausta ripsirajaan.* [Mariannan 13.9.2015]

(1b) *Tätä päivää oon suunnitellut tasan sen verran, että kohta lähden laittamaan muutaman ylimääräisen hapsun ripsiini ennenaikaisesti tipahtaneiden kuitujen tilalle ja myöhemmin ajattelin syventyä ekaa kertaa mun uuteen kokkirajaan. Ihan vaan siksi, koska on vihdoinkin aikaa. Ja vähän myös siksi, että en oo tehnyt viikkoihin mitään oikeesti hyvää ruokaa ja leipä alkaa tulla jo korvista ulos.* [Annika O. 1.9.2015]

(1c) *Vaikka olen ajatellut, että blogin aihepiirin ja kirjoittelun pitäisi pysyä mahdollisimman pinnallisena, niin aina huomaan jotain jakaessa, että se antaa enemmän kuin ottaa. Eli kiitos! [Mariannan 12.9.2015]*

(1d) *Ensi viikolla menen käymään todella mielenkiintoisella työmatkalla, ja sitten alkaakin erilainen elämänvaihe. Ensimmäistä kertaa pitkään aikaan aloitan uuden työn, sellaisen, joka vaatii ihan arjen rutiinia ja paikallaoloa. Oon ihan innoissani ajatuksesta työkavereista, tulevista työtehtävistä ja siitä, että on päivittäin päivätyön mukanaan tuoma rutiini. En vieläkaan pysty uskomaan, miten onnekas olin, että löysin näin nopeasti todella mahtavan oman alan työpaikan! [Mungolife 1.9.2015]*

(1e) *Mä oon ylpeä siitä, että oon tän ikäisenä onnistunut tekemään pitkäaikaisesta harrastuksestani duunin ja mahdollistamaan itselleni tosi taloudellisesti vakaan elämäntilanteen. Ja siitä, että oon ollut jo nuoresta asti itsenäinen ja pärjännyt tosi hyvin sen suhteen! Ja siitä, että uskalsin kovasta jännityksestä huolimatta ottaa Lukan silloin melkein kaksi vuotta sitten – se oli nimittäin mun elämän ylivoimaisesti paras päätös. [Annikan 18.9.2015]*

Mentaalisilla prosesseilla voidaan myös eksplisiittisesti kuvata kirjoittajan tunteita ja tämän henkilökohtaisia ominaisuuksia. Kaikki kolme bloggaajaa kuvailevat runsaasti tunteitaan mentaalisten prosessien kautta. Esimerkiksi Annika O. -blogin kirjoittaja Annika ilmaisee omia tuntemuksiaan usein *tykätä*-verbin avulla.

(2a) *Mä rakastan marmorin. Marmorin ja kultaa. Poikaystäväni mielestä mun venäläiset juuret on marmorin perään, mene ja tiedä. [Mungolife 30.9.2015]*

(2b) *Jos sun pitäisi valita yks sun oma lemparipostaus blogistasi, mikä se olisi? Ääk, yks vaan?! Tykkään hirveesti kaikista reissupostauksista, kun ne on yleensä ihan tupaten täynnä kivoja ja erilaisia kuvia, mut jos pitäisi valita yksi tietty postaus, niin se ois varmaankin tää. [Annika O. 4.9.2015]*

(2c) *Mä vihaan kauhuleffoja. Jännitys vielä jotenkuten menee, mut kauhuleffat ei kohtaa mun omaa elokuvamakua ollenkaan. [Annika O. 18.9.2015]*

(2d) *Viihdyn aina parhaiten yksinkertaisissa asuissa; monien kuvioiden, värien ja härpäkkeiden asut eivät ole mua varten. [Mariannan 25.9.2015]*

Mentaalisia prosesseja esiintyy blogeissa erityisesti hieman pidemmissä pohdintaosioissa.

(2e) *Mä oon monesti miettinyt yksin reissuun lähtemistä, mutta joku siinä kuitenkin jarruttelee. Näin normaalisti viihdyn kyllä tosi hyvin yksin ja nautin omasta rauhastani, mutta samalla tykkään kokea niitä mielettömiä kokemuksia hyvien tyyppien kanssa ja siksi mietityttää, että tekiskö yksinään perille päästessä kääntyä kannoillaan ja lähteä heti samaa kyytiä takaisin. Ehkei kaikki oo vaan sellaista yksinmatkustavaa tyyppiä?* [Annika O. 28.9.2015]

(2f) *Luulen, että oli monta vuotta, jolloin halusi olla eri elämäntilanteessa ja siksi harmitti, että taas tuli yksi vuosi lisää. Yksi vuosi epäonnistumista, sillä ei ollut siellä, missä halusi olla. Kirjaimellisesti, elämäntilallisesti tai edes henkisesti. Tänä vuonna syntymäpäivä ei aiheuttanut mitään sen kummempia fiiliksiä. Päivä muiden joukossa. Toki sai lahjoja, erityispaljon halauksia ja pusuja ja pääsi Linnanmäelle. Jotenkin nyt tunnen olevani siellä, missä haluan. Teini-ikäisenä itselle aiheutetut paineet on karistettu hartioilta, eikä oikeastaan enää mittaa elämää tai elinvuosia saavutuksilla ja saavutetuilla asioilla, vaan ennemminkin sillä sen päivän fiiliksellä.* [Mungolife 1.9.2015]

Tutkimusaineiston tekstit käsittelevät selvästi kunkin kirjoittajan tavallisia arjen kuulumisia, bloggaamista, tyyliä, erilaisia tapahtumia sekä muita yleisesti elämään ja itseen liittyviä asioita ja pohdintoja. Kirjoittajat kertovat mitä tekivät, mitä söivät, mitä ostivat, miltä näyttivät, mitä tunsivat, mitä haluavat, mitä etsivät sekä mistä pitävät tai eivät pidä. Tekstien perusteella kirjoittajien maailma merkityksellistyykin ulkonäön, henkisyyden (tunteiden), itsensä toteuttamisen ja bloggaamisen kautta. Kirjoittajat ovat blogityössään menestyneitä ja siten erityisessä asemassa, jossa on vapaus toteuttaa itseään hyvin eri tavalla kuin tavallisilla samanikäisillä naisilla. Toisaalta teksteihin kirjoittuu hyvin arkisia ja helposti samaistuttavia pohdintoja ja tuntemuksia. Jacobsin (2003: 2–6) näkemys, että blogien kiinnostavuus perustuu ensisijaisesti kirjoittajien yksityiselämän seurantaan, pitäneesi siis paikkaansa myös näiden muoti- ja lifestyleblogien osalta.

3.1.2. Minä kuvailun kohteena

Ilmeisimpiä itseen viittaamisen muotoja ovat kirjoittajaa kuvaavat relationaaliset prosessit. Ne ovat kopulalauseita, joissa subjektina on kirjoittaja itse. Niillä ilmaistaan asioiden identifiointia, luokittelua ja yleistämistä. Suomessa relationaaliset lauseet jaetaan kahteen eri päätyyppiin: samuuslauseisiin ja olosuhdelauseisiin. Samuuslauseet

ovat attributiivisia tai identifioivia (*X on [kuin] Y*), kun taas olosuhdelauseet ilmaisevat ajallista tai paikallista sijaintia (*X:ssä on Y, Y on X:ssä*). (Shore 1992: 214–230.)

Relationaaliset lauseet, joita kirjoittaja käyttää itsensä kuvaamiseen, kertovat sekä kirjoittajan asennoitumisesta itseensä että hänen sitoutumisestaan kirjoittamaansa tekstiin. Kopulalauseilla kirjoittaja voi eksplisiittisesti kuvailla ja määritellä itseään sekä liittää itsensä erilaisiin ryhmiin kuuluvaksi – tai niihin kuulumattomaksi. Tekstiin sitoutumisen astetta taas indikoivat kielen virallisuus ja asenteellisuus. (Eggs 2004: 101; Kyllönen 2012: 30.) Aineistossani kirjoittajaa kuvaavissa ja luonnehtivissa relationaalisissa prosesseissa esiintyy erittäin runsaasti asenteellisuutta ja epävirallisuutta.

SF-kieliteoriassa kieli ja sosiaalinen todellisuus ovat välittömässä yhteydessä toisiinsa. Kieli nähdään tekoina, jotka puheessa merkityksellistyvät valintoina. Puhuessaan ja kirjoittaessaan ihminen valitsee sopivimman ilmaisun eri vaihtoehdoista, ja näitä vaihtoehtoja kutsutaan merkityspotentiaaliksi. Merkityspotentiaali on se kielellinen valinnanvara, ihmisen hallussa oleva merkitysvaranto, josta hän valikoi sopivimman ilmauksen. Merkityspotentiaalissa on tärkeää tutkia niin sitä, millainen ilmaisu on valittu käyttöön, kuin myös sitä, millaista ilmaisu ei valittu. Jos puhuja tai kirjoittaja valitsee esimerkiksi ilmaisun *naikkonen*, hän jättää käyttämättä neutraalin ilmaisun *nainen* ja negatiivissävytteisen ilmaisun *eukko*. (Halliday & Matthiessen 2004: 20–22.)

Enemmistö aineistossa esiintyvistä kirjoittajaa kuvaavista relationaalisista lauseista on attributiivisia samuuslauseita. Olla-verbin yhteydessä laadullisena attribuuttina toimii adjektiivi, subsantiivi tai lauseke, esimerkiksi *minä olen ahkera opiskelija*. Suurin osa aineiston attributiivisista samuuslauseista ilmaisee sitä, mitä kirjoittaja on ja millaisiin ryhmiin hän kokee kuuluvansa. Aineistossa esiintyy lisäksi lauseita, joissa kirjoittaja määrittelee, mitä hän ei koe olevansa.

(3a) *Olen vain niin koiraihminen henkeen ja vereen, etten ikinä voisi kuvitella koiran hankinnan jälkeen sitä katuvani.* [Mariannan 6.9.2015]

(3b) *Mä en oo oikein videotyyppiä. Keskittyminen ei riitä niiden katsomiseen ja blogit on musta visuaalisesti viihdyttävämpiä.* [Annika O. 4.9.2015]

(3c) Mä en oo niinkään mitään nähtävyystyyppejä ja voisin helposti reissata kaupungeissa näkemättä yhtäkään nähtävyyttä ilman huonoa omaatuntoa, mutta tuolla käytiin kuitenkin aikamme kuluksi kurkkimassa ne suurimmat ja tunnetuimmat. [Annika O 6.9.2015]

(3d) Mä oon muutenkin aamuihminen ja aamupäivisin kaikkein energisimmilläni, illasta alkaa jo väsymys painamaan. [Annika O. 18.9.2015]

(3e) Välillä oon tosi suunnitelmallinen, kun taas välillä sellainen ympäriinsä huitelija, joka ei liikoja jaksa huolehtia. Enemmän varmaan kuitenkin suunnitelmallinen. [Annika O. 18.9.2015]

(3f) Mä en oo kyllä yhtään mitään hiustenpidennystyyppejä (vaikka en oo koskaan edes kokeillut niitä, mutta laiskuus + pidennykset on tuskin kovin toimiva kombo), joten ei kai tässä auta muu kuin napsia ahkerasti biotiinipillereitä ja pitää sormet ristissä kiihtyvän hiustenkasvutahdin puolesta. [Annika O. 23.9.2015]

Useassa attributiivisessa lauseessa kirjoittajat luonnehtivat itseään suhteellisen neutraalisti. Toisinaan he silti kuvailevat itseään jopa ironisoiden ja kärjistäen.

(4a) Mä oon vähän sellanen tukka hyvin kaikki hyvin -ihminen. Meikki on ihan toissijainen, koska jos tukka on huonosti, ei ole edes väliä sillä, millainen tyrmäysmeikki on sudittu naamalle. [Mungolife 26.9.2015]

(4b) Mä oon just niitä tyypppejä, joilla on pakko olla koko ajan huulirasva käden ulottuvilla ja huulet tuntuu kuivuvan alitajuisesti jo pelkästä huulirasvattomuuden ajatuksesta. [Annika O. 6.9.2015]

(4c) **Osaatko tehdä spagaatin?** Ei taivu enää :-D Joskus on joo mennyt, mut nykyään oon notkee ku näkkileipä. [Annika O. 18.9.2015]

(4d) Olen aikamoinen meikkifriikki, tykkään kokeilla uusia tuotteita ja löytää uusia suosikkeja, joten oli todella vaikeaa nyt karsia lempparit kymmeneen tuotteeseen. [Mariannan 17.9.2015]

Esimerkkien kaltaisissa attributiivisista kirjoittajaa luonnehtivista ja kuvailevista samuuslauseista välittyvä kuva itseensä humoristisesti vaikkakin hieman kriittisesti suhtautuvista kirjoittajista. Erityisesti Mungolife-blogin Annasta ja Annika O. -blogin Annikasta kirjoittuu tekstiin henkilö, joka suhtautuu itseensä toisinaan hyvinkin ironisesti ja sarkastisesti. Myös Mariannan-blogin Marianna kuvailee itseään tekstissä ilmauksella *meikkifriikki*. Kielitoimiston sanakirjan (2017) mukaan *friikki* voi kuvata esimerkiksi innokasta harrastajaa tai ihailijaa, mutta toisaalta ilmausta käytetään usein myös halventavassa tarkoituksessa, esimerkiksi outona pidetystä ihmisestä. Vaikka

Mariannan valitsema ilmaus kuvastaisikin enemmän innokasta harrastajuutta, on hän valinnut esimerkiksi ilmauksen *meikkiharrastajan* sijasta käyttää *meikkifriikki*. Ironian kautta teksteistä välittyy lopulta kuva itsensä kovin inhimillisiksi olennoiksi määrittelevistä henkilöistä.

Esimerkeissä esiintyy runsaasti kirjoittajaa kuvaavia ilmauksia vahvistavia affektisia (esimerkiksi *aikamoinen, yhtään mitään, henkeen ja vereen*) ja puhekielisiä ilmauksia (*vähän sellanen, just*). Egginsin mukaan sanaston epävirallisuus, asenteellisuus ja puhekielisyys kertovat kirjoittajan tekstiin sitoutumisesta. Epävirallisiin vuorovaikutustilanteisiin kuuluvat usein asennetta kuvaavat ja emotionaalisesti latautuneet ilmaukset. (Eggins 2004: 99 –103.)

Vaikka blogiteksteistä välittyy enimmäkseen kuva inhimillisistä ja tasa-arvoisista olennoista, kirjoittuu joihinkin teksteihin toisinaan hyvin paljon spesifimpi ja yksilöllisyyttään korostavampi minä.

(5a) *Minä olen pamu. Ai mikä? Paluumuuttaja. Keksin sen äsken, joten ei ihmekään, jos ette ole sitä aiemmin kuullut. Mamu-sanaa viskellään tässä maassa yllin kyllin, ja ymmärrän jos se loukkaa maahanmuuttajia. Mutta mä voin ihan hyvin olla pamu.* [Mungolife 4.9.2015]

Olosuhdelauseet ilmaisevat ajallista tai paikallista sijaintia. Niiden alatyyppejä suomen kielessä ovat omistuslauseet – ilmaisevathan ne omistajan ikään kuin paikkana (*minulla on kolme koiraa*). Myös näitä löytyy blogiteksteistä, mutta huomattavasti luonnehtivia samuuslauseita vähemmän.

(6a) *Mulla on ollut aikaisemminkin blogi, josta tosin jäin hetkeksi tauolle ja sen jälkeen aloitin ns. puhtaalta pöydältä uudelleen.* [Annika O. 4.9.2015]

(6b) *Mulla on ollut nuorempana hammasraudat ja muistan edelleen elävästi sen filiksen, kun vihdoin ja viimein koitti se kauan odotettu päivä, jolloin lampsin vikaa kertaa ulos hammaslääkäristä ilman mitään ylimääräistä suussani.* [Annika O. 13.9.2015]

(6c) *Mutta kävi miten kävi, tiedän että päätös koiranhankinnasta on nyt lukkoon lyöty, ennemmin tai myöhemmin mulla on täällä tyttö koira.* [Mariannan 10.9.2015]

(6d) Mulla on puolivalmis asupostaus tässä edessäni, mutta koska mun aivot sanoo nyt vaan "kuuma suihku – unta – äärirajoillleeeeeee – kuuma suihku – peitto – väsyttää – sattuu", mä meen nyt kuumaan suihkuun ja sit peiton alle nukkumaan. [Mungolife 7.9.2015]

3.1.3. Tekstuaalinen minä

Minä-valintojen kautta teksteissä voidaan viitata myös tekstien maailmaan: kulloiseenkin kyseessä olevaan tekstiin, omiin aiempiin teksteihin sekä muiden ihmisten sanomisiin ja kirjoituksiin. Tällaiset minä-viittaukset rakentavat avoimen intertekstuaalista minää, joka näyttäytyy muiden tekstien lukijana tai muiden kanssa keskustelijana. (Heikkinen ja Lounela 2009: 240–241.) Blogi on varsin vuorovaikutuksellinen verkkomedian tekstilaji, jolle on myös tyypillistä niin omien kuin muidenkin tekstien kommentointi (Hakanen 2009: 21–25).

Kyllösen (2012: 32) tavoin myös oma aineistoni sisältää hyvin runsaasti sekä tekstuaalista minää rakentavia minä-viittauksia että muitakin blogin kirjoittamiseen ja lukemiseen liittyviä viittauksia. Bloggaaminen ja blogin päivittäminen ovatkin yleisiä aiheita kuulumisten ja omien ajatusten kertomisen lisäksi. Smith (1986: 111) esittää, että viittaukset kirjoittamistilanteeseen tuovat esiin kirjoittajan läsnäoloa ja synnyttävät siten melko epämuodollista vuorovaikutusta. Luukan (1992: 134) mukaan taas tekstin tuottamisesta kertovat ilmaukset ovat varsin tyypillistä sitoutuneelle tekstille. Kirjoittajan läsnäoloa ilmaisevat prototyypillisesti sellaiset tapaukset, joissa kirjoittaja viittaa kirjoittamiseensa henkilökohtaisena materiaalisena tai mentaalisenä prosessina (Kyllönen 2012: 32). Kirjoittamisprosessiin viittaavia tekstiosioita löytyy kaikista kolmesta blogista runsaasti, mutta erityisen paljon Mungolife-blogista.

(7a) Olen pitkään miettinyt, uskallanko julkisen lynkkauksen pelossa kirjoittaa ajatuksiani auki tai osaanko edes ilmaista niitä oikein. Kokeillaan. [Mungolife 4.9.2015]

(7b) Toki tämä uusi työhomma tulee viemään sen verran aikaa, että se varmaan näkynee blogin puolella. Viime aikoina olen pyrkinyt postailemaan kerran päivässä, nyt tullaan menemään varmaan aika lailla satunnaisesti, sen mukaan kun on asiaa ja aikaakin :) Eiköhän täällä kuitenkin sellainen 3-4 kirjoitusta viikossa tule jatkossakin olemaan! [Mungolife 14.9.2015]

(7c) Tulin tässä kirjoittamaan postausta, mutta eipä ole oikein fiilistä. Ei ollenkaan. Kirjoitin juuri taannoin, miksen halua kirjoittaa mitään yksityiselämäni viittaavaakaan. [Mungolife 18.9.2015]

(7d) Vaikka olen ajatellut, että blogin aihepiirin ja kirjoittelun pitäisi pysyä mahdollisimman pinnallisena, niin aina huomaan jotain jakaessa, että se antaa enemmän kuin ottaa. Eli kiitos! [Mariannan 12.9.2015]

(7e) Tämä viikonloppu oli kiva. Vain rentoilua. Vaikka miten koittaisin olla kirjoittamatta koirajuttuja, niin nyt ei onnistu. Oli nimittäin aika koiratäyteinen viikonloppu taas. [Mariannan 27.9.2015]

(7f) Pitkästä aikaa saatte pari kuvaa niinkin reaaliajassa kuin eiliseltä, wihii! Mulla ois itseasiassa vieläkin muutamia elokuisia räpsyt julkaisematta, mutta tuntuu vähän typerältä postata jotain kesäisiä shortsikuvia, kun ulkona tarvii oikeesti jo melkein takkia pysyäkseen lämpimänä. [Annika O. 3.9.2015]

(7g) En millään ehdi lörpöttelemään just nyt tän enempää, mutta palataan toivottavasti vielä myöhemmin tänään. [Annika O. 10.9.2015]

Mungolifen kirjoittaja Anna avaa useassa eri tekstissä olosuhteita blogikirjoitusten ympärillä. Esimerkit 7a–7c pyrkivät selittämään kirjoittamisprosessin hidastumista tai estymistä. Kirjoittamiseen viittaavissa tekstiosioissa kirjoittajat avaavatkin erityisesti olosuhteita kirjoittamisen ympärillä sekä henkilökohtaista kirjoittamisprosessiaan ja sen synnyttämiä tuntemuksia.

Kirjoittajan henkilökohtaisiin kirjoittamisprosesseihin ei tekstin lukijalla ole pääsyä. Toisinaan kirjoittaja silti viittaa omiin teksteihinsä kirjoittajan ja lukijan yhteisenä kokemuksena. (Kyllönen 2012: 32–33.) Aineistoni blogit sisältävät muutaman tällaisen vuorovaikutuksellisen viittauksen.

(8a) Muistatte ehkä, että olin tuossa pari kuukautta takaperin Ostohyvityksen TV-mainoksessa mukana? Kerroin silloin palvelusta tässä postauksessa. [Mungolife 6.9.2015]

(8b) Itse sain tehtäväksi luoda paleteilla kaksi erilaista meikkiä. Varmaan tunnistattekin, että tässä on tehty meikki La Palette Nude Rosella. [Marianne 7.9.2015]

Esimerkeissä 8a ja 8b kirjoittaja olettaa, että lukijat ovat lukeneet myös aiemmat tekstit ja tietävät mistä puhutaan. Tällainen yhteiseen tietoon viittaaminen rakentaa Luukan

(1994: 31) mukaan tiedollista me-henkeä. Tiedollista me-henkeä kirjoittaja voi korostaa osoittamalla jonkin asian yhteiseksi tiedoksi tai kokemukseksi (Luukka 1994: 31).

Vuorovaikutuksen kommentointi liittyy myös kirjoittajan sitoutuneisuuteen. Luukka esittää, että myös vuorovaikutuksen seuraamisesta kertovat ilmaukset ovat tyypillisiä sitoutuneen tekstin ominaisuuksia (Luukka 1994: 134). Tällaisia vuorovaikutusta kommentoivia ilmauksia löytyi teksteistä muutama.

(9a) Kiitos vielä paljon kommentteistanne viime postauksiin. Oli ne sitten koiranhankintaan, tukanleikkuuseen tai muuttoon liittyvää, niin oon aivan valtavan kiitollinen että siellä on paljon ihmisiä jakamassa tarinoitaan, mielipiteitään, tukeaan, mitä vain. [Mariannan 12.9.2015]

(9b) Olen saanut paljon positiivista palautetta siitä, miten mukava linja blogissa on ollut viime aikoina ja ollut kiva fiilis täällä. Kiitos niistä! On ollut itsenikin kiva kirjoittaa, ja ollut mukavaa vuorovaikutustakin blogissa. Olen avannut kommentoinnin sellaiseksi, että se ei vaadi ennestään jo kommentoineille hyväksymistä, vaan kommentit menee suoraan läpi. Lisää vuorovaikutuksen nopeutta ja lukijoiden keskinäistä vastailua. [Mungolife 18.9.2015]

Teksteistä löytyy yksittäisiä tekstejä, jotka viittaavat myös lukijan lukukokemukseen. Näitä on silti huomattavasti vähemmän kuin kommentointiin viittaavia tekstejä. Smithin mukaan viittaukset lukemistilanteeseen indikoivat lukijan läsnäoloa ja siten epämuodollista vuorovaikutusta (Smith 1986: 111).

(10a) Toivottavasti yksi parhaimpia puolia blogissani on lukijoiden mielestä se kosketuspinta, jonka bloggajaan saa. Sovitaanko kuitenkin, että on asioita, joihin ei kosketa? Kai minullakin on oikeus kotirauhaan ja turvallisuudentunteeseen sentään [Mungolife 18.9.2015]

Omiin teksteihin sekä kirjoittamis-, kommentointi- ja lukemisprosesseihin viittaaminen luovat paitsi epämuodollisuutta ja sitoutuneisuutta, myös roolisuhteita. Roolisuhteiden osoittaminen ja lukijan esiin tuominen vaikuttavat muodollisuuden ja epämuodollisuuden vaikutelman syntyymiseen teksteissä (Smith 1986: 110–118). Viittaukset omiin teksteihin sekä kirjoittamis- ja kommentointiprosesseihin ja epämuodollinen, jutusteleva kirjoitustyyli luovat kuvaa tasavertaisesta keskustelukumppanista. Kirjoittaja on toisinaan kuin kuulumisiaan kertova kaveri, joka haluaa kuulla myös lukijoidensa kuulumisia, ajatuksia ja mielipiteitä.

(11a) Onko teillä jollain kokemusta jommasta kummasta rodusta? Tai onko siellä yksin asuvia koirien omistajia, miten olette koiranhoidon kanssa pärjälleet? Muitakin koira-ajatuksia saa jakaa kommenttiboksissa, tämä pyörii nyt mielessäni päivittäin, niin mielelläni kuulisin mitä vain aiheeseen liittyvää! [Mariannan 6.9.2015]

(11b) Mitäs te sanotte? Vanhenenko kuin viini vai maito? :D [Mungolife 9.9.2015]

(11c) Toimituksineen suojukselle tuli hintaa 28 euroa, joten mielestäni pääsin aika halvalla ja sain juuri sellaisen suojuksen kuin halusin :) Mielestäni siitä tuli aika kaunis, mitäs te sanotte? :) [Mungolife 30.9.2015]

Samalla kirjoittaja on valmis myös vastailemaan lukijoiden esittämiin kysymyksiin sekä reagoimaan heidän pyyntöihinsä. Esimerkiksi Annika O. -blogista löytyy kolme pitkää blogitekstiä, joissa kirjoittaja vastaa kymmeniin lukijoiden hänelle kirjoittamiin kysymyksiin. Erinäisiin pyyntöihin reagoiminen on yleistä myös tavallisemmissa, kuulumisisten kertomiseen tai bloggaamiseen keskittyvissä teksteissä. Myös Mungolife-blogeista löytyy osioita, joissa kirjoittaja kommentoi lukijoidensa pyyntöjä tai kysymyksiä.

(12a) Multa on itse asiassa kysytty, miksen suostunut kertomaan mitään entisestä asunnostamme. Viimeksi muuttaessamme, jotkut sekopäät olivat löytäneet asuntomme asuntoilmoituksen netistä ja sitä kautta myös osoitteemme saatiin tietoon. En halunnut vahvistaa tuota tietoa mitenkään. [Mungolife 3.9.2015]

(12b) Joku harmitteli taas eilen, kuinka sellaisia normaaleja arkipostauksia ei oo kuulunut enää aikoihin. Aloin siinä sitten samantien miettimään, että minkälaisista postauksista on kyse ja pakko sanoa, etten oikeestaan enää ees muista millaisia ne mun vanhat tuikitavalliset arkipostaukset oli?! Vähän pelottavaa. Mut ehkä ne oli jotain tän kaltaista – nappaat pari satunnaista kuvaa, lataat ne samantien suoraan koneelle ja kirjoitat tekstikenttään kaiken mitä mieleen juolahtaa ilman sen kummempaa suunnitelmallisuutta. Oon huomannut, että suunnittelemattomuus on välillä aika hyväkin juttu. [Annika O. 1.9.2015]

Kirjoittajan ja lukijan välisessä suhteessa voi nähdä piirteitä tasa-arvoisten keskustelukumppaneiden välisestä vuorovaikutuksesta. Toisaalta kirjoittaja asettuu teksteissä usein eräänlaisen auktoriteetin asemaan. (Kyllönen 2012: 34.) Hän toimii teksteissä esimerkiksi neuvonantajan, asiantuntijan ja haastatteluja antavan julkisuuden

henkilön rooleissa – siis selkeänä auktoriteettina. Erilaisia asiantuntijarooleja ja auktoriteetiksi asettumista analysoin tarkemmin luvussa 3.1.4.

(13a) Jos teille jäi vielä jotain kysyttävää meidän reissusta tai ylipäätäänkin kyseisestä kaupungista, niin huudelkaa ihmeessä tuolla kommenttiboksin puolella – yritän vastata parhaani mukaan! [Annika O. 6.9.2015]

(13b) Tänään ois ohjelmassa vähän lounastelua, kysymyksiin vastailua (josko sitä sais seuraavan osan huomiseksi julki?), lattialle siirtyneen vaatekaapinsisällön paikalleen laittoa ja agilitytreenejä. [Annika O. 17.9.2015]

3.1.4. Tiedollinen minä

Yhtenä sitoutumisen muotona teksteissä voidaan pitää sitoutumista niissä esitettyihin asioihin (Chave 1985: 116–117). Aineistossani on useita tekstejä, joissa kirjoittaja asettuu auktoriteetin rooliin asiantuntijana, neuvonantajana, kehottajana tai toiminnan ohjaajana. Lisäksi kirjoittaja on myös esiintyjän ja viihdyttäjän, jopa eräänlaisen julkisuuden henkilön roolissa – rakentuuhan oikeastaan koko blogin sisältö hänen itsensä ympärille. Kirjoittaja voi antaa lukijoilleen erilaisia tuote- ja tyylivinkkejä, kommentoida erilaisia trendejä, jakaa ruokareseptejä, kannustaa ihmisiä osallistumaan erilaisiin kilpailuihin ja arpajaisiin sekä suositella erilaisia tuotteita ja palveluita. Usein hän myös usein paljastaa asioita itsestään ylläpitääkseen lukijoidensa kiinnostusta. Tässä luvussa analysoin kirjoittajan sitoutumista kirjoittamaansa tekstiin, esittämiinsä mielipiteisiin ja ajatuksiin sekä antamiinsa neuvoihin ja suosituksiin. Luukan mukaan kirjoittajalle voi tekstissä rakentua sekä toiminnallinen että tiedollinen rooli (Luukka 1994: 27). Toiminnallinen rooli on kirjoittajan tekstuaalinen minä, jota analysoin edellisessä luvussa. Tässä luvussa vuorostaan tarkastelen tekstiin rakentuvaa tiedollista roolia.

Tiedollisen minän rooli rakentuu tekstissä esimerkiksi niissä kohdissa, joissa kirjoittaja eksplisiittisesti asettuu auktoriteettiasemaan. Tiedollista roolia rakennetaan myös erilaisilla asioita ja ilmiöitä kuvaavilla suhdelauseilla. Mielipiteiden ilmaisussa minää voi myös joko tuoda esiin tai vaihtoehtoisesti häivyttää. Jokaiseen väitelauseeseen voi ajatella sisältyvän implisiittisen viittauksen henkilöön, esimerkiksi *minä väitän/ sanon*

että. Siten molemmat ilmaukset, sekä *Minä olen sitä mieltä, että x on y* että *Tässä tutkimuksessa päädyttiin siihen, että x on y*, ovat niin sanotusti +henkilöllisiä. Ilmaus *Minä olen sitä mieltä, että x on y* tosin on luonteeltaan minää esiintuova ja ilmaus *Tässä tutkimuksessa päädyttiin siihen, että x on y* vuorostaan minää häivyttävä. (Luukka 1994: 27; Kyllönen 2012: 34). Tarkastelen minää esiintuovia ilmauksia seuraavassa luvussa ja minää häivyttäviä ilmauksia luvussa 3.1.4.2.

3.1.4.1. Minää esiintuovat mielipiteen ilmaisut

Blogeille on varsin ominaista subjektiivisten kokemusten ja näkemysten ilmaiseminen sekä siten omien mielipiteiden esittely – rakentuuhan erityisesti lifestyleblogi vahvasti juuri kirjoittajansa elämän ja ajatusten ympärille (Sirkkunen 2006: 151). Tunteisiin, ajatuksiin ja mielipiteisiin viittaaminen rakentavat ekplisiittisesti teksteihin persoonallista yksilö-minää, jolloin oman mielipiteen ilmaisu selvästi korostaa kirjoittajan läsnäoloa ja sitoutumista tekstiin (Heikkinen ja Lounela 2009).

Kaikki kolme blogia, erityisesti Mungolife, sisältävät useita selvästi bloggaajan mielipiteisiin viittaavia ilmauksia. Kirjoittajat ilmaisevat mielipiteitään kahdenlaisella *minun mielestäni* -ilmauksen muodolla: muodollisella, persoonapronominittomalla ilmauksella *mielestäni* tai possessiivisuffiksittomalla, epämuodollisella ilmauksella *mun mielestä*. Sekä persoonapronominin että possessiivisuffiksin sisältäviä muotoja (*minun/mun mielestäni*) ei esiinny yhdessäkään tutkimukseni kolmesta tekstiaineistosta.

(14a) *Jotenkin tollanen konjakinvärinen mokka kutsuu mun mielestä farkkumateriaalia luokseen.* [Mungolife 8.9.2015]

(14b) *Mikä mä olen? Olenko mä muotibloggaaja? No en oikeestaan. Mikälie tämä seos nyt sitten ikinä onkaan. Mielestäni jokainen blogi on ainutlaatuinen, niin kuin kirjoittajansakin, ja on vaikeaa luoda mitään paremmuusjärjestystä meille bloggaajille.* [Mungolife 13.9.2015]

(14c) *Ja mitä käy? Joku yliutelias tai jopa pahantahtoinen ihminen päättää jättää illalla kommentin blogiin, josta saa hyvin ohjeet, miten kotiosoitteeni voi selvittää. MIKSI? Pahoittelen nyt syvästi, jos loukkaan ko. kommentoijaa, mutta kun itsellä on näin hyökätty olo, niin mielestäni minulla on siihen oikeus* [Mungolife 18.9.2015]

(14d) *Ennen aina hehkutin Lancomen ripsareita (jotka ovat edelleen mielestäni loistavia vaikka nopeasti kuivuvia), mutta olen löytänyt uuden suosikin Maybellinelta, joka on myös aika paljon halvempi. Ensimmäisen kerran kokeilin ripsaria saatuani sen lahjaksi, enkä odottanut rakastuvani siihen heti ensi harjauksella, mutta niin siinä kävi! En ole maaliskuun jälkeen mitään muuta ripsaria käyttänytkään, en ole nyt pysynyt laskuissa monesko putilo tätä on menossa. [Mariannan 17.9.2015]*

(14e) *Louvre oli... No, Louvre. Sekin aivan hiton tukossa turistimassojen takia, eikä musta mikään erityisen tunteitaherättävä paikka. [Annika O. 6.9.2015]*

(14f) *Pyrin kyllä suhtautumaan kaikkiin ihmisiin yhtä ennakkoluulottomasti sekä positiivisesti ja mielestäni oon onnistunut siinä tähän mennessä aika hyvin. En oikein hiffaa, miksi kukaan (varsinkaan) aikuinen ihminen suhtautuisi muihin tarkoituksella arvostelevasti. [Annika O. 18.9.2015]*

Ilmausten *mielestäni* ja *mun mielestä* lisäksi Annika O. -blogin Annika sekä Mungolife-blogin Anna käyttävät mielipiteensä ilmaisuun myös muotoa *musta*. Muodollisempaa *minusta*-ilmausta ei käytä kukaan kirjoittajista.

(15a) *Puhtaat ja kauniit hampaat sekä leveä hymy on musta yks viehättävimpiä asioita ihmisessä ja itekkin tykkään pitää leegoistani mahdollisimman hyvää huolta ihan aamuin illoin. [Annika O. 13.9.2015]*

(15b) *Tuntuu, että näitä sosiaalisen median juttuja on jo nyt enemmän kuin tarpeeksi, enkä kaipaa tähän rinnalle mitään uutta hömpötystä. Ja no, musta se on myöskin vähän nuoremmille suunnattu. [Annika O. 18.9.2015]*

(15c) *Sanomattaki selvää, että kaikki muut retkeilijät selvisivät kuivin nahoin luolasta. Musta oli hauskaa laittaa jalka suoraan pienen koskiputouksen alle. Wupdiduu, kylmää oli. Yllättäen. [Mungolife 7.9.3015]*

(15d) *Mä välillä hurahdan aina johonkin uutiseen / tapahtumaan, ja sitä pitää seurata tauotta. Tää keissi on musta niin jännittävä, tulee ihan hirveet Gone Girl -vibat ja toivon vaan, että tyttöraukka löytyy jostain hengistä. [Mungolife 15.9.2015]*

Pälli (1999: 130–131) esittää, että syy puhujan tai kirjoittajan *minun mielestäni* -tyylisten ilmausten käyttöön voi olla, ettei yksilö halua yleistää omia mielipiteitään yleiseksi totuudeksi. Kirjoittaja ikään kuin tunnustaa, että voisi olla olemassa myös toisenlainen näkökulma. Lisäksi hän voi ottaa kantaa myös siihen, mikä on hänen oma

asennepositionsa. Henkilökohtaisen mielipiteen korostamisella voidaan myös haluta lieventää omaa asennetta, koska tällöin vastuu mielipiteestä on vain mielipiteen esittäjällä itsellään. Toisaalta esittäjä voi myös haluta yleistää omaa mielipidettään. Se on normaalia, koska yleensäkin ihmiset haluavat saada omia mielipiteitään ja arvioitaan näyttämään yleisesti jaetuilta mielipiteiltä, ja siten oikeilta. Ihmiset myös perustelevat monesti mielipiteitään aikaisemmilla henkilökohtaisilla kokemuksillaan. (Pälli 1999: 130–131, 133, 146.) Myös Luukan näkemyksen mukaan mielipiteiden yhteydessä käytetyt yleispätevyyden rajoittimet (*minun mielestäni x on y*) vähentävät ilmauksen varmuuden astetta, kun kirjoittaja osoittaa ajatuksen omaksi mielipiteekseen, tulkinnakseen tai kokemuksekseen (Luukka 1992: 108–122).

3.1.4.2. Minää häivyttävät mielipiteen ilmaisut eli asiantuntijaksi asettuminen

Blogi on hyvin vapaamuotoinen tekstilaji: se voi käsitellä monenlaisia asioita useasta eri näkökulmasta (Kyllönen 2012: 36). Kyllösen tavoin (2012: 36) osa aineistoni teksteistä on luokiteltavissa neutraaleiksi esittelyteksteiksi, osa arvosteluteksteiksi, osa henkilökohtaisen kokemuksen jakaviksi, jopa esseistisiksi teksteiksi. Näiden lisäksi aineistostani löytyy tekstejä, jotka voidaan luokitella haastatteluteksteiksi tai mainosteksteiksi. Varsinkin esittelytekstit, arvostelutekstit ja mainostekstit limittyvät keskenään, joten selkeää eroa niiden välillä on vaikea tehdä. Erilaiset tekstit muistuttavat muutenkin toisiaan eikä esimerkiksi objektiivisuuden ja subjektiivisuuden raja ole aina selkeä – toisaalta tekstilajityypiltään päiväkirjaa muistuttavassa blogitekstissä sen ei tarvitsekaan olla. Esimerkiksi suhdelauseilla voidaan ilmaista niin faktoja kuin mielipiteitäkin. (Kyllönen 2012: 36.)

Suhdelauseissa eli relationaalisissa lauseissa ei ole kyse toiminnasta vaan olemisesta: kahden käsitteen välillä vallitsevasta suhteesta. Predikaattina on yleensä *olla*-verbi tai jokin muu olemista ilmaiseva verbi. Suhdelauseet ovat tyypillisiä niin sanotuille asiantuntijateksteille, esimerkiksi oppikirjateksteille. Oppikirjateksteistä peräti kolmasosa on suhdelauseita. (Karvonen 1992: 118–127.) Myös blogiteksteissä suhdelauseet tuovat tekstiin asiantuntevaa sävyä, olipa kyse sitten faktoista tai mielipiteistä. Paikoitellen bloggaaja siis asettuu asiantuntijan rooliin.

Aineistoni suhdelauseilla ilmaistaan kunkin kirjoittajan subjektiivisia mielipiteitä, arvosteluita perusteluineen sekä erilaisia esittelyitä. Osa aineistossani esiintyvistä mielipiteistä on relationaalisia väitelauseita (*x on y*), jotka ovat tulkittavissa kirjoittajiensa omiksi mielipiteiksi kontekstin perusteella.

(16a) *Suosituimmat bloggaajat voi kyllä päästä ihan kelpoihin kuukausituloihin, joskaan esimerkiksi Suomessa liikkuvat rahat ei oo mitään verrattuna länsinaapurimme vastaaviin.* [Annika O. 4.9.2015]

(16b) *Parasta hotelleissa yöpymisessä on sänky – melkein paikasta riippumatta. Viime kerralla uppouduin sinne lähes koko illaksi tekemään työjuttuja smoothie ja suklaalevy kainalossa.* [Annika O. 21.9.2015]

(16c) *Ravintola Southpark oli täydellinen paikka rennolle miitille, aurinkoisena päivänä terassi ja isot ikkunat olivat mahtavat. Tarjoiluina oli erilaisia ruokaisia salaatteja, mehuja, hedelmiä, brownieta ja terassilla oli vielä söpö hodarikoju.* [Mariannan 3.9.2015]

(16d) *Haluan jo mun kaverin kotiin! Peti odottaa jo paikallaan ja huomenna pitäisi tulla postissa monen suosittelen Tuire Kaimion Pennunkasvatus -kirja. Olen vähän nettishoppaillut kirjoja muutenkin, syksy on parasta aikaa lukemiselle.* [Mariannan 21.9.2015]

(16e) *Kartellin Louis Ghost on ehkä kaunis, mutta ei kovin mukava monen tunnin istumiselle. Miehen tukeva ja hyvä työtuoli on ruma kuin mikä, mutta onpahan mukava käsitellä kuvia ja naputella menemään, kun ristiselkä on tuettu ja istuinalusta on mukava.* [Mungolife 1.9.2015]

(16f) *Pieninkin kriittisyys maahanmuuttoa tai pakolaisia kohtaan leimataan rasismiksi ja vastapuoli sitten leimaa ne, jotka haluavat auttaa haihattelijoiksi tai suorastaan typeriksi. Oikeaa, älykästä keskustelua, joka ei mene tunteisiin kellään, on vaikeaa löytää.* [Mungolife 4.9.2015]

Kaikki kolme tutkimaani blogia sisältävät myös jonkin verran tuote-esittelyiksi tai arvosteluiksi luokiteltavia tekstejä. Osa näistä arvioista on luonteeltaan neutraaleja, osa taas on selkeitä mainoksia.

(17a) *Varattiin meidän lennot ja majoitukset tällä kertaa ihan muutaman päivän varoitusajalla, joten vaihtoehdoista suurin osa oli jo mennyt, mutta päädyttiin nappaamaan huone Hotel des Nations Saint Germain -hotellista. Kyseinen otelli oli tosi pikkuruinen, mutta henkilökunta oli tosi ystävällistä ja lähin metropysäkki sijaitsi ehkä 50 metrin päässä hotellin ovesta.* [Annika O. 6.9.2015]

(17b) *Olettehan kuulleet Balmuirista? Niistä pallokynttilöistä ja huiveista? Suomalainen Balmuir on aivan ihana yritys, joka tekee*

mahdottoman kivoja kodin sisustustuotteita ja muotiasusteita. [Mungolife 11.9.2015]

Esimerkki 17a on kirjoittajan vilpityn arvio hotellista ja sen henkilökunnasta, ja tarkoitus on jakaa positiivinen kokemus myös muille. Sen sijaan esimerkki 17b on poimittu yhteistyöpostauksen alusta, mikä kyseenalaistaa väitteen vilpittömyyttä – postauksen tarkoitus on näet markkinoida kyseistä yritystä.

3.1.4.3. Tekijyyden ja toimeksiantajuuden vaihtelu teksteissä

Tässä luvussa keskityn tekstien tekijyyden ja toimeksiantajuuden vaihtelun tarkasteluun Goffmanin esittämismuotin käsitteen kautta. Esittämismuotti jakautuu kolmeen osaan: tekstin esittäjään (lausuman ääneentuottaja), lausuman tekijään eli auktoriin (ajatusten ja ideoiden tuottaja ja valitsija) sekä lausuman toimeksiantajaan (se, jonka ajatuksia ja arvoja puhe ilmaisee). Erilaisissa lausumissa voidaan nähdä erilaisia osallistujia. Goffman (1981: 144–146) esittää, että myös arkipuheessa voidaan nähdä vieraan auktorin sanojen lainaamista, joskin kyse on tällöin paljon hienovaraisemmista keinoista. Tällaiset siirtymät omasta puheesta vieraan auktorin puheeseen ovat nähtävissä esimerkiksi silloin, kun joku lakkaa puhumasta omalla äänellään: puhuja alkaa siteerata tai referoida jonkun muun sanoja samalla muuntaen ääntään ja siten ilmaisten, että sanoja ei tule mieltää hänen omiksi sanoikseen. Tällöin äänessä olevalle puhujalle jää vain esittäjän rooli. Lisäksi puhuja voi tietoisesti vetää jonkin auktoriteetin omien sanojensa tueksi. Tällöin tämä auktoriteetti on lausuman toimeksiantaja. Toimeksiantajan ääni voi myös kuulua puhujan omalle puheelle vieraiden, muualta lainattujen käsitteiden tai tyylipiirteiden kautta. (Goffman 1981: 145–146.) Ne osiot, joissa kirjoittaja lakkaa puhumasta omalla äänellään ja siteeraa tai referoi jonkun muun sanoja, ovat nähtävissä kirjoitetussa tekstissä eri tavoilla: kirjoittaja voi osoittaa tällaiset kohdat esimerkiksi kirjoittamalla ne puhekielellä, kursivoimalla ne tai kirjoittamalla ne lainausmerkkien sisälle.

Aineistoni lausumien esittäjinä ovat aina kirjoittajat itse: he valitsevat itse sen, mitä he kirjoittavat ja kenen sanoja tai ajatuksia lainaavat. Sen sijaan lausumien tekijänä vaikuttaisi toisinaan olevan myös joku muu kuin blogin kirjoittaja itse. Aineistossani

esiintyy myös erilaisia toimeksiantajia. Tekijyys ja toimeksiantajuus siis vaihtelevat teksteissä.

(18a) *Viimeksi Blockfesteillä tapahtui tosin yksi aika hämmäntävä juttu, kun joku tuntematon mies lähetti mulle kaukaa otetun snäpin, jonka kuvassa oltiin koko bloggaajakööri syömässä ja tekstinä oli “onko hyvää” tms. Se oli vähän kummallista.* [Annika O. 4.9.2015]

(18b) *Yleensä sitä tulee vaan poseerattua normaalisti ja yritettyä näyttää mahdollisimman hyvältä, mutta tällä kertaa menttiin kampanjan sloganin “choose to be the ultimate you – unleash yourself!” mukaan, eikä se ollutkaan ihan yhtä helppoa.* [Annika O. 13.9.2015]

(18c) *Pientä epäröintiä mulla vielä kampaajantuolilla istuessa oli, saadessani viime hetken “älä tee sitä” snäppejä. On nämä hiukset vain niin helpot ja kivat!* [Mariannan 12.9.2015]

(18d) *Kun kyselimme oppailta, onko jäätiköllä kylmä, niin vastaus oli rento “no ei juuri kylmempi kuin täälläkään”.* [Mungolife 10.9.2015]

(18e) *Mun komeampi puolisko on vaatteiden suhteen nirso ja ennakkoluuloinen lähes poikkeuksetta. Farkkupaita-gatesta on meidän suhteessa muodostunut jo ihan sellainen normaali termi. “Muistatko farkkupaita-gaten?” tai “niin sä silloin sanoit farkkupaidastakin” ja “muistatko kun ehdotin sulle farkkupaitaa?” on normaaleja lauseita meillä, kun tulee puheeksi joku, mihin mies ensin suhtautuu “ei missään nimessä” -mielipiteellä.* [Mungolife 12.9.2015]

(18f) *Varaudun nyt myös siihen, että kuulemma koiran täytyy hyväksyä tuleva mieheni, että jutusta voi tulla mitään. Rotu on kuulemma todella suojelevaa ja omistajaansa kiintyvää tyyppiä. Täytyy varmaan ottaa koira mukaan mahdollisille treffeille, tietää heti alkuun kuka mies hyväksytään kuka ei. Okei no toivottavasti ei sentään, hahah!* [Mariannan 27.9.2015]

(18g) *Sehän olisi tottakai toivottavaakin, mutta toisaalta yksin asuessa ja tässä tilanteessa, onko koiran hankinta sitten fiksu? Äh, sydän sanoo että on.* (Vanhemmat sanoo, että ei.) [Mariannan 6.9.2015]

Aineistoni blogeissa kaikki kirjoittajat siteeraavat tai referoivat muiden sanomisia. Yleensä siteerausten ja referointien esiin nostamiseen teksteissä käytetään lainausmerkkejä. Kukaan kirjoittajista ei käytä kursivointia. Esimerkeissä 18f ja 18g kirjoittaja referoi muiden sanomisia ja sijoittaa ne osaksi omaa tekstiään. Kirjoittajan omat johtoilmaukset ja muilta lainatut osat ovat erotettavissa ilmausten *kuulema* ja *että* avulla. Hän siis toistaa jonkun muun sanomisia siteeraamatta niitä suoraan. Muiden sanomisia referoiviin tekstiin kirjoittuu usein nimetty, vieras toimeksiantaja, jonka

sanoja lainataan auktoriteettina. Esimerkissä 18f auktoriteettia ei ole suoraan nimetty, mutta kontekstin perusteella tämä on pääteltävissä koiran kasvattajaksi, jonka luona kirjoittaja on juuri vierailut. Esimerkissä 18g vieras auktoriteetti on kirjoittajan vanhemmat. Siteeraukset ja referoinnit eivät muodollisuudeltaan juuri eroa kirjoittajien omasta tekstistä, koska ne esitetään paljolti samalla epämuodollisella tyyllillä. Esimerkissä 18a kampanjan slogan selvästi poikkeaa kirjoittajan omasta tekstistä, onhan se kirjoitettu englanniksi.

Mungolife ja Annika O. -blogien kirjoittajat myös toisinaan siteeraavat itseään ja vaihtavat tekstinsä rekisteriä ilmaistakseen omia ajatuksiaan.

(19a) *Tiiättekö sen tunteen, kun ootte pitkittäny jonkun jutun tekemistä tosi pitkään ja kun saatte sen viimeinkin tehtyä, niin päässä pyörii vaan, että “miksi hemmetissä en tehnyt tätä yhtään aikaisemmin”?* [Annika O. 5.9.2015]

(19b) *Mulla on puolivalmis asupostaus tässä edessäni, mutta koska mun aivot sanoo nyt vaan “kuuma suihku – unta – äärirajoillleeeeeee – kuuma suihku – peitto – väsyttää – sattuu”, mä meen nyt kuumaan suihkuun ja sit peiton alle nukkumaan.* [Mungolife 7.9.2015]

(19c) *Tavoitteena olisi siis saada tämä koti valmiiksi ennen reissua. Jos voisinkin vaikka keskittyä isoihin asioihin kuten vaatekaapin pystyttämiseen, eikä sellaiseen “kannan tämän kynttilän paikasta A paikkaan B ja vielä C, missäköhän se näyttäisi kivalta”. Vanhanen oikeesti, näeppä nyt se metsä puilta.* [Mungolife 3.9.2015]

(19d) *Meinas lentää lautanen kädestä kun vastaan käveli teiniaikojen lempisarjani yksi näyttelijä ja pikkulpasen lailla tuijotein vaan sitä sellasella “mä tiedän kuka sä oot”-katseella.* [Mungolife 8.9.2015]

(19e) *Ihanan rento enteeyhtäänmitään-sunnuntai takana! Aurinko paistaa sälekaihtimien raoista sisään, jääkaappi on täytetty ruualla tulevaa viikkoa varten ja mä oon istunut puolet päivästä kone sylissä ilman mitään sen kummempia suunnitelmia. Parasta.* [Annika O. 13.9.2015]

(19f) *No en nyt välttämättä sanoisi, että yhtään, mutta Intia ja Venäjä ei oo kumpikaan ollut mulle koskaan sellaisia pakkopäästä-paikkoja.* [Annika O. 18.9.2015]

(19g) *Mun suurin ongelma on se, että kutsussa ei lue dress codea. Mitämäpuenpäälle -kriisi on siis vahvana päällä.* [Mungolife 14.9.2015]

Esimerkeissä 19a–19g kirjoittajat ilmaisevat omia ajatuksiaan ja tuntemuksiaan referoimalla tai siteeraamalla sellaisia sanoja ja lausumia, jotka he itse voisivat sanoa tai ehkä joskus ovat ääneen sanoneet. Kirjoittajat nostavat tekstissä näitä kohtia esiin joko siteeraamalla itseään (19a ja 19b) tai kirjoittamalla lausumat yhteen eräänlaisiksi määritteiksi, jotka kuvailevat ja määrittävät ilmauksen loppuosaa. (19d–19g). Omien ajatusten siteeraaminen ja referointi näiden keinojen avulla vaikuttaisi toimivan kirjoittajan ja lukijan välimatkaa kutistavana tekona. Kirjoittaja kokee, että joidenkin ajatusten ilmaisu on mahdollista vain tietynlaisilla epämuodollisilla ja muusta tekstistä tyyllillisesti poikkeavilla keinoilla. Kirjoittaja olettaa, että lukija ymmärtää kyseiset ilmaukset sekä niiden tarkoituksen. Toisin sanoen kirjoittaja olettaa, että lukija voi samaistua hänen esittämiinsä ilmauksiin. Samanlaisiin johtopäätöksiin on päätyntä myös Kyllönen omaa aineistoaan tutkiessaan (Kyllönen 2012: 39).

Edellisten esimerkkien lisäksi teksteistä löytyy myös yksittäisiä tapauksia, joissa kirjoittaja ei siteeraa tai referoi ketään henkilöä tai itseään, vaan sijoittaa jonkun muun lausumia osaksi omaa tekstiään edellä annetuista esimerkeistä poikkeavalla tavalla. Annika O. -blogista löytyy tapaus, jossa kirjoittaja siteeraa vanhaa suomalaista sanontaa, joka löytyy myös Kantelettaresta. Sanonta on yleisesti tunnettu ja käytetty, vaikka sen etymologia ei kaikille ehkä olekaan tuttu. Kirjoittaja ei siis suoranaisesti siteeraa ketään henkilöä, mutta hän ei myöskään puhu enää omalla äänellään sanontaa käyttäessään.

(20a) *Mut samaan aikaan vois tuntua siltä, että voispa tän kaiken jakaa jonkun kanssa. Kaksin aina kaunihimpi, you know?* [Annika O. 28.9.2015]

Mungolife-blogissa esiintyy myös sellainen tapaus, joissa kirjoittaja ei oikeastaan referoi mitään konkreettista tekstiä tai henkilöä. Kirjoittaja ilmaisee omia ajatuksiaan me-muodossa ja tuottaa lausuman, jonka hän ikään kuin asettaa yleiseksi ja vallitsevaksi ajattelutavaksi ja asettuu itse sitä vastaan.

(21a) *Ymmärrän, että Syyrian kriisi ei mene pauselle vaan sillä, että me ilmoitetaan, että hei, venatkaas nyt vaikka neljä vuotta, me hoidetaan tätä omaa taloudellista meininkiä ja infrastruktuuria. Katotaan sitten. Ei, kyllä meidän on nytkin autettava, mutta samalla on pakko tehdä suuria muutoksia.* [Mungolife 4.9.2015]

Esimerkissä 21a kirjoittaja tekee selväksi, ettei hän asetu tällaisen itse luomansa teoreettisen ajatusmallin puolelle. Kyseisessä blogikirjoituksessa kirjoittaja avaa omaa näkökulmaansa maahanmuuttoon ja sen ongelmiin sekä kommentoi Suomessa vallitsevaan maahanmuuttokeskustelua. Vaikka kirjoittajan omakin teksti on paikoitellen puhekielistä, vaihtuu lausuman rekisteri vieläkin epämuodollisemmaksi – ikään kuin korostaakseen idean mahdottomuutta ja sen kuvitellun esittäjän epäuskottavuutta. Puhekielinen teksti on aina muodollista kieltä arkityylisempää, vähemmän virallista ja siihen liittyy yleensä jonkinlainen affektinen sävy. Sen sijaan muodollisempi kieli koetaan uskottavammaksi ja vakuuttavammaksi. (Kyllönen 2012: 40.) Kirjoittaja haluaakin rekisterin vaihdolla osoittaa, että kyseisen ajatus on mahdoton skenaario ja vähemmän vakuuttava kuin hänen omat, muodollisemmin muotoillut ajatuksensa.

Kaikki kolme blogia sisältävät yhteistyöpostauksia eli blogitekstejä, jotka toteutetaan yhteistyössä yrityksen kanssa. Tekstit voivat olla esimerkiksi jonkin tuotteen tai palvelun esittelyjä tai tuotearvioita. Olipa kyseessä sitten mainos tai arvostelu, on taustalla aina kaupallinen mainostaminen ja tämä tulee aina erikseen blogipostauksen yhteydessä selvästi ilmoittaa. Tällaisten yhteistyöpostauksien teksteissä esiintyy runsaasti suhdelauseita ja niiden sävy lähentelee muutenkin yleisiä markkinointitekstejä. Kun tekstejä tarkastellaan Goffmanin esittämismuotin kautta, on vaikea määritellä, kuka tekstin auktori eli tuottaja lopulta on, bloggaaja itse vai häneltä tekstin tilannut yritys.

(22a) Neljästä uudesta Happy Lipsistä löytyy rasvaa vähän joka makuun ja lähtöön – sheavoilla varustettua punasävyistä New Yorkia, hempeän kimaltavaa Pariisia, mehukasta mangoa sekä herkullista mansikkaa. Kaikki vaihtoehdot on hyvin hoitavia ja suojaavia, sisältää suojakertoimen 15, pehmentää huulet ihan silmänräpäyksessä, eikä mitään niistä oo testattu eläimillä. [Annika O. 6.9.2015]

(22b) Ilmainen Appstoresta löytyvä sovellus on hauska tapa löytää treenikavereita lähistöltä tai vähän kauempaakin ja sen idis kiteytyy kolmeen sanaan: sweat, swipe and socialize! [Annika O. 8.9.2015]

(22c) Ostohyvyitys.fi siis tosiaan tarjoaa rahaa takaisin jokaisesta palvelun kautta tehdystä ostoksesta eri prosenttikomissioina ostoksesta. Palvelu ei maksa mitään, eikä sitä kautta ostoista mene enempää kuin normaalistikaan. Mainostajat maksavat palvelulle komissiota heidän kauttaan tulleista tilauksista, ja nämä komissiot palvelu sitten jakaa käyttäjiensä kanssa. Kaikille voittoisa tilanne, eikö? [Mungolife 6.9.2015]

(22d) *Functional Form* -sarjaan kuuluu tosi paljon kaikkia tuotteita, joista tässä ei nyt ollu ku ihan pieni osa. Tuotteet ei ole mitäänn supereleganttia ja tyylikästä designia, vaan kyseessä on jokapäiväiseen käyttöön kehitetty sarja, jonka tarkoitus on tehdä ruoanlaista kirjaimellisesti käytännöllistä. Materiaalivalinnat takaa käytettävät ja kestävät tuotteet, ja ajatus käytännöllisyydestä on otettu huomioon jokaisessa tuotteessa. [Mungolife 13.9.2015]

Esimerkit 22a–22d ovat kaikki yhteistyöpostauksista. Yritys on tilannut bloggaajalta tekstin, jossa haluaa bloggaajan mainostavan omaa tuotettaan tai palveluaan joko esittelyn tai arvion muodossa. Yritys on siis tekstin toimeksiantaja. Bloggaaja on tekstin esittäjä eli hän kirjoittaa esittelyn tai oman arvionsa blogiinsa. Kuka silti lopulta tekstin tuottaja? Tekstit ovat bloggaajien kirjoitustyyliä ominaisesti tyyliään usein epämuodollisia ja sisältävät runsaasti puhekielisiä ilmauksia. Eloisan kielen lisäksi niissä on paljon kuvailevia adjektiiveja ja arvottavia ilmaisuja. Toisaalta tällaiset yhteistyöpostauksien tekstit saattavat olla myös tyyliään muita tekstejä muodollisempia. Ne saattavat myös sisältää yrityksen sloganeja (esimerkki 22b) ja paljon tuotetietoihin liittyviä eksakteja faktoja (esimerkit 22a, 22c ja 22d). Voivatko arviot ja esittelyt sitten olla yksin bloggaajan omaa kokemusta vai onko hänelle tarjottu myös tuotetietoja tai jopa valmis esittelyteksti blogiin kirjoitettavaksi? Esimerkkejä tarkastellessa on hyvin todennäköistä, että tällaisten yhteistyöpostauksien tuottajina toimivat molemmat, sekä bloggaaja että yritys.

3.2. Minän osallistujaroolit

Halliday esittää, että tekstiin kirjoittuvat osallistujaroolit luovat tekstiin roolisuhteita. Myös kirjoittajalle ja vastaanottajalle muodostuu siis erilaisia rooleja. Halliday erottaa toisistaan sosiaaliset roolit, jotka ovat riippumattomia kielestä, sekä sellaiset sosiaaliset roolit, jotka muodostuvat kielenkäytössä, kuten esimerkiksi kysyjä ja vastaaja. Näitä voidaan kutsua kielellisiksi rooleiksi. Sosiaalisten ja kielellisten roolien suhteet muodostuvat usein systemaattisesti: esimerkiksi luokahuonevuorovaikutuksessa

opettaja on yleensä kysyjän roolissa ja oppilas vastaajan roolissa. (Halliday 1978: 143–144.) Myös Eggins puhuu osallistujaroolien yhteydessä kielenkäyttöön vaikuttavista sosiaalisista rooleista. Esimerkkeinä hän mainitsee opiskelijan ja luennoitsijan välisen suhteen sekä ystävyysuhteen. Erilaiset sosiaaliset roolit siis johtavat myös erilaiseen kielenkäyttöön. (Eggins 1994: 63, 2004: 99.) Tutkimuksessani noudatan Egginsin (2004) esittämää näkemystä osallistujaroleista. Osallistujaroolit voidaan jakaa kolmelle erilaiselle jatkumolle eli niitä voi tarkastella kolmesta eri näkökulmasta. Nämä jatkumot ovat valta, kontakti ja sitoutuneisuus. (Eggins 2004: 99–100.) Käytän tätä jäsenystapaa myös omassa osallistujaroolien kuvauksessani. Tutkimuksessani tarkastelen blogeissa kirjoittajille rakentuvia sosiaalisia rooleja ja sitä, millaisin kielellisin keinoin ne rakennetaan. Osallistujaroolia tarkastelemalla voin myös analysoida minän aktiivisuuden astetta. Tällöin keskityn tarkastelemaan, millaisissa rooleissa minä on ja kirjoittuuko minä esimerkiksi ennemmin toimijaksi vai toiminnan kohteeksi. Blogin kirjoittajan rooliksi kirjoittuu tekstilajille luontaisesti useimmiten tuntija, tekijä, asiantuntija ja keskustelun aloittaja. (Kyllönen 2012: 41.) Aktiivista minää analysoin luvussa 3.4.1. Minää kohteena ja kokijana tarkastelen luvussa 3.4.2.

3.2.1. Aktiivinen minä

Valtaosa aineistoni ensimmäisen persoonan toiminnasta on materiaalisia, mentaalisia ja verbaalisia prosesseja. Materiaalisilla prosesseilla tarkoitetaan konkreettista tai abstraktia tekemistä. Konkreettista toimintaa ilmaisee esimerkiksi verbi *potkaista*, kun taas verbi *kehittyä* on abstraktia toimintaa. Materiaaliset prosessit kuvaavat siis toimintaa ja niiden subjekti on tekijä, joka suorittaa teon. (Halliday 1994: 110–111; Eggins 2004: 214–216.) Mentaalisissa prosesseissa toiminta liittyy havaitsemiseen, tuntemiseen tai ajatteluun. Niiden ilmaisuun vaaditaan käsittelijä – tietoinen olento, joka tuntee, ajattelee ja aistii. Havaitsemista ilmaisevat esimerkiksi verbit *nähdä* ja *kuulla*, tuntemista esimerkiksi verbit *pitää* ja *pelätä*. Verbit *tietää* ja *ymmärtää* puolestaan ovat esimerkkejä ajatteluun liittyvästä toiminnasta. (Halliday 1994: 118; Eggins 2004: 226–227.) Verbaaliset prosessit ovat sanomisen prosesseja, joissa on aina kyse jonkinlaisen viestin välityksestä. Niiden tekijä on aktiivinen viestin välittäjä. Sanallisia prosesseja ovat esimerkiksi puhuminen, sanominen tai kuiskaaminen. (Eggins 2004: 235–236).

(23a) *Eilen otin kuitenkin taas kerran Z-junan alle (tarviin sinne tätä menoa jonkun kanta-asiakaskortin), matkasin Helsinkiin hoitamaan muutamia juoksevia asioita pois päiväjärjestyksestä ja treffasin Pariisin reissukaveriani ihan liian pitkästä aikaa tacolounaan merkeissä.* [Annika O. 3.9.2015]

(23b) *Käytän usein koko luomelle vaaleaa mattaista sävyä pohjana, sen jälkeen varjostan luomivakoa harmaanruskealla, korostan helmiäissävyllä luomen keskikohtaa ja sisänurkkaa, ja teen tummimmalla sävyllä rajausta ripsirajaan. (Jonka jälkeen nestemäiset kajalit ja ripsarit.) Käytän tätä myös usein iltasilmämeikin pohjana.* [Mariannan 17.9.2015]

(23c) *Olen kotiutunut tänne hirveän hyvin, tähän kotiin siis. Olen leiponut enemmän kuin viimeisen vuoden aikana yhteensä, olen nauttinut pienistä asioista täysillä ja tehnyt tulevaisuuden suunnitelmia positiivisin mielin. Siinä missä ennen aina pelkäsin tulevia vuosilukuja, odotan innolla, että pääsen näkemään missä olen 28-vuotiaana :) Tästä vuodesta tulee varmasti mielenkiintoinen. Tämä on itse asiassa viimeinen viikko, joka menee “vanhoissa ja tutuissa merkeissä”. Ensi viikolla menen käymään todella mielenkiintoisella työmatkalla, ja sitten alkaakin erilainen elämänvaihe. Ensimmäistä kertaa pitkään aikaan aloitan uuden työn, sellaisen, joka vaatii ihan arjen rutiinia ja paikallaoloa.* [Mungolife 1.9.2015]

Esimerkeissä 23a–23c tekstiin kirjoittuu itsenäinen, aktiivinen toimija. Samanlainen aktiivinen toimijuus onkin läsnä kaikissa kolmessa blogissa. Esimerkki 23a sisältää sekä transitiivisia että intransitiivisia prosesseja. Transitiiviset prosessit kohdistuvat Z-junaa sekä kirjoittajan Pariisin reissukaveriin. Esimerkki 23b sisältää vain transitiivisia prosesseja, kertooohan kirjoittaja meikkirutiineistaan ja käyttämistään tuotteista. Tekemisen kohteena on kirjoittajan omat kasvot. Esimerkki 23c sisältää vuorostaan taas molempia prosesseja. Materiaalisten prosessien lisäksi siinä esiintyy runsaasti myös mentaalisia prosesseja.

Esimerkeissä 24a–24f esiintyy materiaalisia prosesseja. Toiminta ei kohdistu keneenkään ihmiseen, vaan esimerkiksi kirjoittajan blogiin, vaatteisiin tai huonekaluihin. Toiminnot ovat luonteeltaan sekä konkreettisia että abstrakteja. Myös näissä esimerkeissä vaihtelevat transitiiviset ja intransitiiviset prosessit, joskin transitiiviprosesseja esiintyy aineistossa selkeästi enemmän.

(24a) *Pyöritään tällä hetkellä hommaa oman toiminimeni kautta ja verot tosiaan maksetaan ihan niinkuin muutkin työläiset tekee.* [Annika O. 4.9.2015]

(24b) *Mä oon jumiutunut käyttämään smoothieissani niitä perus maitorahkoja ja mustikoita melkein kyllästymiseen asti, joten tää oli todellakin toivottu pirstitys aamiaishetkiini. [Annika O. 7.9.2015]*

(24c) *Aika erilainen kuin eilisen postauksen asu, kumppareineen ja tummine väreineen. Mutta totuus oli, että ei tämä asu koko päivää päällä ollut, illalla vaihdoin taas nahkahousuihin ja villapaitaan. [Mariannan 1.9.2015]*

(24d) *Monet varmaan tunnistavat nämä suositut Ikean "Hemnes" yöpöydät? Hankin itsellenikin uuteen kotiin kaksi näitä, sängyn molemmille puolille, ja mielestäni ne sopivat tänne kuin nenä päähän! [Mariannan 5.9.2015]*

(24e) *Ainii. Tilasin mun meikkiöpöydälle kirkasvalolampun. Se on viisi kertaa isompi kuin kuvittelin. Ehhh :D [Mungolife 3.9.2015]*

(24f) *Äsken kun alotin postauksen kirjoittamisenm vaihdoin työvaatteista kotivaatteisiin ja pyyhin meikit naamalta. Nyt kun sain kuvat ladattua ja tekstiä vähän aikaiseksi, tuolla paistaa ja lehdet kiiltelee kauniin keltaisena. Aivan, tietenkin. No, ei se mitään, kukaan ei menettänyt mitään vaikka ei nähnytäkään mun arkista Hunterit + pinkki pipo -yhdistelmää :D [Mungolife 22.9.2015]*

Esimerkeissä 25a–25f esiintyy mentaalisia prosesseja.

(25a) *Mä ite tykkään mahdollisimman neutraaleista ja värittömistä huulirasvoista ja rakastan mangoa melkein jokaisessa muodossaan, joten voitte ehkä arvata mikä noista neljästä on mun suurin suosikki? [Annika O. 6.9.2015]*

(25b) *Mä vihaan kauhuleffoja. Jännitys vielä jotenkuten menee, mut kauhuleffat ei kohtaa mun omaa elokuvamakua ollenkaan. [Annika O. 18.9.2015]*

(25c) *Vaikka olen ajatellut, että blogin aihepiirin ja kirjoittelun pitäisi pysyä mahdollisimman pinnallisena, niin aina huomaaan jotain jakaessa, että se antaa enemmän kuin ottaa. Eli kiitos! [Mariannan 12.9.2015]*

(25d) *Jännitin viikon, kunnes eilen illalla pääsin viimein niitä katsomaan. Heti kun pennut näin, tiesin että siellä on mun tyttö, yksi niistä kultaisista söpöistä karvapalloista. [Mariannan 19.9.2015]*

(25e) *Päätelin, että vietän kotonaolo-ajasta sen verran ison osan työpöydän äärellä, että tästä pitää tulla mun zen-keskus. Mulle zen tarkoittaa nähtävästi ääretöntä määrää tuoksukynttilöitä ja valokuvia. Jep. [Mungolife 3.9.2015]*

(25f) *Kun aamulla pyöräilin töihin, pohdiskelin, että vaikka alkukesä onkin ollut ihan surullinen kesän irvikuva, on ollut kyllä mainio syksyn alku.* [Mungolife 15.9.2015]

Mentaalisista prosesseista esimerkit 25a, 25b ja 25d liittyvät tuntemiseen. Kirjoittajat tykkäävät, rakastavat, vihaavat ja jännittävät. Ilmaisussa ei esiinny henkilöitä toiminnan kohteina, vaan tunteita herättävät esimerkiksi huulirasvat, hedelmät, kauhuleffat, koiranpentujen luona vierailu ja marmori. Tykkääminen ja rakastaminen kohdistuvat teksteissä suurelta osin materiaaliin asioihin. Esimerkissä 25c mentaaliset prosessit liittyvät ajatteluun ja havaitsemiseen. Kirjoittaja kertoo ajatuksistaan ja tekemistään havainnoista, kun hän onkin toiminut vastoin alkuperäisiä ajatuksiaan. Esimerkeissä 25e ja 25f mentaaliset prosessit liittyvät myös ajatteluun. Esimerkissä 25e päättelyn eli loogisiin perusteluihin nojaavan ajattelun myötä kirjoittaja on tullut lopputulokseen, että työpöydästä pitää tulla hänelle viihtyisä paikka oleskella ja työskennellä. Esimerkissä 25f pohdiskelu on mentaalista ajatusten käsittelyä, mietiskelyä. Ajatustensa käsittelyn päätteeksi kirjoittaja on tullut lopputulokseen, että huonosta alkukesästä huolimatta syksyn alku on ollut hyvä.

Verbaalisia prosesseja esiintyy aineistossa materiaalisia ja mentaalisia prosesseja vähemmän.

(26a) *Olen puhunut jo aika pitkään koiran hankkimisesta, niin blogissani kuin kavereilleni.* [Mariannan 6.9.2015]

(26b) *Ennen aina hehkutin Lancomen ripsareita (jotka ovat edelleen mielestäni loistavia vaikka nopeasti kuivuvia), mutta olen löytänyt uuden suosikin Maybellinelta, joka on myös aika paljon halvempi.* [Mariannan 17.9.2015]

(26c) *Kuten sanoin, mua turhauttaa. Mua turhauttaa se, miten paha tämä maailma on, ja miten ikäviä asioita ihmiset joutuvat sietämään.* [Mungolife 4.9.2015]

(26d) *Nyt voisin vinkata, että jos tilaa vaikkapa Anastasia Contour Kitin, sen saa mukavalla alennuksella.* [Mungolife 6.9.2015]

(26e) *Muistatte ehkä, että olin tuossa pari kuukautta takaperin Ostohyvityksen TV-mainoksessa mukana? Kerroin silloin palvelusta tässä postauksessa.* [Mungolife 6.9.2015]

(26f) *Mut ihan vaan varmuuden vuoksi, jos en oo sitä vielä tarpeeks moneen kertaan sanonut: Pariisi, olit aika ihana.* [Annika O. 6.9.2015]

(26h) *Siinä ois kuulkaas oikein roppakaupalla syksyfilistä tähän sunnuntai-iltapäivään! Ei vois nimittäin kuvata huutaa enää paljon enempää syksyä, vaikka itse sanonkin :-D [Annika O. 20.9.2015]*

Yleisin verbaalisen prosessin ilmaus aineistossa on *sanoa* (esimerkit 26c, 26e ja 26f). Muita ilmauksia ovat esimerkiksi *puhua*, *hehkuttaa*, *vinkata* ja *kertoa*. Verbaalisiksi prosesseiksi luokiteltavien ilmausten vähyys voi johtua prosessien limittymisestä: Moni kirjoittaja välittää viestin blogissaan usein *kirjoittaa*-ilmauksen kautta. Ilmaus perustuu fyysiseen, konkreettiseen toimintaan ja on siten luokiteltavissa materiaalisiin prosesseihin.

Tämän luvun runsaiden esimerkkien perusteella voidaan kokoavasti todeta, että materiaalisten, mentaalisten ja verbaalisten prosessien subjektina kirjoittajasta muodostuu kuva aktiivisena toimijana. Valtaosa aineistoni tapauksista on juuri tällaisia.

3.2.2. Minä kohteena ja kokijana

Kun kirjoittajan rooli vaihtuu aktiivisesta tekijästä toiminnan kohteeksi tai tuntemuksen kokijaksi, siirtyy aktiivisuus jollekin toiselle taholle. Kuten myös Kyllösellä (2012: 42), suurimmassa osassa tällaisista aineistossani esiintyvistä tapauksista aktiivisuus siirtyy joko kirjoittajan lähipiirille (perhe ja ystävät) tai lukijoille. Joissain tapauksissa aktiivisuus katoaa kokonaan. Se siirtyy jollekin abstraktille, ei-ihmisviitteiselle tasolle, ja kirjoittajasta asemoituu tekstissä eräänlaiseksi olosuhteiden uhriksi. (Kyllönen 2012: 42.)

Suuri osa aineistoni tapauksista, joissa aktiivisuus siirtyy jollekulle tai jollekin muulle kuin kirjoittajalle itselleen, liittyy verbaaliisiin prosesseihin. Verbaaliisiin prosesseihin voi liittyä viestin välittäjän lisäksi myös itse viesti ja viestin vastaanottaja (Eggins 2004: 235). Sanomisen prosesseja, joissa kirjoittaja on viestin vastaanottajan roolissa, löytyy Mungolife- ja Annika O. -blogeista.

(27a) *Multa on itse asiassa kysytty, miksen suostunut kertomaan mitään entisestä asunnostamme. Viimeksi muuttaessamme, jotkut sekopäät olivat löytäneet asuntomme asuntoilmoituksen netistä ja sitä kautta myös*

osoitteemme saatiin tietoon. En halunnut vahvistaa tuota tietoa mitenkään. [Mungolife 3.9.2015]

(27b) Monet bloggaajat on viime aikoina julkaissu sellasia aikajanoja asuista, esimerkiksi viimeisen neljän vuoden saman päivän asun. Olen vältellyt hommaa, vaikka tällaista on minulta pyydetty. Nyt sen sitten päätin tehdä. [Mungolife 9.9.2015]

(27c) Monet kiinnostuneet siellä ruutujen toisella puolen on aikaisempina vuosina pyytäneet mua infoamaan näistä etukäteen, joten täältä tulis pieni vinkkivitonon tälläkin kertaa. [Annika O. 30.9.2015]

(27d) Joku harmitteli taas eilen, kuinka sellaisia normaaleja arkipostauksia ei oo kuulunut enää aikoihin. [Annika O. 1.9.2015]

Aineistoni verbaalisissa prosesseissa, joissa kirjoittaja on viestin vastaanottajan roolissa, on aiheena usein kysyminen ja pyytäminen. Vaikka viestin välittäjiä ei suoranaisesti aina nimetäkään, voi heidät kontekstin perusteella tunnistaa kaikissa esimerkeissä blogin lukijoiksi. Aktiivisuus on näin ollen siis siirtynyt heille. Lukijat pyytävät kirjoittajaa kirjoittamaan jostain tietystä aiheesta tai antamaan heille vinkkejä. Lukijat saattavat myös kysyä syytä, miksei jotain aihetta ole käsitelty blogissa. Esimerkissä 27d lukija on jopa harmitellut kirjoittajalle, kun kirjoittaja ei ole pitkään aikaan julkaissut normaaleja arkipostauksia. Esimerkissä 27e lukijan viesti poikkeaa merkittävästi edellä olleista esimerkeistä, sillä pyytämisen tai kysymisen sijasta lukijat haluavat varoittaa kirjoittajaa.

(27e) Ymmärtäisin, jos joku haluaisi varoittaa minua mahdollisesta tietosuojariskistä. Sen voisi tehdä sähköpostilla suoraan mulle. Ei julkiseen kommenttiboksiin ja sitä kautta keskustelupalstojen rietosteltavaksi. (Iso kiitos sille lukijalle, joka kertoi tästä koko tilanteesta oikealla väylällä, eli sähköpostilla.) Voi olla, että tämä kommentin jättänyt lukija on oikeasti halunnut varoittaa minua, eikä pahantahtoisuutta ole taustalla. Kuitenkin, oli blogiin asian kommentoinnin taustalla mikä tahansa, on tämä kyseinen henkilö oman kommenttinsa sisällöstä päätellen ihan ehdoin tahdoin selvittänyt 1) työpaikkani nimen omaan tietoonsa ja 2) erikseen selvittänyt kotiosoitteeni. [Mungolife 18.9.2015]

Esimerkissä 27e blogin lukija on blogiin kommentoimalla varoittanut kirjoittajaa siitä, että hänen työpaikkansa ja siten kotiosoitteensa on löydettävissä internetistä. Kirjoittaja tosin epäilee, lukijan varoituksen pyyteettömyyttä. Toinen blogin lukija taas on kertonut tästä ensimmäisestä kommentista blogin kirjoittajalle. Myös tämä prosessi on luokiteltavissa varoitukseksi kirjoittajalle.

Vaikka kirjoittaja on esimerkeissä tekemisen kohde, ei hän silti ole vain passiivinen vastaanottaja – vuorovaikutustilanteessa myös puhuteltavana tai kuulijana olevan viestin vastaanottajan osana on olla aktiivisesti toiminnassa mukana. Verbaalisten prosessien vastaanottajana toimiminen myös johtaa lähes aina kirjoittajan toimintaan eli seuraavaksi aktiivisuus siirtyy takaisin hänelle.

Materiaalisten prosessien kohteena oleminen taas on kirjoittajalle selvästi passiivisempaa toimintaa. Sellaisissa materiaalisissa prosesseissa, joilla ilmaistaan antamista tai ottamista, inhimillisinä osallistujina ovat toiminnan suorittava agentti sekä vastaanottaja, jota kohtaan esineen tai asian siirto kohdistuu. (Eggins 2004: 214–216.) Seuraavissa antamiseen ja ottamiseen liittyvissä prosesseissa, näkyy vastaanottajan lisäksi myös toiminnan suorittava agentti.

(28a) *Tässä tapauksessa otin muutamaan paikkaan yhteyttä, sain vastauksia suoraan kaikilta kontaktoimiltani yhteyshenkilöiltä, kohtasin paljon mielenkiintoa ja onneksi mielestäni mielenkiintoisimmasta paikasta minulle tarjottiin töitä. Aika mieletöntä, eikö?* [Mungolife 25.9.2015]

(28b) *En vaan voinut päästää noita menemään. Itsestään selvää on varmaankin se, että sain ihanana syystervehdyksenä Nelly.comilta lähes identtiset saappaat postissa KAKSI päivää näiden saapumisen jälkeen. Jaaaahas.* [Mungolife 28.9.2015]

(28c) *Viimeksi Blockfesteillä tapahtui tosin yksi aika hämmentävä juttu, kun joku tuntematon mies lähetti mulle kaukaa otetun snäpin, jonka kuvassa oltiin koko bloggaajakööri syömässä ja tekstinä oli “onko hyvää” tms.* [Annika O. 4.9.2015]

Esimerkeissä 28a–28c kirjoittaja saa tekstissä nimetyltä agentilta jotain. Esine tai asia joko annetaan (28a ja 28b) tai lähetetään (28c) hänelle. Agenttina on joko työnhakuun liittyvät yhteyshenkilöt (28a), yritys (28b) tai tuntematon ihminen samassa tapahtumassa (28c). Vastaanottajan rooli on tapauskohtaisesti enemmän tai vähemmän aktiivinen: Esimerkissä 28a kirjoittaja on jo ensin ottanut yhteyttä eri työpaikkoihin ja niiden yhteyshenkilöihin. Vastaanottajan rooli tilanteessa on juuri se, johon kirjoittaja on pyrkinyt, joten myös vastaanottajan roolin voi tässä tilanteessa nähdä olevan jossain määrin aktiivinen. Sen sijaa seuraavissa esimerkeissä kirjoittajat eivät ole pyrkineet olemaan vastaanottajana kyseisissä tilanteissa. Esimerkissä 28b kirjoittaja on juuri

tilannut itselleen saappaat, kun hän kaksi päivää myöhemmin saa yritykseltä lähes samanlaiset kengät postissa. Voidaan olettaa, että kirjoittaja ei ole ollut tietoinen tulevasta toiminnasta. Myös esimerkissä 28c kirjoittaja vastaanottaa odottamattoman Snapchat-viestin mieheltä, jota hän ei tunne.

Joissain antamista tai ottamista ilmaiseissa prosesseissa toiminnan suorittanut agentti jää hämärän peittoon, vaikka toiminnassa siirtyvä esine tai asia sekä toiminnan vastaanottaja näkyvät. Vaikka aktiivisuus on siirretty nimeämättömälle taholle, on agentti toisinaan pääteltävissä kontekstin perusteella.

(29a) *Välillä käytän BB-voiteita (Diorin Hydra, Joe Blascon BB, ja vaikka mitä muita), joskin viime aikoina ykkösrakkauteni on ollut tämä RVB LABin meikkivoide, jonka sain aikanaan testaukseen blogin kautta.* [Mungolife 27.9.2015]

(29b) *Vasemmalla on Rose Golden Luxury Set ja oikealla Rose Golden Luxury Set 2. Sain nämä postissa kesäkuussa, ja nyt kuukausia suteja käyttäneenä voin suositella!* [Mariannan 17.9.2015]

(29c) ***Suloisin teko, joka sinulle on tehty?** Haha, kuulostaa varmaan aika huvittavalta, mutta se oli sympaattista, kun olin väsyneenä kotona tyhjän jääkaapin kanssa ja mulle tilattiin pizza toiselta puolelta Suomea.* [Annika O. 18.9.2015]

Esimerkeissä 29a ja 29b kirjoittaja on saanut meikkejä ja meikkausvälineitä käyttöönsä. Muoti- ja lifetylebloggaajat saavat erilaisilta yrityksiltä usein tuotteita omakseen tai lainaan. Tavoitteena on, että tuotetta testannut bloggaaja esittelisi ja arvioisi, toisin sanoen mainostaisi, sitä myöhemmin blogissaan. Onkin hyvin todennäköistä, että esimerkkien 29a ja 29b agentti on tuotteita valmistava ja kauppaava yritys. Esimerkissä 29c kirjoittaja vastaa kysymykseen, jossa pyydetään häntä kuvailemaan suloisinta hänelle tehtyä tekoa. Kontekstin perusteella voidaan olettaa, että agenttina pizzan tilauksessa on toiminut joku kirjoittajan lähipiiristä.

Aineistossani esiintyy myös muita materiaalisia prosesseja, joissa kirjoittaja on materiaallisen toiminnan vastaanottajana, mutta joissa toiminnan suorittava agentti jää jälleen pääteltäväksi kontekstin perusteella tai kokonaan pimentoon.

(30a) *Sekoitan kyllä usein muitakin meikkivoiteita, mulle nauretaankin välillä kun meikkivoidevaihetta tehdessäni näyttää kuin istuisin jonkun laboratorion keskellä.* [Mariannan 15.9.2015]

(30b) *Jordan lanseerasi vastikään uuden hammasharjasarjan ja järjestettiin hauskat kuvaukset niiden kunniaksi. Sain valita harjoista oman lemppariväriini, jonka perusteella mulle tehtiin tollainen astetta rajumpi maskeeraus.* [Annika O. 13.9.2015]

Esimerkissä 30a voidaan olettaa, että kirjoittajalle nauraja tai naurajat ovat hänen perheenjäseniään tai ystäviään – henkilöitä, joilla on pääsy tarkastelemaan kirjoittajan meikkausrutiineja vierestä. Esimerkissä 30b maskeerauksen kirjoittajalle on oletettavasti tehnyt joku Jordanin mainoskuvausten henkilökunnasta.

Silloin, kun agenttia ei voida juuri henkilöidä, syntyy vaikutelma eräänlaisesta onnellisen sattuman kokijasta tai vaihtoehtoisesti olosuhteiden uhriksi joutuvasta kirjoittajasta.

(31a) *Mikään ei tee päivästä täydellisempää kuin ystävien mahtavat uutiset :) Tänä mua on hemmoteltu niillä tai niihin liittyvillä jutuilla aika mitalla!!* [Mungolife 23.9.2015]

(31b) ***Ootko koskaan käyttänyt e-pillereitä, mitä mieltä olet niiden käytöstä?** Joo, söin niitä aika monta vuotta, mut lopetin tossa vuoden vaihteessa ja oon kyllä ollut tyytyväinen päätökseeni. Oon kokeillut muutamaakin eri merkkiä, mut ne toi mulle esimerkiksi tosi rankkoja mielialanvaihteluita. Parempi ilman mitään ylimääräisiä hormooneja!* [Annika O. 18.9.2015]

Esimerkissä 31a kirjoittajaa on hemmoteltu ystäviin liittyvillä iloisilla uutisilla. Kontekstin perusteella ei voida silti määritellä, onko hemmottelijana eli iloisten uutisten kertojana toimineet kirjoittajan ystävät vai onko hän muulla tavoin saanut uutiset tietoonsa. Esimerkissä 31b kirjoittajaan vaikuttavat e-pillerit.

Tapauksia, joissa kirjoittaja asettuu täysin passiiviseksi kohteeksi, on varsin vähänlaisesti. Aineistossa ei myöskään ole esimerkkien lisäksi juuri muita tapauksia, joissa kirjoittaja olisi vastaanottajan roolissa. Kaiken kaikkiaan tekstien minän rooliksi kirjoittuu harvoin toiminnan kohde tai kokija. Tämän perusteella voidaankin päätellä, että valtaosin teksteihin kirjoittuu hyvin aktiivinen ja itsellinen minä.

3.3. Affektinen aines

Affektisilla ilmauksilla tarkoitetaan konventionaalistuneita konstruktioita ja kielenaineiksia, joiden avulla puhuja voi osoittaa suhtautumistaan tai asennoitumistaan erilaisiin asiantiloihin, kuten esimerkiksi puheenalaisen asiaa tai puhekuppaniinsa. Erilaisiin asiantiloihin kohdistuvia affektisia ilmauksia sisältäviä puhetoimintoja ovat arviot, kannanotot ja näiden vahvemmat versiot, päivittelyt ja sadattelut. Affektisiksi katsottavat keinot tuovat lauseisiin ja lausumiin lisämerkityksiä sekä implikaatioita. (VISK 2008 § 1707). Affektiivisuus liittyy tässä tutkimuksessa olennaisesti tunteiden ja asenteiden ilmaisuun. Bloggaajille on ominaista omien mielipiteiden, asenteiden ja arvojen ilmaisu ja pohdiskelu. Myös omassa aineistossani omien henkilökohtaisten ajatusten jakaminen ja eri asioiden kommentointi ovat hyvin tyypillistä kaikissa kolmessa blogissa. Aineistoni sisältääkin runsaasti affektista ainesta.

Affektiivisuus liittyy kahteen systeemis-funktionaaliseen metafunktioon: ideationaaliseen ja interpersoonaiseen metafunktioon. Ideationaalisen metafunktion avulla voidaan tarkastella affektiivista nimeämistä ja sanavalintojen merkityksiä. Sanavalinnoilla tuodaan helposti tekstiin erilaisia sävyjä. Niiden avulla voidaan ilmaista erilaisia asenteita sekä nimetä asioita hyviksi tai huonoiksi. Ideationaalisen metafunktion avulla ihminen jäsentää kokemustaan maailmasta ja rakentaa ympäröivästä todellisuudesta omanlaisen tulkintansa. Interpersoonainen metafunktio taas voidaan yhdistää affektiivisessä merkityksessä vuorovaikutuksen läsnäoloon sekä tunneilmaisuihin.

Luvussa 3.3.1. esittelen aineistossani esiintyvää asenteellista sanastoa. Luvussa 3.3.2. tarkastelen voimasanoja sekä sellaisia rakenteita, jotka ovat kiteytyneet affektisiksi. Luvussa 3.3.3. esittelen aineiston affektisia interjektioita ja luvussa 3.3.4. tekstien puhekielisiä ilmauksia.

3.3.1. Asenteellinen sanasto

Adjektiiveista voidaan hahmottaa asenteellisuuden ja interpersoonaisen metafunktion tasolla kaksi pääluokkaa: kvalitatiiviset eli laadulliset adjektiivit sekä korostavat adjektiivit. Kvalitatiivisilla adjektiiveilla kuvaillaan jonkin henkilön tai asiantilan

laadullista ominaisuutta. Korostavien adjektiivien tarkoitus on nimensä mukaisesti vahvan tunneilmaisun merkityksen korostaminen. Korostavat adjektiivit ovatkin täten olennainen osa kirjoittajan affektiivisuuden ja asenteellisuuden ilmaisua. (Stillar 1998: 36.) Aineistoni affektiivisissa adjektiiveissa esiintyy sekä kvalitatiivisia että korostavia adjektiiveja.

(32a) *Ja tässä sitä nyt sitten ollaan. Melkein kaksi vuotta myöhemmin, maailman ylivoimaisesti parhaan koiran omistajina. Kyllä siitä ihan kelpo tapaus loppujenlopuksi tuli.* [Annika O. 25.9.2015]

(32b) *Oli muuten kerrassaan koomista istua tossa nurkassa muita ihmisiä tarkkailemassa, kun valehtelematta yhdeksällä kymmenestä oli pöytäseuranaan ainoastaan tietokone...* [Annika O. 27.9.2015]

(32c) *Miehen tukeva ja hyvä työtuoli on ruma kuin mikä, mutta onpahan mukava käsitellä kuvia ja naputella menemään, kun ristiselkä on tuettu ja istuinalusta on mukava.* [Mungolife 1.9.2015]

(32d) *Rakastan tuossa mun Mulberryn huivissa noita värejä, jotka sopii ihan kaikkeen. Mulberryn tuo klassikkoruudutus on ehdottomasti nerokas väriyhdistelmä, sillä en ole vielääkään löytänyt yhtäkään väriä, johon tuo ei sovi!* [Mungolife 3.9.2015]

(32e) *Mä en tykkää ällömakeista kakuista, ja koukutuinki porkkanakakkuihin tosi pahasti Lontoossa.* [Mungolife 29.9.2015]

Esimerkit 32a ja 32e ovat kvalitatiivisia adjektiiveja ja esimerkit 32b–32d korostavia adjektiiveja. Kaikissa esimerkeissä kirjoittaja kuvailee tuntemuksiaan ja kokemuksiaan. Niiden kohde selvästi herättää kirjoittajassa tunteita, joten affektinen ote asiaan on odotuksenmukainen.

Adjektiivi voi tekstissä toimia attributiivisen käytön lisäksi myös suhteuttimena. Suhteuttimet tuovat ilmi kirjoittajan affektiivista suhtautumistapaa esittämiinsä asioihin. Ne ilmaisevat kuinka hyvänä, huonona, mielenkiintoisena tai tärkeänä esittäjä omia ideoitaan pitää. Samalla ne myös ohjaavat tekstin vastaanottajaa suhtautumaan esitettyyn asiaan kirjoittajan haluamalla tavalla. (Luukka 1992: 123–124.)

(33a) *Tänään on luvassa perheen kanssa nuorimman siskoni synttärillallinen, huomenna koko päivä työhommia Helsingissä ja sitten pääseekin iltapäivälennolla kotiin ja oman kullan kainaloon nauttimaan lämpimästä syysviikonlopusta :) Ihanaa!* [Mungolife 10.9.2015]

(33b) *Ei ihmekään, että mulla kestää saada kamat paikalleen näin kauan, kun esim. tänään käytin yli puoli tuntia kaikkien kynsilakkapurkkieni puhdistamiseen. Elintärkeitä. [Mungolife 5.9.2015]*

(33c) *Puolikas ananas, yhden appelsiinin hedelmälihat, banaani, pieni pala inkivääriä, jäitä ja kylmää vettä. Kaikki sekaisin blenderissä ja se on siinä. Ihanan freesi aamunaloitus tai kevyt välipala keskelle päivää! [Annika O. 7.9.2015]*

(33d) *Vielä enemmän tosin odotan sitä seuraavaa viikkoa, jolloin aloitan päivätyöt! Kivaa! [Annika O. 11.9.2015]*

Myös adverbit ovat keskeisiä sisällöllisten asenteiden osoittimia (Luukka 1992: 123). Asenneadverbit ovat kommenttiadverbeja, jotka ilmaisevat puhujan asennoitumista puheena olevaan asiaan tai tilanteeseen (VISK 2008 § 667). Usein asenneadverbin ohessa esiintyy myös intensiteettiadverbi. Asenneadverbia tai adjektiivia edeltäviä intensiteettiadverbeja ovat esimerkiksi sanat *aivan, niin, ihan, oikein, todella, tosi, sika, tarpeeksi, kyllin, liian* sekä nominin genetiivimuotoiset sanat, esimerkiksi *erikoisen, helvetin, hirveän, hyvin, ihmeen, ilmeisen, kauhean* (VISK 2008 § 664).

(34a) *Eli kyllä, reippaasti niitä lyhennettiin! Ja oon niin tyytyväinen, nyt tuntuu hiukset niin terveiltä ja raikkailta. Ja helpoilta, näihin kuviin en sille tehnyt mitään hiustenharjausta kummempaa. Kiitos taas Peilille ja Hannelle! [Mariannan 10.9.2015]*

(34b) *Musta tuntuu, että monella teistä ei ees välttämättä oo sitä ihan oikeeta kuvaa mun tyylistä, kun näitä kuvia ilmestyy tänne niin hirveen harvoin ja silloin kun niitä on tilaisuus ottaa, niin pää lyö yleensä pukeutumisen suhteen tyhjää ja niskaan tulee vedettyä vaan jotkut perus varmat, vähän tylsäkötkin rytkyt. [Annika O. 3.9.2015]*

(34c) *Tykkään hirveesti kaikista reissupostauksista, kun ne on yleensä ihan tupaten täynnä kivoja ja erilaisia kuvia, mut jos pitäisi valita yksi tietty postaus, niin se ois varmaankin tää. [Annika O. 4.9.2015]*

(34d) *Kesällä luin yhden kirjan, jonka nimeä en saa millään päähäni. Sitä ennen luin jossain reissussa ollessani *Fifty Shades of Grey*n ekan osan. En lue todellakaan useasti, vaan ihan säälittävän harvoin. [Annika O. 18.9.2015]*

(34e) *Kesällä tuli treenattua ihan tosi laiskasti, mutta nyt alkusyksystä oon yrittänyt aloittaa normaaliin rytmiin pääsemisen rauhalliseen tahtiin ihan oman hyvinvoinnin vuoksi. [Annika O. 18.9.2015]*

(34f) *Tänne pitäisi vaan ihan helvetin nopeesti saada tehtyä infrastruktuuriin muutoksia, joiden kautta tänne luodaan työpaikkoja. [Mungolife 4.9.2015]*

(34g) *Mulla olis ihan hirveesti tekemistä, mutta oon jäänyt niin pahasti koukkuun Nelan katoamista koskevien uutisten ja keskustelujen seuraamiseen, että onnistuin taas tappamaan äsken puoli tuntia siihen. [Mungolife 15.9.2015]*

Myös adjektiivin edelle liitetyn intensiteettiadverbin avulla voidaan osoittaa suhtautumista asiaan, erityisesti korostettaessa jotain asiaa (Luukka 1992: 123). Toisaalta esimerkissä 35g esiintyy myös eräänlaisena pehmentimenä toimiva viittaus itseensä *musta*.

(35a) *Tokyo55 on yksi suosikkiravintoloitani Helsingissä ja siellä kannattaa ehdottomasti vieraillla, jos on lauantaina Stadissa. Lauantaisin 12-15 tarjoiltava sushibrunssi on nimittäin ihan parasta ikinä! [Mungolife 2.9.2015]*

(35b) *Mutta niin, onhan se nyt ihan perkeleen naurettavaa, että täällä kun palkkaat jonkun palvelukseesi, maksat hänen palkkansa päälle n. 60% muita kuluja. [Mungolife 4.9.2015]*

(35c) *Tässä maassa on aika monta ihmistä virkoineen, jotka saavat helkkaristi parempaa palkkaa kuin minä, jotka voisivat nyt toimia näiden asioiden eteen. Ennen kuin meilläkin on yli 50 no go -aluetta, rasismi rehottaa ja kaikki on onnettomia. [Mungolife 4.9.2015]*

(35d) *Mä en tunne itseäni liian luontevaksi videolla, ja meikkiopastaminen kuvilla ei kyllä ole mun suurin lahjakkuus. Toivottavasti saatte tästä irti jotain kuitenkin! [Mungolife 27.9.2015]*

(35e) *Vaalean pinkki neuletakki, pitsimekko ja metalliballerinat. Kesäistä ja tyttömäistä. Aika erilainen kuin eilisen postauksen asu, kumppareineen ja tummine väreineen. [Mariannan 1.9.2015]*

(35f) *Kiitos vielä paljon kommentteistanne viime postauksiin. Oli ne sitten koiranhankintaan, tukanleikkuuseen tai muuttoon liittyvää, niin oon aivan valtavan kiitollinen että siellä on paljon ihmisiä jakamassa tarinoitaan, mielipiteitään, tukeaan, mitä vain. [Mariannan 12.9.2015]*

(35g) *Louvre oli... No, Louvre. Sekin aivan hiton tukossa turistimassojen takia, eikä musta mikään erityisen tunteitaherättävä paikka. Sisään haluaville jonot oli täälläkin useiden tuntien pituiset. [Annika O. 6.9.2015]*

Aineistossani esiintyy myös selkeästi affektisiksi luokiteltavia substantiiveja. Esimerkiksi jo luvussa 3.1.4.3, jossa esittelen tekijyyden ja toimeksiantajuuden vaihtelua teksteissä, esimerkit 19d-19g sisältävät yhdyssanoja, joiden määriteosa affektisesti kuvailee sanan perusosaa. Tekstit sisältävät esimerkiksi ilmauksia *enteeyhtäänmitään-sunnuntai*, *pakkopäästä-paikat* sekä *mitämäpuenpäälle -kriisi*. Näiden lisäksi sisältävät runsaasti myös muita affektisia substantiiveja.

(36a) *Uuteen Ultimate You -sarjaan kuuluu tosiaan kuusi hyvännäköistä hampiharjaa ja hei, kukapa nyt ei tykkäisi pestä hampaitaan mahdollisimman nätillä harjalla?* [Annika O. 13.9.2015]

(36b) *Kollaaseista löytyy enimmäkseen samoja juttuja kuin edellisinäkin syksyinä – bomber-takkia, raitaa sekä ruutua, lämmintä neuletta, nahkanilkkuria, viininpunaista, farkkua, kollaripaitaa, nahkatakkia ja niin pois päin. Ne on pääasiassa niitä mun all time-syys suosikkeja, kuten arvata saattaa.* [Annika O. 14.9.2015]

(36c) *Hmm, Marc Jacobsin Daisy on mun all time-lemppari! Mut nyt mulla vetelee hajuvesipullojen vikat tipat viimeisiään ja tarttisin jonkun uuden hyvän. Oisko vinkkejä?* [Annika O. 18.9.2015]

(36d) *Jokainen voi nyt hetken miettiä, alkaako sitä googlettamaan tulevaisuudessa kenenkään osoitetta, puhelinnumeroa tai mitään muutakaan. Oli kyseessä Cheek, Kaija Koo tai typerä bloggaajabimbo Kuopiosta.* [Mungolife 18.9.2015]

(36e) *Meikki on ihan toissijainen, koska jos tukka on huonosti, ei ole edes väliä sillä, millainen tyrmäysmeikki on suduttu naamalle.* [Mungolife 26.9.2015]

(36f) *Ihme että onnistuin röyhelöt rajoittamaan helmalakanaan, mutta makkarin ikkunalaudat ovatkin sitten asia erikseen. Siellä on kultaista meikkipakkia, krumeluurivalokuvakehystä, erilaisia söpöjä astioita ja purkkeja, kynsilakkoja, hajuvesiä, kynttilöitä, kaikenlaista tarpeellista. Mutta! Kun verhot on kiinni, voi melkein luulla että mullahan on pelkistetyn karsittu sisustus. Joku paikka silti piti kaikelle ihanalle turhalle krääsälle olla. Mutta siitä ja muusta kotijutusta lisää myöhemmin!* [Mariannan 5.9.2015]

(36g) *Illalla ohjelmassa yleensä vain hyvää ruokaa, herkkuja ja viikon aikana nauhotettuja tv-ohjelmia. Tai sitten menen vanhempien luo syömään tortilloja, vaihtoehtoinen viikonloppujuttu fiiliksestä riippuen. Mutta jep, aika kotihirimeininkiä taas, ei juhliä tai ulkona käymistä, ensi kesänä sitten taas.* [Mariannan 25.9.2015]

Esimerkissä 36a kirjoittaja käyttää sanasta *hammasharja* hellittelynimeä *hampiharja*. Esimerkeissä 36b ja 36c kirjoittaja taas luonnehtii lempituotteitaan määrittelevällä, englanninkielisellä *all time* -lisällä. Esimerkissä 36d kirjoittaja viittaa itseensä asenteellisella *bloggaajabimbo*-ilmauksella. Hän luonnehtii itseään ironisen väheksyen. Esimerkissä 36e kirjoittaja käyttää tehdystä meikistä asenteellista määritettä. Esimerkissä 36f kirjoittaja luonnehtii ilmauksella tietynlaista, koristeellista valokuvakehystä. Kontekstin perusteella ilmauksen voi ymmärtää hieman ironiseksi kannanotoksi kirjoittajan omaa sisustusmakua kohtaan. Esimerkissä 36g kirjoittaja taas ottaa kantaa omaan toimintaansa asenteellista ilmausta käyttäen.

Teksteissä esiintyy myös konventionaalistuneiksi mielletäviä substantiivi-ilmauksia, jotka tuovat tekstiin affektiivisuutta. Tällaisia ilmauksia löytyy sekä Mungolife- että Annika O. -blogeista, erityisesti ensimmäisestä.

(37a) *PS: Löysin ton takin kesällä H&M:n alerekistä hintaan 7 euroa ja oon käyttänyt sitä jo nyt enemmän, kun monia muita takkejani yhteensä. Ei yhtään hullumpi löytö siis?* [Annika O. 3.9.2015]

(37b) *Demokratia on hieno keksintö, mutta Suomessa se tuntuu nyt olevan myös aika jarru päällä.* [Mungolife 4.9.2015]

(37c) *Taloudellinen tilanne siis. Meidän päälle ei onneksi tiputella pommeja harva se päivä, joten sikäli meillä menee erinomaisesti. Mutta talous, se on meillä vähän reisillä.* [Mungolife 4.9.2015]

(37d) *Onneksi vain mulla on pääsy vanhaan blogiin. 2010 lopusta alkaa jo sellanen ihan OK vaihe. Joskin ihan järkyttävää katseltavaa sekin on. En tiedä mitä tapahtui 2011-2012 välillä, mutta kiitos luoja tapahtui.* [Mungolife 9.9.2015]

(37e) *Olikin oman itsensä voittamisen fiilis kun ensin sain nostettua vaikean pallon liu'ulla ja vähän myöhemmin kaksi kertaa putkeen torjuin (aivan järkyttävällä tuurilla) yhden kundin kovan iskun.* [Mungolife 28.9.2015]

(37f) *Mietit hetken tilanteen absurdiutta. Em. olosuhteiden aiheuttama pieni paniikki yhdistettynä päässä soivaan "äärirajoilleeeeeee" rallatukseen haluaisi kuplia ulos hysteerisenä naurukohtauksena, jota yrität pidätellä, että viisi sinulle täysin tuntematonta ihmistä ei pidä sua aivan sekopäänä. Seikkailumieltä elämään.* [Mungolife 7.9.2015]

Usein asenteellisen adjektiivi ja asenteellinen substantiivi myös yhdistyvät luoden yhä voimakkaamman affektisen vaikutuksen.

(38a) 2010: *Toi tukka. Ihan oikeesti toi tukka. Joku löysi hiuspuuterin 2010. Onneks se myös hävitti sen 2012 vuoteen mennessä. Valkoinen ylitupeerattu pörhö tekee asusta ku asusta 2010 ihan hirveen, vaikka sinänsä tuo nyt ei ehkä niin kamala ole.* [Mungolife 9.9.2015]

(38b) ***Mikä kone sulla on nyt käytössä? Ihan uutukainen Macbook Pro, 13 tuumaisena ja Retina-näytöllä. Johan muuten pelittää, kun on tottunut tohon useita vuosia vanhaan hermojaraastavan hitaaseen konevanhukseen!*** [Annika O. 4.9.2015]

Myös verbeillä voidaan osoittaa affektisuutta. Lisäksi joihinkin verbeihin sisältyy jo lähtökohtaisesti jonkinasteisia arvoasetelmia jopa perusmerkityksessään. Tällaisia verbejä ovat esimerkiksi *myöntää*, *kieltää*, *kerskua*, *kieltäytyä* ja *anella* ovat tällaisia. Verbit, kuten *luulen*, *uskon*, *oletan* ja *ihmettelen* ja muut samantapaiset ilmaukset taas vuorostaan lieventävät lausuman varmuusastetta.

(39a) *Ja myönnettäköön, etten koe olevani videoiden suhteen teknisesti kovin taitava, eli sekin on vähän nostanut kynnystä, mutta tekemällähän sitä vaan oppii.* [Annika O. 4.9.2015]

(39b) ***Hirvittääkö sua, että blogeille käy kuten aika monelle sosiaaliselle medialle on käynyt (esim. MySpace, Facebook omalla tavallaan yms), että niiden suosio laskee, etkä pystykään enää elättää itseäsi blogin avulla? Ei hirvitä – se on musta sellainen asia, mikä tulee olemaan vielä joskus ihan väistämättäkin edessä. Ei välttämättä ihan kokonaan, sillä en jostain syystä usko, että ihmiset alkaisi enää ostamaan lehtiä samaan vanhaan tahtiin ja printtimedia lähtisi hurjaan nousukiitoon, mutta aivan varmasti jossain vaiheessa eessä on kausi, kun blogeja luetaan vähemmän kuin nykyään.*** [Annika O. 4.9.2015]

(39c) *Lapsia ei oo suunnitteilla vielä seuraavaan kymmeneen vuoteen, enkä oikeestaan kyllä usko, että pidän sen ikäisenä enää blogia. Mut hei, never say never!* [Annika O. 4.9.2015]

(39d) *Miten en koskaan hiffannut, että se reuhka oli oikeesti noin pitkä? Tykkään tästä lyhyemmästäkin mallista kyllä kovasti, mutta en voi kieltää, etteikö tollainen houkuttaisi taas.* [Annika O. 23.9.2015]

(39e) *Luulen, että oli monta vuotta, jolloin halusi olla eri elämäntilanteessa ja siksi harmitti, että taas tuli yksi vuosi lisää.* [Mungolife 1.9.2015]

(39f) *Ihan oikeesti, kuka on alkoholisoitunut siitä, että ohi on ajanut Heinekenin rekka? May I ask? Ja kuinka moni on alkoholisoitunut työstä syrjäytymisen ja masennuksen takia? Jotenki veikkaan, että niillä kaljarekoilla ei ole mitään perkeleen väliä.* [Mungolife 4.9.2015]

Myös tunteita ilmaisevat verbit ilmaisevat jo lähtökohtaisesti affektisuutta. Tällaisia tunteita ilmaisevia affektisia verbejä esiintyy kaikissa kolmessa blogissa. Omien tunteiden, sekä positiivisten että negatiivisten, esiintuominen vaikuttaisikin olevan kirjoittajille, erityisesti Mungolifen Annalle, tärkeää.

(40a) *Vähän hävetti laatikoiden keskellä siinä yhdellä vapaalla lattianeliöllä ympärille katsellessa, tuntui että nyt jonkun on ilmoitettava mut siihen 4D Himo-hamstrajät ohjelmaan.* [Mariannan 23.9.2015]

(40b) *Saati sitten mitään kokkailuja, söin vain miten sattui. Oikeastaan ajatus syksystä, yksinolemisesta ja selviytymisestä pelotti.* [Mariannan 29.9.2015]

(40c) *Pääruoista en edes sano mitään, nimittäin melkein itkettää, ettei olla Stadissa yhtäkään lauantaista nyt hetkeen.* [Mungolife 2.9.2015]

(40d) *Minua turhauttaa se, että tämä maahanmuuttaja/pakolais-keskustelu menee aina samoja polkuja. -- Mutta niin. Kuten sanoin, mua turhauttaa. Mua turhauttaa se, miten paha tämä maailma on, ja miten ikäviä asioita ihmiset joutuvat sietämään. Mua turhauttaa melkeen yhtä paljon se, että rasismi-sanan viljelystä on tullut mediaseksikästä, eikä enää voi puhua edes omista peloistaan ilman rasismien leimaa otsassa.* [Mungolife 4.9.2015]

(40e) *Täällä on käynnissä jonku ruotsalaisen sarjan kuvaukset, ja siinä missä eilen illallista viihdytti näky meikatusta vertavaluvasta miehestä kylpytakissa, tänään otin aamupalaa Paon John Abruzzin vieressä.* [Mungolife 8.9.2015]

(40f) *Harmittaa kyllä rajusti ettei päästy näkemään niitä upeita maisemia sieltä ylhäältä, mutta eipä säälle mitään voi. Kesä-syyskaudella tuollaisia päiviä on kuulemma korkeintaan n. 3-4, mutta totta kai sellaisen piti osua meille.* [Mungolife 10.9.2015]

(40g) *Musta jumpsuit pitkillä hihoilla sopii mihin tahansa juhlaan tilaisuuteen syyskaudella :) Kruunaa look punaisella huulipunalla ja hemmottele itseäsi upeilla alusvaatteilla juhlavaatteiden alle. En kestä miten kaunis (ja valitettavasti myös kallis) on tuo valkoinen setti!* [Mungolife 16.9.2015]

(40h) *Nyt suoraan sanottuna vituttaa, että niin monet kokee oikeudekseen sen, että oma uteliaisuus on tärkeämpi kuin toisen ihmisen yksityiselämä.* [Mungolife 18.9.2015]

(40i) *Mulla on ollut aikaisemminkin blogi, josta tosin jäin hetkeksi tauolle ja sen jälkeen aloitin ns. puhtaalta pöydältä uudelleen. Vanhoja postauksia ei oo valitettavasti enää missään tallella ja se harmittaa vähän.* [Annika O. 4.9.2015]

(40j) **Mikä on sana, jota käytät usein? Esim. joku hokema? “Tosi” ja “sillee” :-D** *Varsinkin jälkimmäinen raivostuttaa.* [Annika O. 18.9.2015]

Kirjoittajan asenteellisuutta jotain asiaa tai asiantilaa kohtaan ilmaisevat myös tietyt predikatiiviadverbiaalit kuten *näyttää hyvältä, tuntuu mukavalta*. Nämä predikatiiviadverbiaalirakenteet syntyvät siten, että intransitiiviset vaikutelmaverbit kuten *maistua, haista, näyttää, tuntua* ja *vaikuttaa* saavat havaittua ominaisuutta ilmaisevan ablatiivi- tai allatiivisijaisen adverbiaalitäydennyksen (VISK 2008 § 979). Myös näitä predikatiiviadverbiaaleja esiintyy aineistossani runsaasti.

(41a) *Viime aikoina on tapahtunut niin paljon mahtavia asioita, että vanheneminen tuntui vain hyvältä. Kun vielä kuvatessa leppäkerttu laskeutui kädelleni, oli fiilis vähän jopa taianomainen :)* [Mungolife 1.9.2015]

(41b) *Mua hirveesti kiinnostas nähdä nää farkkujen kanssa yhdistettynä, mutta mietin näyttääkö noi nyörietykset sitten tyhmältä.* [Mungolife 8.9.2015]

(41c) *Itse tilasin nuo matalakorkoiset saappaat jokapäiväiseen arkikäyttöön, näyttivät niin suloiselta, etten voinut vastustaa!* [Mungolife 15.9.2015]

(41d) *Tänä vuonna yksi onnekas raadin valitsema voittaja valitaan Casting Creme Gloss -kasvoksi ja hän pääsee viettämään upean kolmipäiväisen luksusviikonlopun Kööpenhaminassa, jossa voittaja stailataan L’Oreal Paris -hiusstylistin osaavissa käsissä ja kaikki huipentuu tietenkin hohdokkaisiin muotilehden mainoskuvauksiin maailmankuulun valokuvaajan kanssa. Kuulostaa aika hauskalta, vai mitä?* [Annika O. 3.9.2015]

(41e) *Kauneus alkaa iloisesta hymystä – kun se näyttää hyvältä, niin olo on noin ylipäättäänkin rutkasti itsevarmempi!* [Annika O. 13.9.2015]

(41f) **Suloisin teko, joka sinulle on tehty?** *Haha, kuulostaa varmaan aika huvittavalta, mutta se oli sympaattista, kun olin väsyneenä kotona tyhjän jääkaapin kanssa ja mulle tilattiin pizza toiselta puolelta Suomea.* [Annika O. 18.9.2015]

(41g) *Vähän meinaa jopa harmittaa, sillä toi hamonen näyttää musta erityisen kivalta juurikin noin nilkkureiden, paksun neuleen ja paljaiden kinttujen kanssa yhdistettynä, mutta eiköhän se tuu saamaan vielä myöhemminkin käyttöä myös sukkisten kanssa paritettuna.* [Annika O. 26.9.2015]

(41h) *Oikeastaan ajatus syksystä, yksinolemisesta ja selviytymisestä pelotti. Tiesin, että mä tulisin tarvitsemaan rutiineja, niiden ympärillehän arjessa selviytyminen perustuu. Okei selviytyminen kuulostaa kamalalta, ei ole tarkoitus vain selviytyä päivästä toiseen, vaan oikeasti saada elämä rullaamaan niin, että nauttii tavallisistakin päivistä.* [Mariannan 29.9.2015]

Edellä mainittujen lisäksi myös frekventatiivi- ja momentaaniverbit ilmaisevat tietynasteista asenteellisuutta. Frekventatiiviverbi ilmaisee toistuvaa, ajoittaista toimintaa tai tapahtumista, esimerkiksi *heitellä*, *hypähdellä* tai *puhella*. Momentaaniverbi puolestaan ilmaisee äkillistä, lyhytkestoista toimintaa tai tapahtumista, esimerkiksi *ponnahtaa*, *naurahtaa* tai *istahtaa*. (VISK 2008 § 1735.)

(42a) *Eilen asentelin tämän iMacini kuntoon ja tänäänkin on mennyt tässä hetki ladatessa oikeita ohjelmia.* [Mungolife 1.9.2015]

(42b) *Tänään kokkailinkin vähän pidemmän kaavan mukaisen brunssin meille kotona, iloiten uusista apuvälineistä keittiössä :)* [Mungolife 13.9.2015]

(42c) *INTIAANIKESÄN VIIMEISET PÄIVÄT. Mietin tänään aamulla, kuinka ihana syyskuu onkaan ollut. Kun aamulla pyöräilin töihin, pohdiskelin, että vaikka alkukesä onkin ollut ihan surullinen kesän irvikuva, on ollut kyllä mainio syksyn alku.* [Mungolife 15.9.2015]

(42d) *Tulee muuten todella kauneuspitoinen viikonloppu, nimittäin kuvailin huomiseksi kuvat meikkipostaukseen. Finally, I know.* [Mungolife 26.9.2015]

(42e) *Ennen kesää treenailin enemmän ykikseni salin puolella, mutta nyt oon huomannut, että nautin paljon enemmän ryhmätunneista.* [Mariannan 29.9.2015]

Esimerkeissä 42a–42e kuvattu toiminta on luonteeltaan kevyttä, ajoittaista ja ei kovin tavoitteellista. Kirjoittaja voisi ilmaista toiminnan myös päämäärätietoisemmin, esimerkiksi käyttämällä *asennella*-ilmauksen sijasta ilmausta *asentaa* tai *treenailla*-ilmauksen sijasta ilmausta *treenata*. Tällaisen verbimuodon valinnan myötä tekstiin kirjoittuu vaivaton, ei kovinkaan vakavasti otettava toiminta.

(42f) *Ei mulle ole väliä tuleeko tänne 15 000 liettualaista vai 15 000 syyrialaista. Mitä nopeasti lukuja vilkaisin, Suomessa on n. 400 000 työtöntä työnhakijaa ja vähän reilu 30 000 työpaikkaa.* [Mungolife 4.9.2015]

(42g) *Lopuksi sipaisin vähän ripsaria ripsiin, väritöntä huulirasvaa huulille ja valmista tuli.* [Annika O. 16.9.2015]

(42h) *Mitä tekisit, jos tulisit nyt raskaaksi? Purskahtaisin varmaan itkuun. En toden totta tiedä mitä tekisin, mutta sen tiedän, etten halua lapsia vielä seuraavaan kymmeneen vuoteen.* [Annika O. 18.9.2015]

Esimerkeissä 42f–42h kuvattu toiminta on lyhytkestoista toimintaa, jonka voi ymmärtää myös luonteeltaan äkilliseksi. Esimerkeissä 42f ja 42g toiminta on lyhytkestoisuuden lisäksi myös luonteeltaan nopeaa ja kevyttä: esimerkissä 42f kirjoittaja ei syvenny tilastoihin ja lukuihin sen enempää, kun taas esimerkissä 42g kirjoittaja lisää vain nopeasti pienen määrän ripsiväriä ripsiinsä.

Nominien ja verbien lisäksi muun muassa modaalipartikkelit tuovat tekstiin asenteellisuutta. Modaalipartikkeleita ovat *tietysti, tietenkin, varmaan(kin), kai, ehkä, kaikei, kenties, lie(nee), kyllä, toki, totta kai, tuskin, ei; muka(mas), kuulemma, tiemmä, näemmä* sekä *näet*. (VISK 2008 § 792.) Niiden avulla tekstiin kirjoittuu ilmauksen varmuusastetta häivyttäviä tai vaihtoehtoisesti jotain asiaa tai asiantilaa myötäileviä subjektiivisia suhtautumisia. Modaalipartikkeleita esiintyy aineistossa runsaasti.

(43a) *Lukijat on tietenkin mielettömän suuri juttu ja ilman teitä kaikkia en olisi koskaan päässyt tähän pisteeseen, mutta tää ei oo sellainen asia mitä voisi tehdä ainoastaan muiden vuoksi.* [Annika O. 4.9.2015]

(43b) *Oon siirtänyt alitajuisesti näiden kuvien läpikäymistä vaan eteenpäin ja eteenpäin, sillä tiesin reissukaipuun iskevän muhun heti sillä sekunnilla kun käyn näiden kimppeun ja niinhän tässä tietysti kävikin...* [Annika O. 6.9.2015]

(43c) *Aina tähän aikaan vuodesta huomaan tykkääväni tummista väreistä: metsän vihreästä, viininpunaisesta, tummansinisestä, erilaisista harmaista ja tietysti vuodenajasta riippumatta musta on aina suosikki.* [Mariannan 15.9.2015]

(43d) *Koska ihoni on vähän kuivahko, tykkään ehkä eniten tuosta kosteuttavasta (hydrating), mutta ymmärrän miksi tuo tasoittava (smoothing) on ehkä suosituin, sillä saa täydellisesti ihohuokokset piiloon. -*

- Reissuun lähdetessä en kuitenkaan pakkaa kuin Fluid Finishit mukaan, tuun varmaan loppuelämäni käyttämään tätä meikkivoidetta. Rasvoittuvalle iholle en kuitenkaan suosittelisi. [Mariannan 17.9.2015]

(43e) Eilen siirtelin valokuvakehyksiä työpöydälläni varmaan 20 minuuttia miettiessäni, mikä järjestys näyttää kivalta. Tosin mun työpöytä ei varmaan kohta näy ollenkaan näiden koriste-esineiden ja valokuvakehysten ja kukkien alta. [Mungolife 3.9.2015]

(43f) Paljon kyselette mun työpaikasta, mutta en siitä sen kummemmin halua alkaa kirjoittelemaan blogin puolesta. Ihan vaan siitä syystä, että haluan suojella työpaikkaani ja työminäni blogiminäni vihaajilta. Ymmärrän toki, että monia kiinnostaa millaiselle alalle voi työllistyä tutkinnollani jne. [Mungolife 25.9.2015]

Blogeissa esiintyvien perinteisten *minä*- ja *mä*-ilmausten lisäksi Mungolife-blogin teksteissä esiintyy myös kaksi affektiseksi luettavaa ilmausta, joilla kirjoittaja viittaa suorasti itseensä ja jotka korvaavat tekstissä persoonapronominin *minä*. Näiden rinnalla kirjoittaja käyttää useassa kohdassa myös ilmausta *meikäläinen*. Lisäksi esimerkiksi 36d esitetyllä ilmauksella *bloggaajabimbo* viittaa itseensä. Ilmaukset osoittavat, että kirjoittaja suhtautuu itseensä humoristisesti ja ehkä hivenen myös ironisesti.

(44a) Tässä kuitenkin siis meikämandoliinin tämänhetkinen suosikkimeikki hieman hölmöllä ohjeistuksella. [Mungolife 27.8.2015]

(44b) Muutenki ruostetta oli meikämammassa paljon vähemmän ku ajattelin, joten eiköhän tästä nyt tule tapa. Vihdoin on aikaa, kun ei koko ajan ramppaa jossain, niin pystyy sitoutumaan vähän urheiluunkin. [Mungolife 28.9.2015]

(44c) En oikein ymmärrä, miksi olen pelännyt vanhenemista niin paljon. Kyllä näitä kuvia katsoessa on pakko sanoa, että meikäläinen ainoastaan paranee vanhetessaan. Innolla odotan tulevia vuosia. [Mungolife 9.9.2015]

3.3.2. Voimasanat ja kiteytyneet rakenteet

Aineistossani esiintyy vaihtelevasti voimasanoja eli kirosanoja. Niiden avulla manataan, vahvistetaan tunteen ilmaisua, voimistetaan ihmettelyä tai tehostetaan mielipiteen ilmaisua. Voimasanat voivat esiintyä vuoron alussa, sisällä tai lopussa (VISK 2008 §

1727). Esimerkeissä 45a ja 45b voimasana esiintyy vuoron sisällä ja esimerkissä 45c vuoronalkuisena.

(45a) *No, uusi koti kyllä piristi ja toivoa oli, mutta ensimmäiset käynnit salilla olivat tuskaa. Ajattelin päässäni, että eihän tästä hitto mitään tule.* [Mariannan 29.9.2015]

(45b) *Kirsikkana kakun päälle vielä koti tuoksumaan mustalle teelle kynttilällä ja room diffuserilla (mikä hitto tämä sana on suomeksi?!), jotka tuoksuvat ihan mielettömälle!* [Mungolife 11.9.2015]

(45c) *Meillä oli jo Edge-veitset käytössä, mutta tämän kampanjan tiimoilta saimme oheen vielä nuo Functional Form Plus -veitset, ja perhana että on terävät veitset! :-D* [Mungolife 13.9.2015]

Kaikissa kolmessa esimerkissä voimasanan tehtävä on tehostaa mielipiteen ilmaisua. Esimerkeissä 45a ja 45b voimasanat toimivat sävyartikkelien tapaan. Esimerkki 45c on luonteeltaan päivittelevä. Siinä voimasana on päälauseen asemassa ja sitä on määrittämässä konjunktioalkuinen lause, joka on samalla alisteisessa asemassa suhteessa päälauseeseen.

Esimerkeissä 46a-46c voimasanat ovat genetiivimuotoisia määritteitä. Yksi voimasanan esiintymisympäristö onkin lauseke, jossa se on adjektiivin, adverbien tai substantiivin genetiivimääritteenä. (VISK 2008 § 1726).

(46a) *Louvre oli... No, Louvre. Sekin aivan hiton tukossa turistimassojen takia, eikä musta mikään erityisen tunteitaherättävä paikka. Sisään haluaville jonot oli täälläkin useiden tuntien pituiset* [Annika O. 6.9.2015]

(46b) ***Kerro jokin "äijämäinen" piirteesi tai tapasi? Varmaan se, että en oo mikään siisteysfriikki. Tai oikeestaan oon aika pirun kaukana siitä :-D Voin elää pidemmän aikaa aikamoisen kaaoksen keskellä ilman mitään ongelmia.*** [Annika O. 18.9.2015]

(46c) *Kaikki lähti tosi hyvin liikenteeseen, kunnes muutama viikko sitten tein pari tosi hyvän tuntuista lenkkiä ja sen jälkeen polvet on huutanut hoosiannaa pelkästä kävelystäkin. Pirun polvet, sanonpahan vaan.* [Annika O. 18.9.2015]

Esimerkeissä 46a ja 46b voimasanat määrittävät adjektiivia ja esimerkissä 46c substantiivia. Adjektiivin ja adverbien määritteenä voimasanat toimivat samalla tavalla kuin intensiteettipartikkelit *niin*, *kovin* ja *tosi* tai adjektiivin genetiivimuotoiset

identifioijat kuten *hirveän* ja *älyttömän*. Ne vahvistavat lausekkeen edussanalla ilmaistua määrää tai ominaisuutta. (VISK 2008 § 1726.) Esimerkissä 45a kirjoittaja haluaa voimasanan avulla vahvistaa kuvaustaan Louvren ruuhkaisuudesta, kun taas esimerkissä 46b kirjoittaja haluaa lisätä painokkuutta esittämälleen väitteelle. Esimerkki 46c on luonteeltaan päivittelevä: voimasanan avulla kirjoittaja manailee ja määrittää kipeytyneitä polviaan.

Aineistossani vähiten voimasanoja esiintyy Mariannan blogissa. Myös Annika O. -blogissa esiintyy vain kolme voimasanaa. Sen sijaan Mungolife-blogissa voimasanoja on kahta muuta blogia selvästi runsaammin. Kirjoittaja myös käyttää niitä monipuolisesti. Erityisen paljon voimasanoja esiintyy esimerkissä 47a, joka on poimittu *VMP*-nimisestä blogikirjoituksesta. Myös kirjoituksen otsikon voi laskea voimasanaksi, sillä se on kirjainlyhenne ilmauksesta *vittu mitä paskaa*. Kyseisessä tekstissä bloggaaja ilmaisee ajatuksiaan ja mielipiteitään muun muassa maahanmuutosta, pakolaistilanteesta, yrittäjyydestä, Suomen taloudesta ja lainsäädännöstä sekä niiden ongelmakohdista. Aiheet selvästi herättävät kirjoittajassa tunteita. Tekstissä voimasanoja esiintyy vuoron alussa ja sisällä. Ne toimivat niin ilmaisun tehosteena kuin nominin intensiteettiä lisäävänä genetiivimääritteenäkin. Tämän lisäksi kirjoittaja käyttää voimasanoja myös adjektiivina (*paskassa maassa*) ja jopa substantiivijohdoksina (*verotuksellisten vittumaisuuksien*).

(47a) *On tultava oikeasti isoja muutoksia, jotta hyvin tienaat yritykset haluavat jäädä tähän maahan. Verotuksellisten vittumaisuuksien (pardon my french) takia täältä lähtee todella paljon elinvoimaisia yrityksiä tai tulevaisuuden menestyjiä muualle. -- Ajan ja rahan käsittämätöntä tuhlausta. Siis lopputulos toki sen arvoinen, asiasta pitääkin taistella, mutta perkele, asian olisi pitänyt olla itsestäänselvä kahden aikuisen ihmisen välinen sopimus ja vapaus sellainen liitto sopia. -- Jotenki veikkaan, että niillä kaljarekoilla ei ole mitään perkeleen väliä. Tai markiiseilla ja varjoilla, jossa on Koffin logot. Pienet ravintolayrittäjät on hyötyneet niistä varjoista, ja sitä kautta voineet tehdä työtä ja kauppaa. Mutta ei, ne piti saada pois. Nyt ne samat ravintoloitsijat joutuu taistelemaan enemmän elättääkseen itsensä tai tarjotakseen työpaikkaa muille. Joku helvetin raja nyt sille holhouksellekin. -- Sillä mittarilla me asutaan aika paskassa maassa. -- Hyvä on alussa mainita, että olisi kiva lukea asiasta oikeaa tunteisiin menemätöntä keskustelua, mutta perkele menee itelläki tunteisiin tässä. Tässä maassa on aika monta ihmistä virkoineen, jotka saavat helkkaristi parempaa palkkaa kuin minä, jotka voisivat nyt toimia näiden asioiden eteen. [Mungolife 4.9.2015]*

Aineistossani esiintyvien voimasanojen määrä vaihtelee kirjoittajittain. Mariannan- ja Annika O. -blogeissa niillä ei vaikuttaisi olevan kovin merkittävää roolia tekstin affektisten asenteiden ilmaisussa. Sen sijaan Mungolife-blogissa voimasanoilla näyttäisi olevan enemmän merkitystä niiden ilmaisussa. Toisaalta tiuhaan käytettynä voimasanat voivat helposti menettää tehoansa. Harvoin käytettynä ne taas saattavat toimia yllättävinä voimakkaan asenteen tai tuntemuksen kielellisinä ilmaisijoina.

Voimasanojen lisäksi aineistossani esiintyy affektisiksi konstruktioiksi kiteytyneitä välitelauseita. Neutraalin väitelauseen tehtävä on prototyyppisesti ilmaista jokin asiantila, jonka paikkansapitävyyteen sen esittäjä on sitoutunut. Affektiseksi konstruktioiksi kiteytynyt väitelauseen tehtävä taas ei ensisijaisesti ole ilmaista asiantilaa, vaan välittää puhujan subjektiivista suhtautumista. (VISK 2008 § 1714.) Aineistossani esiintyy tällaisia kiteytyneitä affektisia ilmauksia todella runsaasti.

Aineistossani on erityisen runsaasti affektisuutta luovia kvanttoriadverbien tapaisia määrän ja ajan ilmauksia, jotka esiintyvät lauseessa adverbialina tai nominin määritteenä. Universaalisia kvanttoriadverbeja sekä niiden kaltaisia määrän ja ajan ilmauksia (esimerkiksi *kaikki, koko ~ koko ajan, aina, (ei) ikinä*) käytetään affektisissa ilmauksissa niin, että niiden kirjaimellinen tulkinta ei ole edes tavoiteltua. Kyseessä on konventionaalistunut ”sallittu liioittelu”. (VISK 2008 § 1721.)

(48a) *Mä oon just niitä tyyppisiä, joilla on pakko olla koko ajan huulirasva käden ulottuvilla ja huulet tuntuu kuivuvan alitajuisesti jo pelkästä huulirasvattomuuden ajatuksesta.* [Annika O. 6.9.2015]

(48b) *Se käpertyy muovipussin/Ikea-kassin/minkä vaan muun mahdollisimman epämukavan jutun päälle nokosille aina kun vaan mahdollista. Sen lempiherkku on jäätelö (äitiinsä tullu, ilmeisesti).* [Annika O. 25.9.2015]

(48c) *Hei nätit lehdet, voisitteko pliis pysytellä ylhäällä edes ihan vähän pidempään? Oikein hirvittää ajatella, että hetken kuluttua kaikki puut on taas harmaita seuraavan puolen vuoden ajan.* [Annika O. 27.9.2015]

(48d) *Nyt tuli sellainen filis, että se se on. Vaikka ei saa vielä iloita, niin tuntuisi kohtalolta. Väritoivetta kaikki aina kyselee, mutta voi kun ei mulla ole sellaista! Sitten kun mä näen pennun, tiedän.* [Mariannan 13.9.2015]

(48e) *Ulkona tulee niin pilkkopimeää, viileää ja usein vielä sateistakin, että kotona on jotenkin lohdullisen lämmintä. Voi polttaa kynttilöitä, lukea*

kirjoja, katsella kaikkia uusia tv-sarjoja, kokkailla, datailla, bloggailla ja vain nauttia kodista. [Mariannan 21.9.2015]

(48f) Ajattelin päässäni, että eihän tästä hitto mitään tule. Musta on tullut kesän aikana niin heikko, ettei tänne salille ole enää tulemista, kaikki muutkin varmasti tuijottaa miten toi on tänne eksynyt. [Mariannan 29.9.2015]

(48g) Kahdenkymppin alkuvaiheellakin tuli itkettyä kun vuosia tuli lisää mittariin ja hirveää stressiä piti aina ottaa ihan turhaan. -- Siinä missä ennen aina pelkäsin tulevia vuosilukuja, odotan innolla, että pääsen näkemään missä olen 28-vuotiaana :) [Mungolife 1.9.2015]

(48h) Lauantaisin 12-15 tarjoiltava sushibrunssi on nimittäin ihan parasta ikinä! [Mungolife 2.9.2015]

(48i) Vihdoin on aikaa, kun ei koko ajan ramppaa jossain, niin pystyy sitoutumaan vähän urheiluunkin. [Mungolife 28.9.2015]

Lisäksi aineistossani esiintyy *Kylläpä osaa olla kuuma* -tyyppisiä rakenteita. Monien partikkeleiden tehtävänä on luoda lausumaan lisämerkitystä. Tavallisimmat väitelauseesta affektisen tekevät partikkelit ovat *kyllä* ja *jo(han)* sekä näiden kanssa yhdessä tai yksinäänkin käytetyt *ny(t)*, *sit(ten)*, *aina*, *viel(ä)* ja *vast(a)*.

(49a) Neljä suurta puoluetta. Hallituksessa kolme. Kaikki haluavat ajaa eri asioita. Johan tässä on monta vuotta nähty, miten on junnattu paikallaan. [Mungolife 4.9.2015]

(49b) En oikein ymmärrä, miksi olen pelännyt vanhenemista niin paljon. Kyllä näitä kuvia katsoessa on pakko sanoa, että meikäläinen ainoastaan paranee vanhetessaan. Innolla odotan tulevia vuosia. [Mungolife 9.9.2015]

(49c) Nyt olemmekin jo koneessa matkalla kotiin, tai no yöksi Vantaalle mun tapauksessa. Ei ehkä ole vielä ihan sisäistänyt sitä, miten erikoisia ja ainutlaatuisia asioita tässä pääsi kokemaan jäätikkövaelluksesta luolakiipeilyyn ja vuoristovaeltamiseen. Kyllä näitä varmasti muistelee vielä vanhana : [Mungolife 10.9.2015]

(49d) Töitä, blogijuttuja ja salillakin pitäisi ehtiä käymään! Kyllä töihinpaluu rytmittää ihan eri tavalla elämää kuin kotona työskentely. [Mungolife 22.9.2015]

(49e) Kyllä kiva työyhteisö ja mielenkiintoiset työtehtävät vaan on aikamoinen lottovoitto :) [Mungolife 25.9.2015]

(49f) Mikä kone sulla on nyt käytössä? Ihan uutukainen Macbook Pro, 13 tuumaisena ja Retina-näytöllä. Johan muuten pelittää, kun on tottunut

tohon useita vuosia vanhaan hermojaraastavan hitaaseen konevanhukseen! [Annika O. 4.9.2015]

(49g) *Asu vaihtui lopulta mukavampiin kotivaatteisiin, kun lähdin viettämään perjantai-iltaa vanhempieni luo. En muista olenko kertaakaan käynyt muuttoni jälkeen siellä, eli nyt oli jo aikakin. Johan mulla oli jo ikävä tortilloja ja tacoja, haha!* [Mariannan 12.9.2015]

Aineistosta löytyy myös muutama retorisen kysymyksen sisältävä teksti. Ne toimivat niin ikään affektin ilmaisijana.

(50a) *Piti pitää koira-aihe nyt poissa näistä postauksista, mutta minkäs teet kun se pyörii mielessä kaiken aikaa.* [Mariannan 15.9.2015]

(50b) *Haluaisin nähdä missä muualla tässä maassa valitaan töihin joku, jolla ei ole kokemusta ollenkaan, palkaksi lätkästään lähemmäs 7000 ja sitten laitetaan samantien melko pitkälle lomalle. Jaa-ha.* [Mungolife 4.9.2015]

(50c) *Ja mitä käy? Joku yliutelas tai jopa pahantahtoinen ihminen päättää jättää illalla kommentin blogiin, josta saa hyvin ohjeet, miten kotiosoitteeni voi selvittää. MIKSI?* [Mungolife 18.9.2015]

Tutkimukseni aineistona toimivat blogikirjoitukset sisältävät hyvin rikasta kieltä. Vaikka blogien tekstien affektisten aineiden määrissä ilmeneekin eroja, on niitä kaikissa kolmessa blogissa huomattavan runsaasti. Yleisesti ottaen kirjoittajat pyrkivät ilmaisemaan itseään mahdollisimman värikkäästi ja monipuolisin keinoin - niin suorien sanakääntein kuin erilaisin affektisin ilmauksinkin.

3.3.3. Interjektiot

Interjektiot eli huudahduspartikkelit ovat vakiintuneita kielellisen toiminnan yksiköitä, rituaalistuneita keinoja osoittaa affekteja johonkin odottamattomaan tapahtumaan tai asioiden käänteeseen. Ne tarjoavat leksikaalistuneita tapoja ilmaista puhujan reaktioita puhuteltaviin, sanottuun tai tapahtuneeseen. Interjektioilla voidaan osoittaa miten jokin tapahtuma tai sattumus on vastaanotettu, tai vastaavasti reaktiota toisen puhujan vuoroon: *oho, kas vain, höh, hmh, ahaa.* (VISK 2008 § 1709.)

Erilaisia interjektioita esiintyy aineistossani paljon. Iso osa interjektioista ilmaisee kirjoittajan asennetta käsillä olevaa puheenaihetta kohtaan. Tällaisissa tapauksissa kirjoittaja ilmaisee interjektioilla muun muassa mielihyvää (51a ja 51b), harmitusta (51c), ihastelua (51d), hehkutusta ja ilakointia (51e), hämmästyä (51f ja 51g), helpotusta (51h), huvittuneisuutta (51i ja 51j) tai pohdiskelua (51k).

(51a) *Illatoimistoa, popkornien ja kokisten kanssa. Mulla ei viime asunnossa mikróa ollut ollenkaan, enkä sitä osannut kaivatakaan, mutta nyt kun se löytyy, niin ah luksusta. Ja juu, suurimmaksi osaksi olen sillä tehnyt popkorneja. [Mariannan 10.9.2015]*

(51b) *Ostin itselleni käytetyn iMacin muutaman vuoden takaa, ja voi tätä onnea! [Mungolife 1.9.2015]*

(51c) *Höhhh, sadekeli pilasi täysin mun suunnitelmat napsia kuvat tämänpäiväisestä asustani, mutta päätin hieman inspiroitua tuleviin päiviin :) [16.9.2015]*

(51d) *PS: Mites toi Nadal tossa sivupalkin mainoksessa?! Huh! [Annika O. 10.9.2015]*

(51e) *Meikäläinen aloitti tänään uudessa työpaikassa! Wuhuu! [Mungolife 14.9.2015]*

(51f) ***Koska aloitit bloggaamisen?** Taisin olla 14-vuotias silloin, eli jo 6 (!!) vuotta sitten. Huh, aika menee kyllä niin nopeesti. [Annika O. 4.9.2015]*

(51g) *Huh, en olisi uskonut että tällainen syysinto vielä iskee sen kesähaikeuden jälkeen! [Mariannan 1.9.2015]*

(51h) *Mulla on tollanen fiilis just nyt, kun kävin äskettäin tietokonekaupoilla. Huh. Oli jo korkea aika. [Annika O. 5.9.2015]*

(51i) ***Miten saat sun Instagram-kuvista niin hyvälaatuisia?** Haha, no mun puhelimesta on aika hyvä kamera, että eiköhän suurin kunnia mee sille. [Annika O. 4.9.2015]*

(51j) *Mutta kävi miten kävi, tiedän että päätös koiranhankinnasta on nyt lukkoon lyöty, ennemmin tai myöhemmin mulla on täällä tyttö koira. Olen jo nyt aloittanut pentukoulutusopiskelun, hahaa! [Mariannan 10.9.2015]*

(51k) *Hmm. Mä oon ylpeä siitä, että oon tän ikäisenä onnistunut tekemään pitkäaikaisesta harrastuksestani duunin ja mahdollistamaan itselleni tosi taloudellisesti vakaan elämäntilanteen. [Annika O. 18.9.2015]*

Annika O. -blogissa esiintyy myös yksittäisiä dialogipartikkeleita. Dialogipartikkelit tuovat tekstiin vuorovaikutuksellisuutta ja puhekielisyttä. Joo on kiteytynyt dialogipartikkeli, jolla on kaksi selvää kieliopillisesti määräytyvää tehtävää: vastaaminen kysymykseen ja pyyntöön suostuminen (VISK 2008 § 1045).

(52a) Jos/kun saat rahaa blogisi kautta, maksatko siitä verot kuten palkasta? Vai miten tää homma menee? Joo, tietenkin! Pyörیتän tällä hetkellä hommaa oman toiminimeni kautta ja verot tosiaan maksetaan ihan niinkuin muutkin työläiset tekee. [Annika O. 4.9.2015]

Partikkeliketjua *no niin* käytetään rajasignaalina esimerkiksi keskustelun avauksessa tai sen jaksottamisessa. Myös tämän ketjun funktio on tilanteen, uuden vuoron aloittaminen.

(52b) Noniin, nyt ois viimeinkin vuorossa pari sanaa meidän Pariisi-kokemuksesta! [Annika O. 6.9.2015]

3.3.4. Puhekielisyys

Kaikki kolme bloggaajaa hyödyntävät teksteissään hyvin monipuolisesti epämuodollista tyyliä ja persoonallisia puhekielen ilmaisuja. Aineistossani esiintyykin merkittävän paljon muun muassa puhekielille ominaista sanastoa, puhekielisiä lausumia sekä erilaisia huudahduksia. Eniten puhekielisyys näkyy juuri sanastossa.

(53a) Tuossa vaatteita vaatekaappiin ripustaessa olen fiilistellyt sitä, että vihdoin on syy pukeutua ja laittautua joka päivä ja mennä töihin. Yliopistossa meni usein siihen, että paikalle raahautui verkkareissa meikittä ja blogihommissa ei oikein koskaan ole rutiinia nimeksikään. Jännä aikakausi alkamassa :) [Mungolife 22.9.2015]

(53b) Reilu viikko sitten vietettiin vähän tavallista energisempää lauantaiaamua, kun päivä alkoi Björn Borgin sporttihetkellä Kaivopuistossa! Tapahtumassa juhlistettiin uuden Sprinter -sovelluksen lanseerausta (jolla on muuten Suomessa jo tuhansittain käyttäjiä! Siitä lisää täällä) ja sen kunniaksi Crossfit Basementin tyypit veti meille hikisen treenisetin. Puitteet oli enemmän kuin kunnossa – aurinko porotti

pilvettömältä taivaalta, meri kimmelsi vieressä, lämpöä riitti ja nauru raikas, kun oltiin niin hyvällä jengillä liikkeellä. [Annika O. 21.9.2015]

(53c) *Ravintola Southpark oli täydellinen paikka rennolle miitille, aurinkoisena päivänä terassi ja isot ikkunat olivat mahtavat. Tarjoiluina oli erilaisia ruokaisia salaatteja, mehuja, hedelmiä, brownieta ja terassilla oli vielä söpö hodarikoju. -- Jäi niin hyvä fiilis miitin jälkeen, uusien ihmisten tapaaminen on bloggaamisessa kenties parasta. Olisinpa ehtinyt jokaisen kanssa juttelemaan paremmin, aika kului taas niin vauhdilla.* [Mariannan 3.9.2015]

Aineistossani epämuodollisuutta ja puhekielimäisyyttä synnyttävät erityisesti englannin kielestä lainattujen sanojen ja ilmausten käyttö suomenkielisen tekstin seassa. Selvästi englannin kielestä lainautuneet sanat ja ilmaukset voivat olla sitaattilainoja tai erikoislainoja.

(54a) *Mä oon jumiutunut käyttämään smoothieissani niitä perus maitorahkoja ja mustikoita melkein kyllästymiseen asti, joten tää oli todellakin toivottu piristys aamiaishetkiini. Just saying: kokeilkaa. Niin hyvää!* [Annika O. 7.9.2015]

(54b) *Done! Kasvot saa tuosta heti vähän enemmän ryhtiä ja tykkäänkin käyttää noita korostus & varjostuskikkoja aina, kun vaan aika sen sallii.* [Annika O. 16.9.2015]

(54c) *Seuraavaksi haluaisin kokeilla air yogaa ja ehkä jotain tanssia. Mutta ihan filiksestä riippuen käyn milloin missäkin. Joskus vain kävely luonnossa on se mitä tarvitsee. Mutta jos on sellainen negatiivinen laiskotus – aikaansaamaton fiilis ja ajatus ei tunnu kulkevan – silloin tunnistan kyllä, että nyt jos joskus ei kannata skipata suunnitelmia treenistä. Erilainen levontarve kyllä pitää tunnistaa! Treeni ei mulla myöskään mene kavereidennäkemisen tai blogijuttujen edelle. Jos tuntuu että on hyvä flow päällä muissa jutuissa ja treeni ei vain sovi päiväohjelmaan, niin turha siitä on stressata vaikka useampi lepopäivä tulisikin.* [Mariannan 29.9.2015]

(54d) *Minä en saa pennin pyörylää teidän mahdollisista ostoista tai klikkauksista, joten skeptisimmätkin voi rest assured, että tämä tulee ihan täydestä sydäimestä nyt! Minä saan tästä irti sen, että toivottavasti muutaman teistä hiustenlaitto helpottuu tätä myötä! :) Omaa Hollywoodiani en nimittäin antaisi pois mistään hinnasta.* [Mungolife 26.9.2015]

Myös yleisempiä puhekielisyyden äänne- ja muoto-opillisia piirteitä teksteissä esiintyy erittäin runsaasti.

(55a) *En ees muistanut, että kone voi oikeesti olla jopa nopea. Ja hiljainen. Ja että hommien hoitaminen voi tapahtua lähes valon nopeudella. En ehkä haluu tietää, että kuinka monta tuntia elämästäni tuhlasin vanhan koneen kanssa tapellessani. Pari päivää sitten lähdin myös kameraostoksille, kun tuli vihdoin ja viimein aika palauttaa mun hellässä huomassa olleet lainakamat takaisin varastolle. Kävin sitten Postitalon Rajalassa pyörimässä ja pikaisen mietinnän jälkeen päädyin ostamaan itselleni sen mulla testissäkin olleen Nikonin D750-rungon sekä Nikkorin 50mm f/1.4 -linssin. [Annika O. 5.9.2015]*

Tekstissä esiintyy toisinaan myös omaa puhetta kommentoivia puhekielisiä ilmauksia, jotka ovat tyypillisiä puhutulle kielelle.

(56a) *Mut samaan aikaan vois tuntua siltä, että voispa tän kaiken jakaa jonkun kanssa. Kaksin aina kaunihimpi, you know? [Annika O. 28.9.2015]*

Puhutulle kielelle ominaista on usein sanojen venyttely (*se on niiiiisiin hyvää*), kun jotain tiettyä asiaa tai ominaisuutta halutaan painottaa. Se tuo ilmaukseen myös affektisuutta. Myös kirjoitetussa tekstissä sanojen venyttely toimii eräänlaisena tekstuaalisena tyylikeinoina, vaikkakin ilmaukset usein luetaan ikään kuin ääneen lausuttuina.

(57a) *Mun vanha rakas koneeni on palvellut uskollisesti viimeiset 4 vuotta, mutta koska se on ollut läpi vuosien niin hirveen kovalla koetuksella, niin viime aikoina se on alkanut näyttämään hiieman vanhuuden merkkejä. [Annika O. 5.9.2015]*

(57b) *Tossa vieressä pogoilee nyt yks malttamaton salille lähtijä, mutta en suostunut jättämään postausta iltamyöhäiselle. Tai siis mun iltamyöhäiselle, eli klo 22:lle :D Olin muuten eilen ekaa kertaa iäisyyyyyyyyksiin pelaamassa lentopalloa! [Mungolife 28.9.2015]*

Aineistossani esiintyy myös huudahduksia, jotka on samaan tapaan luettava ikään kuin ääneen, jotta ne ovat tulkittavissa mielekkäiksi.

(58a) *Pitkästä aikaa saatte pari kuvaa niinkin reaaliajassa kuin eiliseltä, wihii! [Annika O. 3.9.2015]*

(58b) *Vika työpäivä Bik Bokissa, yyy! Siitä on vasta vajaat kaksi viikkoa ja ikävöin jo nyt takaisin. No, onneks niitä ihania työkavereita voi treffata muissakin merkeissä. [Annika O. 21.9.2015]*

(58c) *Ajauduin tossa yks päivä tylsyyksissäni (lue: inhottavia velvollisuuksia välttellessäni) selailemaan viime syksyisiä postauksia läpi ja...*

...mielessä pyöri vaan, että mites TOI TUKKA?! Yhyy, vitsi mikä kaipuu. Miten en koskaan hiffannut, että se reuhka oli oikeesti noin pitkä? [Annika 23.9.2015]

(58d) *Varasimme matkan talvilomaksemme jo joku aika sitten, kun törmäsimme ihan mahtavaan tarjoukseen! Lennot Dubaihin irtosivat 205 eurolla, ja parista kivasta hotellistakin oli tarjolla mielettömät alennukset. Kymmenen päivää aurinkoa, can't wait! [Mungolife 23.9.2015]*

(58e) *Cliniquen Pop Lip Colour + Primer värissä Berry Pop siveltimellä huulille ja päälle ihan kevyt sipaisu lähes väritönä huulikiiltoa tuomaan vähän kosteampaa fiilistä. And voilà! [Mungolife 27.9.2015]*

(58f) *Joillekin se on kenties yhtä kuin tylsä, mutta eieiei, pitää keskittyä vaatteiden materiaaleihin, istuvuuteen, leikkauksiin ja pieniin yksityiskohtiin. Yksinkertaisuus on mun mielestä luksusta. [Mariannan 20.9.2015]*

Mariannan- ja Annika O. -blogeissa esiintyy myös puhutulle kielelle ominainen pohdintaa ja empimistä ilmaiseva, yleensä puhutussa kielessä spontaanisti syntyvä, partikkeli *öö eri* variaatioineen. Puhutussa kielessä pohdintainterjektit antavat myös puhujalle lisäaikaa miettiä vastaustaan.

(59a) ***Lempiruokasi? Ööö***, meksikolaisesta tykkään ehkä kaikkein eniten. *Voisin syödä tacoja päivät pitkät.* [Annika O. 18.9.2015]

(59b) *Mitä ruokaa et ole maistanut, mutta haluaisit maistaa? Öööö...* *Falafelia en oo mun muistaakseni koskaan maistanut, en tiiä miks. Mut sitä voisin kyllä kokeilla!* [Annika O. 18.9.2015]

(59c) ***Paljonko Lukan ruokiin menee rahaa kuukaudessa? Mikä on Lukan lempiruokaa? Öö***, mitäköhän mä sanoisin... *Varmaan jotain nelisenkymppiä? Sen lempiruokaa on jauheliha, jota se saa muutaman kerran viikossa. Muuten se on kyllä aikamoinen nirppanokka, kun sille päälle sattuu!* [Annika O. 25.9.2015]

(59d) *Huomasin vasta miten moni näistä meikeistä on pohjan tekoa varten, mutta toisaalta hyvä pohja on mun mielestä joka meikissä kaiken a ja o. Ja hei kertokaahan kiinnostaisiko se toinen top 10 (eli ööö top 10-20?), kuten sanoin niin moni muukin suosikkijuttu jäi nyt uupumaan tästä, kun piti karsia siihen kymmeneen!* [Mariannan 17.9.2015]

Kuten esimerkeistä voi päätellä, blogien tekstit ovat erittäin puhekielisiä. Käytännössä kaikki blogikirjoitukset sisältävät jotain puhekielisyyden piirteitä ja täysin kirjakielisiä

tekstejä ei ole aineistossani lainkaan. Epämuodollisuus, sanoilla leikittely sekä oma persoonallinen tyyli ovat selvästi kirjoittajille tärkeitä itseilmaisussa.

3.4. Eksplisiittiset monikon ensimmäisen persoonan viittaukset

Suomen kielessä puhuja tai kirjoittaja voi viitata itseensä ja joihinkin muihin henkilöihin yksikön ensimmäisen persoonan käytön lisäksi myös monella muulla tavalla, esimerkiksi monikon ensimmäisen persoonan pronominia käyttäen. *Me*-pronomiinilla voidaan definiittisesti viitata puhujaan ja yhteen kuulijaan (*me = minä + sinä*), puhujaan ja useisiin kuulijoihin (*me = minä + te*) tai indefiniittisesti puhujaan ja toiseen henkilöön tai henkilöihin, jotka eivät ole läsnä puhetilanteessa (*me = minä + joku muu/jotkut muut*). Osa *me*-ilmaisusta voi myös toimia eräänlaisessa geneerisessä tehtävässä, merkitykseltään *'ihmiset yleensä'*. (Luukka 1992: 150–151.)

Aineistossani esiintyy varsin runsaasti esimerkkejä *me*-pronominista, jolla viitataan indefiniittisesti kirjoittajaan ja toiseen henkilöön tai henkilöihin, jotka eivät ole läsnä tekstissä kuvatussa tilanteessa. Lisäksi aineistossa esiintyy myös yksittäisiä *me*-ilmaisuja, joilla on tekstissä geneerinen tehtävä.

(60a) *Pizzamme oli itse tehtyä terveellistä pizzaa – pohja nimittäin tehty pelkästään kananmunasta – mutta ei saa antaa terveellisyyden hämätä. Maistui niin hyvältä! -- Vaihe 2: Laita pizzanpäälliset valmiiksi: pese, viipaloi ja tarvittaessa paista pannulla jotain, kuten me tehtiin herkkusienille.* [Mariannan 4.9.2015]

(60b) *Saatiin itellemme treenivaatteet Björn Borgin uudesta AW15-mallistosta, eikä oo varmaan vaikea kovin huomata, että mitkä oli meidän lempparipöksyt ja -topit?* [Annika O. 21.9.2015]

(60c) *Ryminällä saapuivat myös vieraat viikonlopuksi, kun meillä oli kylässä siskoni, hyvä ystävämme ja pari karvapörröshelttiä :)* [Mungolife 22.9.2015]

Luukan (1992: 150) mukaan indefiniittisen *me*-pronominin avulla ei tuoda esille esimerkiksi vuorovaikutustilanteeseen osallistuvien yhteenkuuluvuutta, vaan sen sijaan sillä häivytetään tai epämääräistetään tekstin tuottajaa. Aineistossani esiintyy yksittäisiä tekstejä, joissa *me*-viittauksen sisältyvät osallistujat on vaikea spesifisti määrittää.

(61a) *Tapahtumassa juhlistettiin uuden Sprinter -sovelluksen lanseerausta (jolla on muuten Suomessa jo tuhansittain käyttäjiä! Siitä lisää täällä) ja sen kunniaksi Crossfit Basementin tyypit veti meille hikisen treenisetin. -- Saatiin itellemme treenivaatteet Björn Borgin uudesta AW15-mallistosta, eikä oo varmaan vaikeeta huomata, että mitkä oli meidän lempparipöksyt ja -topit? [Annika O. 21.9.2015]*

Aineistoani analysoidessani olen silti tullut tulokseen, että yleisesti tekstin tuottaja ei juuri epämääräisty blogikirjoituksissa. Usein tekstit viittaavat muutenkin varsin spesifisti tiettyyn joukkoon ihmisiä.

(62a) *On ihan mielettömän kivaa olla taas osana työyhteisöä ja varsinkin superkivaa työporukkaa! Meillä on tosi kiva tiimi ja tunnelma duunissa, joten on kyllä ollut mieluisaa joka päivä mennä töihin. [Mungolife 25.9.2015]*

(62b) *Elokuun viimeinen päivä järjestettiin toinen meet & greet -lukijatapaaminen yhdessä Alexan ja Lindan kanssa. -- Kiitos yhteistyökumppaneillemme Lorealille, Papershopille (miten ihanat nuo paperikassit ovatkaan?! ja Brunbergille. [Mariannan 3.9.2015]*

(62c) *Pari viikkoa sitten me vietettiin Indiedaysin jengin kanssa jokavuotista luokkaretkipäivää! -- Ensin aloitettiin palaveeraamalla ja siitä jatkettiin mun (ja ilmeisesti aika monien muidenkin) päivän lemppariosuuteen, eli Gajiniin, jossa meille oltiin tehty ihan mielettömän herkullinen maistelumenu. [Annika O. 11.9.2015]*

Kontekstista voi päätellä, että kirjoittaja ei suinkaan viittaa monikon toisen persoonan verbimuodoilla johonkin epämääräiseen joukkoon ihmisiä. Ainoat referenssit esimerkeissä ovat kirjoittaja ja työtiimi (62a), kirjoittaja, Alexa ja Linda (62b) sekä kirjoittaja ja muut Indiedays-ihmiset (62c).

Mungolife-blogissa esiintyy myös generisiä *me*-viittauksia, joiden tehtävä on toimia '*me kaikki suomalaiset*' -tyylisinä yleistyksinä, ei viittauksina kirjoittajan ja lukijaan (*me* = *minä* + *sinä*). *Me*-viittaukset toimivat tekstissä selkeänä retorisenä keinona.

(63a) *Meidän päälle ei onneksi tiputella pommeja harva se päivä, joten sikäli meillä menee erinomaisesti. -- Meillä valitaan 200 edustajaa, joista puolet ei tiedä edes paljonko valtion velka on, ja joista n. 90 % ei vaivaudu edes istuntoihin paikalle. Ja palkka juoksee. -- Siis kelatkaa hei. Valtiolla on ihan oikeitakin ongelmia. Mutta meillä käytetään aika paljon verorahaa siihen, että pakotetaan rekkayrittäjät teippaamaan oluttrekkansa uudelleen.. [Mungolife 4.9.2015]*

3.5. Implisiittiset minä-viittaukset

Tietyissä kontekstissa myös passiivilla ja nollapersoonalla voidaan viitata puhujaan tai kirjoittajaan. Vaikka näitä persoonaviittauksia ei mainita ilmiselvinä merkkeinä sitoutuneesta tekstistä tai vahvasta kirjoittajan läsnäolosta, pidän niiden esille nostamista Kyllösen (2012: 55) tavoin tärkeänä. Suomen kielessä persoonaviittausten kirjo on laaja, ja henkilön on mahdollista valita useampia eri tapoja viitata niin itseensä kuin muihinkin. Näin ollen määrällisesti harvemmassa esiintyviä, mutta todistettavasti olemassa olevia kirjoittajaan viittaavia persoonaviittauksia ei näin ollen sovi ohittaa. (Kyllönen 2012: 55.)

Yksipersonainen passiivilause on yksi tapa puheessa tai tekstissä kuvata asiaintiloja ilmaisematta tekijän tai muun keskeisen osallistujan identiteettiä (VISK 2008 § 1313). Vaikka passiivi jättää subjektiargumentin eli tekijän taka-alalle, voi tosiasiallinen tekijä kuitenkin olla kontekstin perusteella varsin yksiselitteinen (VISK 2008 § 1325).

(64a) *Pienen shoppailun lisäksi on viikonloppuna syöty hyvin, nukuttu, käyty salilla, bloggailtu ja opiskeltu koiranpennun koulutusta. Toivottavasti teidän viikonloput on sujuneet mukavasti!* [Mariannan 20.9.2015]

(64b) *Kuluneen parin viikon aikana oon ehtinyt viettämään pitkästä ajasta useamman päivän ihan vaan omassa kotona ja niinkuin oon ehkä noin miljoonaan kertaan jo hehkuttanut, niin tätä oli vaan niiin ikävä. Tuli huomattua, että tätä rauhallista kotona olemista ei osannut edes arvostaa kunnolla ennenkuin siihen ei ollut lainkaan aikaa ja kotiovesta astuttiin sisään vaan kääntymään, pakattiin laukut uudelleen ja lähdettiin heti jatkamaan matkaa.* [Annika O. 1.9.2015]

(64c) *Että nyt on sitten taas välineet kunnossa, joten voidaan huokaista helpotuksesta ja keskittyä olennaiseen. Oikein toimiva tekniikka on (varsinkin sitä näin ahkerasti käyttävänä) aika kiva juttu.* [Annika O. 5.9.2015]

Aineistosta poimimieni esimerkkien perusteella passiivilauseet ovat paikoitellen hyvinkin spesifisiä, jolloin tosiasiallinen tekijä on kontekstin perusteella helppo nimetä. Osa teksteistä viittaa kirjoittajaan ja osa joihinkin toisiin, kontekstin perusteella pääteltäviin henkilöihin, osa ainoastaan kirjoittajaan itseensä. Spesifisyys aineistossani johtuu yleispuhekielen mukaisten ilmausten käytöstä, jolloin passiivilla viitataan

kategorisesti monikon ensimmäiseen persoonaan (VISK 2008 § 1326). Tämä on pääteltävissä kontekstista.

(65a) *Toissapäivänä Mona oli mun luona yötä, ja vietettiin kunnan tyttöjenilta. Pizzaa, Sinkkuelämään katselua ja yöpuvuissa hengailua.* [Mariannan 4.9.2015]

(65b) *Puitteet oli enemmän kuin kunnossa – aurinko porotti pilvettömältä taivaalta, meri kimmelsi vieressä, lämpöä riitti ja nauru raikas, kun oltiin niin hyvällä jengillä liikkeellä.* [Annika O. 21.9.2015]

(65c) *Lauantaina herkuteltiin Tokyo55:n lounaalla perheen kanssa ja siitä sitten alkoikin pahennusta aiheuttanut rokkiremuuminen.* [Mungolife 1.9.2015]

Esimerkissä 65a osallistujina on kirjoittaja ja Mona, esimerkissä 65b kirjoittaja ja muut Indiedays-ihmiset ja esimerkissä 65c kirjoittaja ja hänen perheensä.

Subjektin korostamista tekstissä voi välttää objektiteemaisilla passiivilauseilla. Objektiteemaisella passiivilauseella (*Autonkuljettaja kuljetettiin sairaalaan, Polvi on joskus kuvattu*) asia esitetään siitä näkökulmasta, mitä objektitarkoitteelle tapahtuu (VISK 2008 § 1325). Vaikka kontekstin perusteella olisi selvää, kuka tai ketkä ovat esimerkkien tapausten tautalla olevat tekijät, objektiteemainen passiivi häivyttää tekijyyden liki näkymättömiin (Kyllönen 2012: 56).

(66a) *Kameran parantumisen näkee kyllä kuvissa. 2008 – 2015 on tultu pitkä tie kuvausvälineistön lisäksi myös kameran edessä luontevana olemisessa.* [Mungolife 9.9.2015]

(66b) *Olen nyt vasta täällä kolmannessa kodissani huomannut, miten paljon helpompaa on pitää kämppä siistinä, kun sitä tavaraa ei ole joka nurkassa. Ja kun kaikkia tasoja ei ole täyteen ahdattu koriste-esineillä, purkeilla, papereilla, millä lie niin tärkeällä, mitä tuntui ennen olevan potenssiin kymmenen.* [Mariannan 23.9.2015]

Aineistossani esiintyy myös varsinkin puhekielessä yleistynyt niin sanottu sä-passiivi. Sä-passiivin käyttäjä yleistää oman näkökulmansa ja puhuu ikään kuin kuulijansakin puolesta.

(67a) *Töiden tekoon saattoi mennä reippaasti yli kaksinkertainen aika koneen hidastelun vuoksi ja kuvienkin siirtämisen aikana ehdit repimään puolet hiuksista päästä. Ei siis suoraansanottuna monestikkaan tehnyt*

mieli istahtaa koneelle, kun tiesi heti alkajaisiksi, että tässä tulee nyt sitten menemään muutama ylimääräinen tovi... [Annika 5.9.2015]

Aineistossani esiintyy myös nollapersoonalauseita, jotka epätyypillisesti viittaavat selkeästi johonkin rajattuun joukkoon. Laitisen (2006: 212) mukaan jotkin nollapersoonarakenteet voidaan kontekstin perusteella tulkita spesifeiksi. Aineistossani esiintyy jossain määrin tällaista ei-geneeristä nollapersoonan käyttöä.

(68a) Tuntuu yleensä siltä, kuin ne siellä ruudun toisella puolella olevat tyypit sais aina pala kerrallaan kasvot ja on ihanaa nähdä, millaisia ihmisiä siellä on. [Annika O. 4.9.2015]

(68b) Musta on syksyn edetessä tullut aika mukavuudenhaluinen kotihiiri. Hyvä kun tulee iltaisin enää poistuttua minnekään. [Mariannan 21.9.2015]

(68c) Ruskan keskellä saa mielettömiä kuvia, ja on ihanaa pukeutua nahkatakkeihin, saappaisiin, nilkkureihin ja kerrosta asut huivein. [Mungolife 3.9.2015]

Laitisen (1995: 349) mukaan *minä* tai mikään muukaan pronomini ei yksin vastaa nollapersoonan koko merkitysalaa, vaan ne edustavat ainoastaan osaa niistä tarkoitteista, joilla on mahdollisuus samastua nollapersoonaan. Ison suomen kieliopin mukaan nimitys koskee vähintään puhujaa tai kuulijaa. Samalla se kuitenkin toimii yleistyksenä. (VISK 2008 § 1347.) Esimerkeissä 68a-68c nollapersoonaiset luonnehdinnat ovat kumminkin poikkeavia: nollapersoonaa ei ole avoin kenelle tahansa, vaan se viittaa selkeästi itse kirjoittajaan.

3.6. Kirjoittajille teksteissä muodostuvat roolit

Olen hahmotellut aineistoni persoonasten ja modaalisten aineisten avulla kuusi eri yhteyttä, joissa näitä persoonaisia ja modaalisia aineksia käytetään. Nämä kirjoittajille muodostuvat roolit olen määritellyt sen mukaan, mitä aiheita teksteissä käsitellään ja mitä ilmauksia tekstissä milloinkin käytetään: millaista varmuusastetta teksteissä esimerkiksi käytetään ja mitä aiheita blogikirjoituksissa käsitellään.

Kertojan roolissa kirjoittajat toimivat itsensä selostajina. He kertovat pääasiallisesti *minä*-muodossa, mutta paikoitellen myös muilla eksplisiittisillä ja implisiittisillä

keinoilla, ajatuksistaan ja kuulumisistaan. Usein tämä tapahtuu päiväkirjamaista kerrontaa noudattaen, ikään kuin tarinaa kertoen.

(69a) *Tämä viikonloppu oli kiva. Vain rentoilua. Vaikka miten koittaisin olla kirjoittamatta koirajuttuja, niin nyt ei onnistu. Oli nimittäin aika koiratäyteinen viikonloppu taas. Kävin katsomassa pentuja, tokavikaa kertaa ennen luovutusta, ja siihen reissuun se lauantai vierähti. Opin nyt lisää turkin hoidosta, hampaidenpesusta, korvien puhdistuksesta ja kynsien leikkaamisesta. Jotenkin todella hyvä fiilis, kun on päässyt jo käytännössä kaikkea tekemään.* [Mariannan 27.9.2015]

Kokijan roolissa kirjoittaja tuo läsnäolonsa tekstiin olemalla toiminnan kohteena tai tuntemuksen kokijana. Kokija ei ole tekstissä aktiivinen subjekti, vaan aktiivisuus siirtyy toiselle taholle.

(70a) *Multa on itse asiassa kysytty, miksen suostunut kertomaan mitään entisestä asunnostamme. Viimeksi muuttaessamme, jotkut sekopäät olivat löytäneet asuntomme asuntoilmoituksen netistä ja sitä kautta myös osoitteemme saatiin tietoon. En halunnut vahvistaa tuota tietoa mitenkään. Ottaen huomioon, että menemiseni on melko julkisia ja blogin seuraajiin mahtuu aika erilaista tallajaa, haluaisin edes osoitteeni ja kaikki viitteet kotiini / osoitteeseeni pitää pois blogistani. -- :) Mielestäni on käsittämätöntä, että jonku viha ja uteliaisuus menevät sille tasolle, että pitää selvittää bloggaajan osoite, mutta tällaisessa maailmassa me elämme, ja sen kanssa on opittava elämään.* [Mungolife 3.9.2015]

Mielipidekirjoittajan roolissa kirjoittaja korostaa omaa persoonaansa ja läsnäoloaan. Tekstissä hän arvottaa asioita ja tuo mielipiteensä selvästi esille. Hän ilmaisee subjektiivista sitoutumista esittämäänsä asiaan argumentoimalla ja perustelemalla väitteitään. Argumenttiensa tukena hän voi käyttää omia mielipiteitään ja tunteitaan. Kirjoittaja voi teksteissä myös antaa tietoa omista taustoistaan, jotta lukija voisi suhteuttaa mielipiteet niihin.

(71a) *Minua turhauttaa se, että tämä maahanmuuttaja/pakolais-keskustelu menee aina samoja polkuja. Rasisti-realisti väittelyä, omien sädekehien kiillottelua ja tyhjiä mietelauseita. Ei olla päästy puusta pitkälle tässä asiassa. Pieninkin kriittisyys maahanmuuttoa tai pakolaisia kohtaan leimataan rasismiksi ja vastapuoli sitten leimaa ne, jotka haluavat auttaa haihattelijoiksi tai suorastaan typeriksi. Oikeaa, älykästä keskustelua, joka ei mene tunteisiin kellään, on vaikeaa löytää. -- Minä olen pamu. Ai mikä? Paluumuuttaja. Keksin sen äsken, joten ei ihmekään, jos ette ole sitä aiemmin kuullut. Mamu-sanaa viskellään tässä maassa yllin kyllin, ja ymmärrän jos se loukkaa maahanmuuttajia. Mutta mä voin ihan hyvin olla pamu. Mä olen tullut tähän maahan 4-vuotiaana suomalaisen mummini ja*

suomenliettualais-taustaisen äitini kanssa. Puhuen venäjää kotikielenä. Ai että, ysärin alun ryssäviha ja rasismi on vielä näin 27-vuotiaana todella hyvin mielessäni. [Mungolife 4.9.2015]

Suosittelijan roolissa kirjoittaja kohdistaa tekstinsä etenkin lukijalle. Kirjoittaja tekee lukijoistaan erilaisia arvioita ja niiden pohjalta tarjoaa heille neuvoja tai ehdotuksia. Blogiteksteissä oletukset voivat perustua lukijoiden lähettämiin pyyntöihin ja kysymyksiin tai pelkästään kirjoittajan omaan arvioon lukijoista potentiaalisina neuvojen vastaanottajina. Aineistossani esiintyy niin sekalaisia vinkkejä ja neuvoja blogien lukijoille kuin myös matkaoppaita ja reseptejä.

(72a) Pariisissa on aika pitkät välimatkat, joten metro on siellä(kin) tosi kätevä kulkuväline. Me ostettiin kahden päivän rajattomat metroliput kolmelle tai neljälle vyöhykkeelle ja niillä oli hintaa 18€ per naama. Metrot kulki tosi tiuhaan tahtiin ja viimeinen meni yleensä noin yhden maissa yöllä! [Annika O 6.9.2015]

(72b) Vinkki vitonen, laittakaa kamera johonkin lämpimän vaatteeseen sisään reppuun jäätiköllä. Tai better yet, jättäkää se himaan. No joka tapauksessa, 700 metriä alempana ja reilun 7 kilometrin kohdalla pääsimme vihdoinkin pilvien alapuolelle ja sieltä aukesikin sitten jo jonkinlainen maisemaa. [Mungolife 10.9.2015]

(72c) PORKKANAKAKKU. Meillä syödään tällä hetkellä melkeinpä viikottain porkkanakakkua, se on nimittäin molempien lempiherkkua! Helppo ja nopea tehdä, ja matskut löytyy meidän jääkaapista melkein aina. Mä en tykkää ällömakeista kakuista, ja koukutuinki porkkanakakkuihin tosi pahasti Lontoossa. Pret-a-mangerin ihanat porkkanakakut pelasti mun koulupäivät monet kerrat. Nyt kun niitä ei enää saakaan joka nurkalta, pakko käydä itse leipomaan! Mulla onnistui kakku ihan heti ekalla kerrallakin, joten pahempikin rähmäkämpälä varmasti onnistuu tässä :)

TARVITSET:

4 kananmunaa (n. 2 € luomuna)
 4 dl sokeria (n. 0,60 €) (voi laittaa myös vähän vähemmän tai enemmän oman sokerihimon mukaan)
 4 dl jauhoja (n. 0,70 € luomuna)
 2,5 tl leivinjauhetta
 2 tl vaniljasokeria
 3 rkl kanelia
 5 keskikokoista porkkanaa raastettuna (n. 0,80 €)
 200 g voita sulatettuna (n. 1,50 €)

[Mungolife 29.9.2015]

Mainostajan rooli eroaa suosittelijan roolista tekstin kaupallisen viitekehyyksen vuoksi. Kirjoittaja ei pyyteettömästi suosittele tai neuvo lukijaansa, vaan hän toimii kaupallisessa tarkoituksessa. Kun blogikirjoituksen toimeksiantajana on jokin yritys, on blogin kirjoittajan tavoitteena markkinoida lukijalleen jokin tuote tai palvelu tekstissään. Suosittelijan ja mainostajan roolit limittyvät usein varsinkin tekstitasolla. Roolien tunnistamisessa auttaa usein tekstin tekijyyden tarkastelu – kuka tekstin tekijäksi kirjoittuu? Suomen Kuluttaja- ja kilpailuvirasto linjannut, että kaupalliset blogitekstit on voitava tunnistaa mainokseksi heti ensisilmäyksellä eli kaupallisuus on ilmaistava teksteissä avoimesti ja selkeästi. Kaikki kolme kirjoittajaa ovatkin ilmaisseet selkeästi blogikirjoitustensa yhteydessä, jos kyseessä on kaupallinen teksti.

(73a) **Kaupallinen yhteistyö Ostohyvitys.fi:n kanssa**

Nyt voisin vinkata, että jos tilaa vaikkapa Anastasia Contour Kitin, sen saa mukavalla alennuksella. Sen lisäksi, että tuote on 10 euron alennuksessa, Ostohyvityksen kautta saa takaisin 3,15 € tuotteen tilaamalla, sillä Bangerheadin tilauksista saa 6 % komissiona itselleen. [Mungolife 6.9.2015]

(73b) *Yhteistyössä Indiedays ja L'Oreal Paris*

Hei, ihanat mimmit! Mulla ois teille yksi pieni juttu tähän torstai-iltaan... Lupasin nimittäin vinkata teille, että L'Oreal Paris etsii parhaillaan uutta freesiä kasvoa Casting Creme Gloss -kampanjaansa! L'Oreal Paris on siis etsinyt uuden kamppiskasvon joka syksy vuodesta 2009 lähtien ja nyt ois taas uuden Miss Glossy -haun aika. Tänä vuonna yksi onnekas raadin valitsema voittaja valitaan Casting Creme Gloss -kasvoksi ja hän pääsee viettämään upean kolmipäiväisen luksusviikonlopun Kööpenhaminassa, jossa voittaja stailataan L'Oreal Paris -hiusstylistin osaavissa käsissä ja kaikki huipentuu tietenkin hohdokkaisiin muotilehden mainoskuvauksiin maailmankuulun valokuvaajan kanssa. Kuulostaa aika hauskalta, vai mitä? [Annika O. 3.9.2015]

Toisinaan kirjoittaja rooli on myös toimia **oman roolinsa kommentoijana**. Tässä roolissa kirjoittaa omaan tekstiinsä ja kirjoitusprosessiinsa. Esimerkiksi erilaisten modaalistien apuverbien kautta hän ilmaisee niitä mahdollisuuksia tai välttämättömyyksiä, joita hän kokee itsellään bloggaajana olevan.

(74a) *Minulla, vaikka julkinen eläin bloggaajana olenkin, pitäisi olla oikeus siihen, että minun yksityisiä tietoja ei lähdetä stalkkaamaan. Eikä ainakaan jakelemaan tietoa kotiosoitteestani. KODISTANI. -- Maailma on täynnä stalkkereita, lähestymiskieltoja, ryöstöjä ja muutenkin*

turvattomuutta, ja ihan jokaisella pitäisi olla oikeus kokea, että kotona on turvassa, suojassa ja pois muiden katseilta. [Mungolife 18.9.2015]

(74b) Kiitos vielä paljon kommentteistanne viime postauksiin. Oli ne sitten koiranhankintaan, tukanleikkuuseen tai muuttoon liittyvää, niin oon aivan valtavan kiitollinen että siellä on paljon ihmisiä jakamassa tarinoitaan, mielipiteitään, tukeaan, mitä vain. Vaikka olen ajatellut, että blogin aihepiirin ja kirjoittelun pitäisi pysyä mahdollisimman pinnallisena, niin aina huomaan jotain jakaessa, että se antaa enemmän kuin ottaa. Eli kiitos! [Mariannan 12.9.2015]

4. PÄÄTÄNTÖ

Pro gradu -työssäni tutkin suomalaisten muoti- ja lifestyleblogien minä-viitteisyyttä. Tutkimusaineistonani oli Mungolife- Mariannan- ja Annika O. -blogien kaikki syyskuussa 2015 julkaistut blogitekstit. Tavoitteenani oli tarkastella, millä tavalla kirjoittajan minä-viitteisyys näkyy blogikirjoituksissa: millaisten kielellisten keinojen avulla hän viittaa teksteissä itseensä, millaisia rooleja kirjoittajalle rakentuu ja millä tavalla hän merkityksellistää ympäröivää maailmaa suhteessa minään. Tutkimuksessani keskityin erityisesti esittelemään blogitekstien eksplisiittisiä ja implisiittisiä minä-viittauksia sekä affektisia kielenaineksia. Aineistoni persoonasten ja modaalisten aineisten avulla hahmottelin kuusi eri yhteyttä, joissa näitä persoonaisia ja modaalisia aineksia käytetään. Nämä kirjoittajille muodostuvat roolit määrittelin sen mukaan, mitä aiheita teksteissä käsitellään ja mitä ilmauksia tekstissä milloinkin käytetään: millaista varmuusastetta teksteissä esimerkiksi käytetään ja mitä aiheita blogikirjoituksissa käsitellään.

Tutkimusmenetelmäni oli kvalitatiivinen ja tutkimukseni teoreettinen tausta lopulta varsin eklektinen. Pyrin tarkastelemaan laajaa aineistoani useasta eri näkökulmasta voidakseni tehdä siitä riittävän päteviä yleistyksiä: erittelin ja analysoin tekstien persoonaviittauksia sekä niiden eksplisiittisyyttä ja implisiittisyyttä, geneerisyyttä, sekä affektista ainesta. Tutkimuksessani hyödynsin muun muassa Hallidayn systeemifunktionaalista kieliteoriaa, Goffmanin esitystä osallistumiskehikosta ja esittämismuotista, Chaven näkemyksiä kirjoittajan ja lukijan läsnäolosta tekstissä, Egginsin ajatuksia interpersoonaisuudesta ja sitoutuneisuudesta sekä suomen kielen persoonaviittausten teoriaa.

Aineistoni teksteissä kirjoittajien läsnäoloa ilmentävät eksplisiittiset ja implisiittiset persoonailmaukset sekä erilaiset affektiset ilmaukset. Teksteihin kirjoittuu monenlaisia merkityksiä ja minän asemointeja. Tutkimusaineiston tekstit käsittelevät kunkin kirjoittajan tavallisia arjen kuulumisia, bloggaamista, tyyliä, erilaisia tapahtumia sekä muita yleisesti elämään ja itseen liittyviä asioita ja pohdintoja. Teksteissä kirjoittajat kertovat mitä tekivät, mitä söivät, mitä ostivat, miltä näyttivät, mitä tunsivat mitä haluavat, mitä etsivät sekä mistä pitävät tai eivät pidä. Tekstien perusteella kirjoittajien maailma merkityksellistyykin ulkonäön, henkisyiden (tunteiden), itsensä toteuttamisen sekä bloggaamisen kautta. Myös aineiston materiaaliset ja mentaaliset prosessit rakentuvat näiden teemojen ympärille. Niiden kautta teksteissä korostuu selkeästi aktiivinen, tunteva ja tekevä toimija-minä.

Teksteissä esiintyy paljon relationaalisia prosesseja, joista suurin osa on attributiivisia samuuslauseita. Suurin osa niistä ilmaisee sitä, mitä kirjoittaja on ja millaisiin ryhmiin hän kokee kuuluvansa. Usein luonnehdinnat ovat suhteellisen neutraaleja, mutta paikoitellen teksteihin kirjoittuu myös paljon spesifimpi ja yksilöllisyyttään korostavampi minä. Blogitekstien attributiivisista kirjoittajaa luonnehtivista ja kuvailevista samuuslauseista välittyy kuva itseensä samalla humoristisesti että hieman kriittisesti suhtautuvista kirjoittajista.

Bloggaajien teksteihin kirjoittuu myös intertekstuaalinen minä. Kirjoittaja viittaa esimerkiksi kulloiseenkin kyseessä olevaan tekstiin, omiin aiempiin teksteihin sekä muiden ihmisten sanomisiin ja kirjoituksiin. Bloggaaminen ja blogin päivittäminen ovat yleisiä aiheita kuulumisten ja omien ajatusten kertomisen lisäksi. Kirjoittamiseen

viittaavissa tekstiosioissa kirjoittajat avaavat erityisesti olosuhteita kirjoittamisen ympärillä sekä henkilökohtaista kirjoittamisprosessiaan ja sen synnyttämiä tuntemuksia. Omiin teksteihin sekä kirjoittamis-, kommentointi- ja lukemisprosesseihin viittaaminen luovat paitsi epämuodollisuutta ja sitoutuneisuutta, myös roolisuhteita. Kirjoittaja on toisinaan kuin kuulumisiaan kertova tasavertainen keskustelukumppani, joka haluaa kuulla myös lukijoidensa kuulumisia, ajatuksia ja mielipiteitä. Toisinaan kirjoittaja on myös valmis vastailemaan lukijoiden esittämiin kysymyksiin sekä reagoimaan heidän pyyntöihinsä. Nämä kohdat voidaan nähdä kirjoittajaa ja lukijaa eriarvoistavina, sillä kirjoittaja asettuu eräänlaisen auktoriteetin asemaan: hän toimii teksteissä neuvoja, lausuntoja ja haastatteluita antavana auktoriteettina.

Kun kirjoittaja eksplisiittisesti asettuu auktoriteettiasemaan, kirjoittuu teksteihin tiedollisen minän rooli. Tiedollista roolia rakennetaan myös erilaisilla asioita ja ilmiöitä kuvaavilla suhdelauseilla. Mielipiteiden ilmaisussa minää voi myös joko tuoda esiin tai vaihtoehtoisesti häivyttää. Blogeille on ominaista subjektiivisten kokemusten ja näkemysten ilmaiseminen sekä siten omien mielipiteiden esittely. Tunteisiin, ajatuksiin ja mielipiteisiin viittaaminen rakentavat eksplisiittisesti teksteihin persoonallista yksilöminää, jolloin oman mielipiteen ilmaisu selvästi korostaa kirjoittajan läsnäoloa ja sitoutumista tekstiin. Kaikki kolme blogia, erityisesti Mungolife, sisältävät useita selvästi bloggaajan mielipiteisiin viittaavia ja minää esiintuvia *minun mielestäni* - ilmauksia eri muodoissa.

Blogeissa esiintyy myös minää häivyttäviä keinoja. Aineistossa esiintyvillä suhdelauseilla voidaan ilmaista kunkin kirjoittajan subjektiivisia mielipiteitä, arvosteluita perusteluineen sekä erilaisia esittelyitä. Mielipidetekstien lisäksi relationaalisia väitelauseita esiintyy myös esittely- ja tuotearvioteksteissä, joista osa on kontekstin perusteella määriteltävissä myös mainoksiksi. Mainostekstien suhdelauseet eivät enää edusta kirjoittajan neutraaleja omia mielipiteitä. Tällaisissa tilanteissa myös tekstin toimeksiantaja ja tekijä ovat joku muu kuin kirjoittaja itse – yleensä mainoksen tilannut yritys. Tekijyys ja toimeksiantajuus vaihtelevat myös silloin, kun kirjoittajat siteeraavat tai referoivat muiden ihmisten sanomisia. Tällaisia esiintyy aineistossa silti vähemmän kuin yhteistyöpostauksiksi nimettyjä kaupallisia tekstejä.

Tekstiin kirjoittuvat osallistujaroolit luovat tekstiin roolisuhteita. Tutkimuksessani tavoitteenani oli tarkastella blogeissa kirjoittajille rakentuvia sosiaalisia rooleja ja sitä, millaisin kielellisin keinoin ne rakennetaan. Osallistujaroolia tarkastelemalla saatoinkin myös analysoida minän aktiivisuuden astetta. Tällöin keskityin tarkastelemaan, millaisissa rooleissa minä on ja kirjoittuuko minä esimerkiksi ennemmin toimijaksi vai toiminnan kohteeksi. Blogin kirjoittajan osallistujarooliksi kirjoittuu tekstilajille luontaisesti useimmiten tekijä, tuntija, asiantuntija ja keskustelun aloittaja.

Suurin osa aineistoni ensimmäisen persoonan toiminnasta on materiaalisia, mentaalisia ja verbaalisia prosesseja. Prosessit ovat sekä transitiivisia että intransitiivisia, jokin transitiiviprosesseja esiintyy aineistossa enemmän. Kaikissa kolmessa blogissa teksteihin kirjoittuu itsenäinen, aktiivinen toimija. Toiminta kohdistuu erityisesti kirjoittajan blogiin ja materiaan, kuten meikkeihin, vaatteisiin ja huonekaluihin. Toiminnat ovat luonteeltaan sekä konkreettisia että abstrakteja. Mentaaliset prosessit liittyvät pitkälti ajatteluun, havaitsemiseen sekä erityisesti tuntemiseen. Kirjoittajat tykkäävät, rakastavat, vihaavat ja jännittävät. Myös tykkääminen ja rakastaminen kohdistuvat teksteissä suurelta osin materiaaliin asioihin. Verbaalisia prosesseja esiintyy aineistossa materiaalisia ja mentaalisia prosesseja vähemmän. Yleisin verbaalisen prosessin ilmaus aineistossa on *sanoa*. Muita ilmauksia ovat esimerkiksi *puhua, hehkuttaa, vinkata* ja *kertoa*. Verbaalisiksi prosesseiksi luokiteltavien ilmausten vähyys voi johtua prosessien limittymisestä: Moni kirjoittaja välittää viestin blogissaan usein *kirjoittaa*-ilmauksen kautta. Ilmaus perustuu fyysiseen, konkreettiseen toimintaan ja on siten luokiteltavissa materiaaliin prosesseihin.

Kun kirjoittajan rooli vaihtuu aktiivisesta tekijästä toiminnan kohteeksi tai tuntemuksen kokijaksi, siirtyy aktiivisuus jollekin toiselle taholle. Suurimmassa osassa tällaisista aineistossani esiintyvistä tapauksista aktiivisuus siirtyy joko kirjoittajan lähipiirille (perhe ja ystävät) tai lukijoille. Joissain yksittäisissä teksteissä aktiivisuus myös katoaa tyystin. Suuri osa aineistoni tapauksista, joissa aktiivisuus siirtyy jollekulle tai jollekin muulle kuin kirjoittajalle itselleen, liittyy verbaaliin prosesseihin. Verbaaliin prosesseihin voi liittyä viestin välittäjän lisäksi myös itse viesti ja viestin vastaanottaja. Sanomisen prosesseja, joissa kirjoittaja on viestin vastaanottajan roolissa, löytyy Mungolife- ja Annika O. -blogeista. Aineistoni verbaalisissa prosesseissa, joissa kirjoittaja on viestin vastaanottajan roolissa, on aiheena usein kysyminen ja pyytäminen.

Vaikka viestin välittäjiä ei suoranaisesti aina nimetäkään, voi heidät kontekstin perusteella tunnistaa kaikissa esimerkeissä blogin lukijoiksi. Vaikka kirjoittaja on teksteissä tekemisen kohde, ei hän silti ole vain passiivinen vastaanottaja – vuorovaikutustilanteessa myös puhuteltavana tai kuulijana olevan viestin vastaanottajan osana on olla aktiivisesti toiminnassa mukana. Verbaalisten prosessien vastaanottajana toimiminen myös johtaa lähes aina kirjoittajan toimintaan eli seuraavaksi aktiivisuus siirtyy takaisin hänelle.

Materiaalisten prosessien kohteena oleminen taas on kirjoittajalle selvästi passiivisempaa toimintaa. Sellaisissa materiaalisissa prosesseissa, joilla ilmaistaan antamista tai ottamista, inhimillisinä osallistujina ovat toiminnan suorittava agentti sekä vastaanottaja, jota kohtaan esineen tai asian siirto kohdistuu. Toisaalta teksteihin kirjoittuvan vastaanottajan rooli on tapauskohtaisesti enemmän tai vähemmän aktiivinen: eräässäkin tekstiosiossa vastaanottajan rooli tilanteessa on juuri se, johon kirjoittaja on pyrkinyt, joten myös vastaanottajan roolin voi tässä tilanteessa nähdä olevan jossain määrin aktiivinen. Toisinaan joissain antamista tai ottamista ilmaisevissa prosesseissa toiminnan suorittanutta agenttia ei suoraan mainita, vaikka toiminnassa siirtyvä esine tai asia sekä toiminnan vastaanottaja näkyisivätkin. Vaikka aktiivisuus on siirretty nimeämättömälle taholle, on agentti toisinaan pääteltävissä kontekstin perusteella. Tällaisia tapauksia esiintyy aineistossa varsinkin tuotelahjojen maininnan yhteydessä. Silloin, kun agenttia ei voida juuri henkilöidä, syntyy vaikutelma eräänlaisesta onnellisen sattuman kokijasta tai vaihtoehtoisesti olosuhteiden uhriksi joutuvasta kirjoittajasta. Tapauksia, joissa kirjoittaja asettuu täysin passiiviseksi kohteeksi, on varsin vähänlaisesti. Aineistossa ei myöskään ole esimerkkien lisäksi juuri muita tapauksia, joissa kirjoittaja olisi vastaanottajan roolissa. Kaiken kaikkiaan tekstien minän rooliksi kirjoittuu harvoin toiminnan kohde tai kokija. Tämän perusteella voidaankin päätellä, että valtaosin teksteihin kirjoittuu hyvin aktiivinen ja itsellinen minä.

Aineistoni tekstit ovat erittäin affektisia. Affektiivisuuden avulla bloggaajat ilmentävät suhtautumistaan esittämiinsä asioihin. Aineiston teksteissä esiintyykin tiuhaan esimerkiksi asenneadverbeja ja intensiteettiadverbeja. Asenneadverbit ovat keskeisiä sisällöllisten asenteiden osoittimia teksteissä ja adjektiivin edelle liitetyn intensiteettiadverbin avulla kirjoittaja osoittaa suhtautumista asiaan, erityisesti

korostettaessa jotain asiaa. Aineistossani esiintyy myös selkeästi affektisiksi luokiteltavia substantiiveja. Ne ovat värikkäitä ja kuvailevia ilmauksia, kuten esimerkiksi *enteeyhtäänmitään-sunnuntai*, *mitämäpuenpäälle -kriisi*, *tyrmäysmeikki* ja *kotihirimeininki*. Usein asenteellisen adjektiivi ja asenteellinen substantiivi myös yhdistyvät luoden yhä voimakkaamman affektisen vaikutuksen. Aineistossa esiintyy myös affektisia verbejä. Niiden tehtävä on esimerkiksi korostaa tai lieventää lausuman varmuusastetta, ilmaista tunteita tai luonnehtia toimintaa. Nominien ja verbien lisäksi muun muassa modaalipartikkelit tuovat tekstiin asenteellisuutta. Niiden avulla kirjoittajat myötäilevät tai pehmentävät lausumiaan ja niitä esiintyykin aineistossa runsaasti.

Aineisto sisältää myös voimasanoja, joille kirjoittuu teksteissä erilaisia tehtäviä.

Mungolife-blogin *VMP*-postausta lukuun ottamatta aineistossa esiintyvät voimasanat ovat enimmäkseen silti varsin kevyitä ilmauksia. Ne toimivat tekstissä yllättävinä voimakkaan asenteen tai tuntemuksen kielellisinä ilmaisijoina – tosin näissä teksteissä eivät liian voimakkaasti ilmaistuina. Voimasanojen lisäksi aineistossa esiintyy erilaisia interjektioita, joilla kirjoittajat kuvaavat esimerkiksi mielihyvää, harmitusta, ihastelua, hehkutusta ja ilakointia, hämmästyä, helpotusta, huvittuneisuutta tai pohdiskelua.

Kaikki kolme bloggaajaa hyödyntävät teksteissään hyvin monipuolisesti epämuodollista tyyliä ja persoonallisia puhekielen ilmaisuja. Aineistossani esiintyykin merkittävän paljon muun muassa puhekielille ominaista sanastoa, puhekielisiä lausumia sekä erilaisia huudahduksia. Eniten puhekielisyys näkyy juuri sanastossa. Tekstien puhekielisyys muodostuu niin perinteisten puhekielisyiden äänne- ja muoto-opillisia piirteiden sekä englannista lainattujen ilmausten kautta. Näiden lisäksi puhekielisyttä tekstissä synnyttävät esimerkiksi sanojen venyttely sekä erilaiset huudahdukset ja pohdintainterjektiot.

Blogien kirjoittajat viittaavat itseensä myös eksplisiittisen monikon ensimmäisen persoonan sekä implisiittisten passiivin ja nollapersoonan avulla. Aineistossani esiintyy varsin runsaasti esimerkkejä *me*-pronominista, jolla viitataan indefiniittisesti kirjoittajaan ja toiseen henkilöön tai henkilöihin, jotka eivät ole läsnä tekstissä kuvatussa tilanteessa. Lisäksi aineistossa esiintyy myös yksittäisiä *me*-ilmaisuja, joilla on tekstissä geneerinen tehtävä. Yleisesti tekstin tuottaja ei silti juuri epämääräisty.

Vaikka passiivi jättää subjektiargumentin taka-alalle ja nollapersoonana toimii kaikille avoimena yleistyksensä, voi tosiasiallinen tekijä kuitenkin olla kontekstin perusteella varsin yksiselitteinen. Tämä toteutuukin lähes kaikissa aineistossa esiintyvissä passiivi- ja nollapersoonailmauksissa.

Aineistoni persoonasten ja modaalisten aineisten avulla olen hahmotellut kuusi eri yhteyttä, joissa näitä persoonaisia ja modaalisia aineksia käytetään. Nämä kirjoittajille muodostuvat roolit olen määritellyt sen mukaan, mitä aiheita teksteissä käsitellään ja mitä ilmauksia tekstissä milloinkin käytetään: millaista varmuusastetta teksteissä esimerkiksi käytetään ja mitä aiheita blogikirjoituksissa käsitellään. Nämä roolit ovat kertoja, kokija, mielipidekirjoittaja, suosittelija, mainostaja sekä oman roolinsa kommentoija.

Tutkimusaineistoni oli laaja ja analysoitavia kielenaineksia oli lopulta valtava määrä. Vaikka monipuolisen aineiston ja sen tarkastelu useasta eri teoreettisesta näkökulmasta olikin lähellä paisuttaa tutkimustyön liian suureksi urakaksi, pystyin lopulta mielestäni rajaamaan analyysini sekä aineistoa vastaavaksi että pro gradu -työn mittoja noudattavaksi. Mielestäni onnistuinkin tutkimustyössäni ja tavoitteissani suhteellisen hyvin. Jos tutkielman mitat olisivat rajattomat, olisin mielelläni keskittynyt syvemmin tarkastelemaan erityisesti kirjoittajan keinoja merkityksellistä ympäröivää maailmaa suhteessa itseensä. Vaikka koen, että joidenkin osioiden kohdalta analyysi jäi ehkä hivenen pinnalliseksi, toivon runsaiden esimerkkien ja näkökulmien limittymisen silti kompensoivan tätä puutetta. Lisäksi koen, että vaikka tutkimustyöni kumartaakin vahvasti Kyllösen (2012) pro gradu -työlle Kirjoittajan ja lukijan läsnäolo blogissa Kaikki mitä rakastin, tuo se toisaalta syvempää ja tarpeellista lisätietoa muoti- ja lifestyleblogien kielen ja tekstilajin määrittelyyn. Keskittyessäni useampaan blogiin sekä pelkästään kirjoittajan tarkasteluun uskoisin analyysini olevan sen osalta Kyllösen työtä syvällisempää. Koen, että nyt kahden samantyyllisen tutkimuksen myötä kirjoittajan minä-viitteisyydestä, läsnäolosta, rooleista sekä muoti- ja lifestyleblogien kielestä ja tekstilajista yleensä on mahdollista tehdä luotettavampia johtopäätöksiä.

Blogit ovat mielenkiintoinen tutkimuskohde juuri monipuolisuutensa, ajankohtaisuutensa sekä julkisuutensa myötä. Blogia on tutkittu jo varsin runsaasti markkinoinnin ja sosiologian näkökulmasta, ja mielestäni tekstintutkimusta niistä

tarvitaan lisää. Juuri tekstintutkimuksen alalla esimerkiksi tutkimuksessani käyttämää aineistoa voisi analysoida syvemmin ja samalla tarkasteluun voisi ottaa myös kirjoittajan retoriset keinot. Muun muassa tekstien analyttisempi tutkimus Goffmanin esittämismuotin kautta toisi varmasti mielenkiintoista lisätietoa tekstin tuottajasta ja siten kirjoittajan rooleista. Toisaalta muoti- ja lifestyleblogien kirjoittajan minäkeskeistä läsnäoloa teksteissä ja värikästä kieltä voisi vertailla muihin blogilajeihin. Lisäksi diskurssianalyysin ja sukupuolentutkimuksen näkökulmat voisivat antaa oman ulottuvuutensa blogien tutkimiseen, sillä suurin osa blogeista ja niiden lukijoista on naisia. Voidaankin olettaa, että blogit sisältävät siten nimenomaan naisille tärkeitä aiheita. Tekstien luonnollistumat, vallankäyttö, arvot ja ideologiat olisivatkin mielenkiintoisia tutkimuskohteita kriittisen tekstintutkimuksen näkökulmasta. Millainen naiskuva muoti- ja lifestyleblogeissa esimerkiksi representoituu? Millainen maailmankuva teksteistä välittyy? Millaisia naiskuvia ne tuottavat tai toistavat? Blogit sisältävät hyvin erilaisia tekstejä – arvosteluja, mielipidekirjoituksia, matkaoppaita, markkinointipuheita sekä jopa esseistisiä piirteitä saavia itsetutkisteluita ja pohdintoja. Uusia näkökulmia tekstintutkimukseen toisi myös tekstien tarkastelu kirjallisuuden näkökulmasta.

Kielenkäyttö toimii samalla sekä todellisuutta kuvailevana että sitä muokkaavana ja uudistavana. Blogit selkeästi ilmentävät tätä prosessia ja toisaalta myös omalta osaltaan vaikuttavat siihen. Juuri se tekee niistä mielenkiintoisia ja ehtymättömiä tutkimuskohteita

LÄHTEET

Tutkimusaineisto

Mariannan <http://mariannan.indiedays.com/>

Mungolife <http://www.mungolife.fi/>

Annika O. <http://www.annikaollila.fi/>

Blogikirjoitukset 9/2015

Lähdekirjallisuus

- CHAVE, WALLACE L. 1982: *Integration and involvement in speaking, writing, and oral literature* – Deborah Tannen (toim.), Spoken and written language. Exploring orality and literacy s. 35–53. Norwood: ABLEX Publishing Corporation.
- 1985: *Linguistic differences produced by differences between speaking and writing*. – David R. Olson, Nancy Torrance & Angela Hilyard (toim.), Literacy, language and learning. The nature and consequences of reading and writing s. 105–123. Cambridge: Cambridge University Press.
- VAN DIJCK, JOSÉ: *Composing the Self: Of Diaries and Lifelogs*. Fibreculture Journal. Issue 3. 2004. <http://three.fibreculturejournal.org/fcj-012-composing-the-self-of-diaries-and-lifelogs/> (Viitattu 18.11.2015)
- EGGINS, SUZANNE 1994: *An introduction to systemic functional linguistics*. London: Pinter.
- 2004: *An introduction to systemic functional linguistics*. Second edition. London: Pinter.
- FAIRCLOUGH, NORMAN 1995: *Critical discourse analysis: the critical study of language*. London: Longman.
- GOFFMAN, ERVING 1981: *Forms of talk*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- HAKANEN, NOORA 2009: *Muotiblogi tekstilajina*. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopiston suomalaisen ja yleisen kielitieteen laitos.
- HALLIDAY, M. A. K. 1994: *An introduction to functional grammar*. Second edition. London: Edward Arnold.
- 2004: *An introduction to functional grammar*. Third Edition. Uudistanut Christian M.I.M. Mathiessen. London: Arnold.
- HALLIDAY, M. A. K. – CHRISTIAN MATTHIESSEN 2004: *An introduction to functional grammar*. 3. painos. Lontoo: Arnold.
- HALLIDAY, M. A. K. – HASAN RUQAYA 1990: *Language, context and texts: Aspects of language in a social-semiotic perspective*. Oxford: Oxford University Press.
- HAUTAKANGAS, MIKKO – NOPPARI, ELINA 2012: *Kovaa työtä olla minä – Muotibloggaajat mediamarkkinoilla*. Erillisjulkaisu. Tampere University

- Press, media ja viestintätieteet. - <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8784-2>
(Viitattu 28.10.2015)
- HÄVERINEN, KAROLIINA 2009: *Kansanedustajaehdokkaiden julkisuuskuvan rakentuminen ehdokkaiden blogeissa ennen vuoden 2007 eduskuntavaaleja*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopiston kielten laitos.
- HEIKKINEN, MERJA 2012: *Geneeriset persoonailmaukset Markus Kajon pakinoissa*. Pro gradu -työ. Helsingin yliopisto, suomen kieli.
- HEIKKINEN, VESA 1999: *Ideologinen merkitys: kriittisen tekstintutkimuksen teoriassa ja käytännössä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- HEIKKINEN, VESA – LOUNELA, MIKKO 2009: *Uudenvuodenpuheen minä*. – Vesa Heikkinen (toim.), Kielen piirteet ja tekstilajit. Vaikuttavia valintoja tekstistä toiseen s. 218–249. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.
- HELASVUO, MARJA-LIISA – LAITINEN, LEA 2006: *Person in Finnish: paradigmatic and syntagmatic relations in interaction*. – Marja-Liisa Helasvuo & Lyle Campbell (toim.), Grammar from the human perspective. Case, space and person in Finnish s. 173–207. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Co.
- HIIDENMAA, PIRJO 2000: *Lingvistinen tekstintutkimus*. Teoksessa Kari Sajavaara & Arja Piirainen-Marsh: Kieli, diskurssi ja yhteisö, s.161–190. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Jyväskylän yliopisto.
- JACOBS, JOANNE 2003: *Communication over Exposure: The Rise of Blogs as a Product of Cybervoyeurism*. Konferenssipaperi ANZCA03 Conference, Brisbane. http://joannejacobs.net/pubs/2003/ANZCA03jjacobs_full.doc (Viitattu 18.11.2015)
- KARVONEN, PIRJO 1992: *Oppikirjateksti toimintana*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 632. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- 1995: *Mistä puhutaan, kun puhutaan teksteistä?* – Virittäjä 99 s. 545–548.
- KILPI, TUOMAS 2006: *Blogit ja bloggaaminen*. Helsinki: Readme.fi.
- KKV = KILPAILU- JA KULUTTAJAVIRASTO 2013: *Kuluttaja-asiemiehen linjaus*.

- Mainonnan tunnistettavuus blogeissa.* <https://www.kkv.fi/ratkaisut-ja-julkaisut/julkaisut/kuluttaja-asiamiehenlinjaukset/aihekohtaiset/mainonnan-tunnistettavuus-blogeissa/> (Viitattu 25.3.2017)
- KS = Kielitoimiston sanakirja 2.0. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone Oy 2017. <http://www.kielitoimistonsanakirja.fi/> (Viitattu 25.10.2015 ja 25.3.2017)
- KYLLÖNEN, MIRKA 2012: *Kirjoittajan ja lukijan läsnäolo blogissa Kaikki mitä rakastin.* Itä-Suomen yliopisto, filosofinen tiedekunta, suomen kieli.
- LAITINEN, LEA 1995: *Nollapersoona.* – Virittäjä 3/1995 s. 337–358.
- 2006: *Zero person in Finnish: A grammatical resource for construing human reference.* – Marja-Liisa Helasvuo & Lyle Campbell (toim.), *Grammar from the human perspective. Case, space and person in Finnish* s. 209–231 Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Co.
- LUUKKA, MINNA-RIITTA 1992: *Akateemista metadiskurssia. Tieteellisten tekstien tekstuaalisia, interpersoonaalisia ja kontekstuaalisia piirteitä.* Korkeakoulujen kielikeskuksen julkaisuja nro 46. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- 1994: *Sinä, minä, hän: tieteellisten tekstien ihmissuhteet.* – Virittäjä 1/1994 s. 25–43.
- 2002: *M.A.K. Halliday ja systeemis-funktionaalinen kielitiede.* Teoksessa: Hannele Dufva & Mika Lähteenmäki. *Kielentutkimuksen klassikoita* s. 89–123. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- MAJAVA, JERE 2006: *Suomalaisten weblogien verkosto keskustelevana julkisuutena.* Pro gradu -työ. Helsingin yliopisto, sosiologian laitos, yleinen sosiologia.
- MIKKONEN, INKA 2010: *”Olen sitä mieltä, että...” Lukiolaisten yleisönosastotekstien rakenne ja argumentointi.* Jyväskylä studies in humanities 135. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- PASURI, KATARIINA 2012: *Kriitikon roolit sanomalehtien elokuva-arvosteluissa.* Pro gradu -työ. Tampereen yliopisto, kieli- käänös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö, suomen kieli.
- PULKKINEN, ANNI 2015: *Adjektiivit ja diskurssit morsianten ja sulhasten kirjoittamissa blogiteksteissä.* Pro gradu -työ. Oulun yliopisto, suomen kieli.
- PÄLLI, PEKKA 1999: *Asenteet ja mielipiteet diskursiivisena toimintana.* – Urho Määttä,

- Pekka Pälli & Matti K. Suojanen (toim.), *Kirjoituksia sosiolingvistiikasta* s. 123–150. Tampere: Tampereen yliopisto.
- 2003: *Ihmisryhmä diskurssissa ja diskurssina*. Tampere: Tampereen yliopisto <http://uta32-kk.lib.helsinki.fi/bitstream/handle/10024/67265/951-44-5580-0.pdf?sequence=1> (Viitattu 19.11.2015)
- RIEKKI, JOHANNA 2013: *Avoin inter(net)tekstuaalisuus blogikirjoituksissa*. Pro gradu -työ. Oulun yliopisto, suomen kieli.
- SAINIO, KRISTA 2012: *Ihanan pieni Marc Jacobsin paljettikoristeinen clutch. Vaatebrändeihin liitetyt adjektiivit nuorten aikuisten muotiblogeissa*. Pro gradu -työ. Vaasan yliopisto, nykysuomi.
- SEPPÄLÄ, KATRI 2003: *Poimintoja Tietotekniikan termitalkoiden suosituksista*. – Terminfo 04/03 s. 10–13.
- SEPPÄNEN, EEVA-LEENA 1997: *Osallistumiskehikko*. – Liisa Tainio (toim.), *Keskustelunalyysin perusteet* s.156–176. Tampere: Tammer-Paino Oy
- 2000: *Sinä ja suomalaiset: yksikön toisen persoonan yleistävästä käytöstä*. – Kielikello 3/2000 s. 16–18.
- SHORE, SUSANNA 1991: *A systemic-functional perspective on mood*. – Jussi Niemi (toim.), *Papers from the 18th Finnish Conference of Linguistics* s. 235–255. *Studies in Languages* 24. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- 1992: *Aspects of a systemic-functional grammar of Finnish*. Julkaisematon väitöskirja. Sydney: School of English and Linguistics, Macquarie University.
- SIRKKUNEN, ESA 2006: *Vertaismedia haastaa perinteisen median*. – Pekka Aula, Janne Matikainen & Mikko Villi (toim.), *Verkkoviestintäkirja* s. 137–158. Helsinki: Yliopistopaino
- SMITH JR, EDVARD, L. 1986: *Achieving impact through the interpersonal component*. – Barbara Couture (toim.), *Functional approaches to writing – Research perspectives* s. 108–119. Exeter: SRP Ltd.
- STILLAR, GLENN F. 1998: *Analyzing everyday texts. Discourse, rhetoric and social perspectives*. Thousand Oaks: SAGE Publications.
- TERONEN, KAISA 2007: *Weblogit sosiaalisena toimintana*. Pro gradu -työ. Oulun yliopiston tietojenkäsittelytieteiden laitos.
- VALKAMA, MARIA 2011: *Läski palailee linjoille! Laihdutusblogien tarkastelua*

systemisfunktionaalisen kieliopin keinoin. Pro gradu -tutkielma. Vaasan yliopiston nykysuomen ja kääntämisen yksikkö.

VISK = Auli Hakulinen, Maria Vilkuna, Riitta Korhonen, Vesa Koivisto, Tarja Riitta Heinonen ja Irja Alho 2008: Iso suomen kielioppi. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Verkkoersio <http://scripta.kotus.fi/visk/etusivu.php> (Viitattu 19.11.2015 ja 17.4.2017)

WEISSENBORN, MARTINA-UTE 2008: *Suomenkielisten blogien vieraskieliset ainekset*. Pro gradu -työ. Helsingin yliopisto, suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitos, suomen kieli ja kulttuuri.

ÖSTMAN, SARI 2007: *Avaudutaan arjesta. Suomalaisnaisten Internet-elämäjulkaiseminen ja maskuliinisuuden esittämisen keinot*. Turun yliopisto, kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitos, kulttuuriperinnön tutkimus.